

Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2014

Helsinki 2015

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS
2014**

EDUSKUNNALLE

HELSINKI 2015

ISSN 1237-4334 (painettu julkaisu)
ISSN 1796-9794 (verkkojulkaisu)

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2015

Alkusanat

Tämä kertomus on Suomen Pankista annetun lain (27.3.1998/214) 11 pykälän 1 momentin 4 kohdan mukainen pankkivaltuuston vuosittainen kertomus eduskunnalle.

Pankkivaltuuston kertomus eduskunnalle vuodelta 2014 sisältää erilliset osat Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta (osa I) sekä Finanssivalvonnan toiminnasta ja hallinnosta (osa II) kertomusvuoden kuluessa. Kertomuksen kolmannessa osassa (osa III) kuvataan lyhyesti eräitä kertomusvuoden jälkeisiä tapahtumia.

Kertomus perustuu osin Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan vuosi- ja toimintakertomuksissa (*Suomen Pankin vuosikertomus 2014*, *Finanssivalvonnan toimintakertomus 2014*) sekä Finanssivalvonnan johtokunnan pankkivaltuustolle antamassa kertomuksessa (*Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2014*) esiin nostettuihin asioihin ja esitettyihin tietoihin.

Verrattuna aiempien vuosien kertomuksiin, julkaisun rakennetta on selkeytetty. Tämänvuotisessa kertomuksessa otetaan huomioon eduskunnan talousvaliokunnan mietinnössä [Ta/VM 12/2014] tehty ehdotus, jonka mukaan Euroopan keskuspankin roolit yhtäältä rahapolitiikan toimijana ja toisaalta rahoitussektorin valvojana on erotettava toisistaan. Tämä on johtanut muutoksiin kertomuksen alaluvuissa 2.2 ja 7.3. Talousvaliokunnan mietinnössä tehtyihin havaintoihin viitataan myös kertomuksen alaluvuissa 7.2 ja 8.2.

Kertomuksen tilastoluvut perustuvat maaliskuussa 2015 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Pankkivaltuuston kokoonpano kertomusvuonna

Pankkivaltuutettuina toimivat kertomusvuoden 2014 alkaessa seuraavat henkilöt:

Backman, Jouni, yhteiskuntatieteiden ylioppilas

Gustafsson, Jukka, yhteiskuntatieteiden maisteri

Kalli, Timo, maanviljelijä

Matikainen-Kallström, Marjo, diplomi-insinööri

Mäkipää, Lea, merkonomi

Orpo, Petteri, valtiotieteiden maisteri

Ruohonen-Lerner, Pirkko, toimittaja, varanotaari

Sipilä, Juha, diplomi-insinööri

Zyskowicz, Ben, oikeustieteen kandidaatti.

Puheenjohtajana toimi pankkivaltuutettu *Ben Zyskowicz* ja varapuheenjohtajana pankkivaltuutettu *Pirkko Ruohonen-Lerner*. Työjaoston kolmantena jäsenenä toimi pankkivaltuutettu *Timo Kalli* ja ylimääräisenä jäsenenä pankkivaltuutettu *Jouni Backman*.

Kun pankkivaltuutetut *Jukka Gustafsson* ja *Petteri Orpo* olivat eronneet tehtävästään, uusiksi pankkivaltuutetuiksi valittiin eduskunnan toimittamissa täydennysvaaleissa 17. kesäkuuta kasvatustieteen maisteri *Jutta Urpilainen* ja 12. syyskuuta yhteiskuntatieteiden maisteri *Arto Satonen*.

Pankkivaltuuston sihteerinä toimi varatuomari *Anton Mäkelä* ja neuvonantajana kauppatieteiden tohtori *Ari Hyytinen*.

SISÄLLYS

	Sivu		Sivu
ALKUSANAT	3	OSA II FINANSSIVALVONTA	
PANKKIVALTUUSTON KOKOONPANO		KERTOMUSVUONNA	32
KERTOMUSVUONNA	5	Luku 5 Finanssivalvonnan tehtävät ja	
OSA I SUOMEN PANKKI		pankkivaltuuston asema	32
KERTOMUSVUONNA	9	Luku 6 Toimintaympäristö	32
Luku 1 Suomen Pankin tehtävät		Luku 6.1 Euroalueen rahoitussektori	32
ja pankkivaltuuston asema	9	Luku 6.2 Suomen rahoitussektori ...	33
Luku 2 Toimintaympäristö.....	9	Luku 7 Finanssivalvonnan toiminta	
Luku 2.1 Talouskehitys.....	9	kertomusvuonna	34
Luku 2.2 EKP rahapolitiikan		Luku 7.1 Finanssivalvonnan hallinto	34
toimijana	12	Luku 7.2 Vuoden 2014 tavoitteet ja	
Luku 2.3 Hintavakaus ja		niiden toteutuminen.....	34
korot Suomessa.....	17	Luku 7.3 EU:n finanssivalvonta ja	
Luku 3 Suomen Pankin toiminta		EKP:n toiminta pankkivalvojana ...	37
kertomusvuonna	18	Luku 8 Pankkivaltuuston käsittelemiä	
Luku 3.1 Suomen Pankin hallinto	18	asioita ja esittämät arviot.....	41
Luku 3.2 Suomen Pankin toiminta ...	18	Luku 8.1 Pankkivaltuuston kertomus	
Luku 3.3 Suomen Pankin tilinpäätös		vuodelta 2013 ja Fivan havainnot ja	
vuodelta 2014.....	26	toimet sen johdosta	41
Luku 3.4 Suomen Pankin		Luku 8.2 Pankkivaltuuston arvio	
tilintarkastajat ja tilintarkastus	26	Finanssivalvonnan toiminnasta	
Luku 4 Pankkivaltuuston käsittelemiä		kertomusvuonna	43
asioita ja esittämät arviot.....	27	OSA III KERTOMUSVUODEN	
Luku 4.1 Hallintoa ja johtokuntaa		JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA	45
koskevat asiat	27	LIITE	
Luku 4.2 Tuloksen ja taseen		Suomen pankin tilinpäätös vuodelta 2013	47
vahvistaminen ja voitonjakoehdotus	27		
Luku 4.3 Suomen Pankin riskit.....	28		
Luku 4.4 Muita käsiteltyjä asioita ..	31		

OSA I SUOMEN PANKKI KERTOMUSVUONNA

Luku 1 Suomen Pankin tehtävät ja pankkivaltuuston asema

Suomen Pankki on julkisoikeudellinen laitos, joka toimii eduskunnan takuulla ja hoidossa.¹ Suomen Pankin asema on määritelty Suomen perustuslaissa. Pankin toimintaa säätelevät Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö sekä laki Suomen Pankista.

Kansallisena keskuspankkina ja osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ) Suomen Pankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintavakautta. Sen tehtävänä on osallistua rahapolitiikan valmisteluun ja toteuttaa Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa. Suomen Pankin tehtävänä on myös edistää maksu- ja rahoitusjärjestelmän vakautta ja tehokkuutta sekä luoda edellytyksiä vakaalle talouskasvulle ja hyvälle työllisyydelle. Lisäksi tehtäviin kuuluvat operatiiviset keskuspankkitehtävät, kuten pankkien maksuliikkeen hoitaminen, sekä käteisrahan saatavuudesta ja turvallisuudesta huolehtiminen. Suomen Pankki huolehtii myös EKP:n toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen laatimisesta ja julkaisemisesta.

Suomen Pankkia valvoo eduskunnan valitsema yhdeksänjäseninen pankkivaltuusto. Pankkivaltuuston tehtävät jakautuvat kolmeen osaluueeseen: valvontaan, keskeisiin hallintotehtäviin ja muihin tehtäviin. Pankkivaltuusto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta sekä käsittelemistään tärkeimmistä asioista. Lisäksi pankkivaltuusto voi tarvittaessa antaa kertomuksia rahapolitiikan toteuttamisesta ja muusta Suomen Pankin toiminnasta.

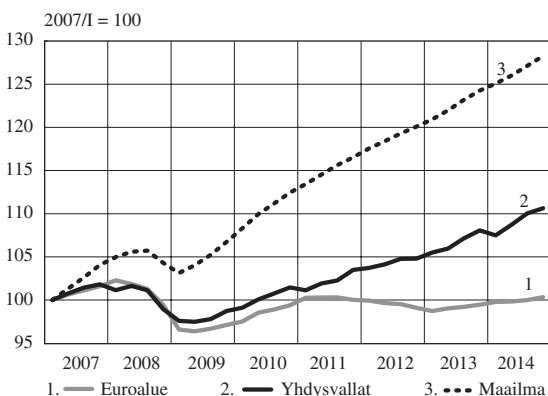
Luku 2 Toimintaympäristö

Luku 2.1 Talouskehitys

Maailmantalouden kehitys

Kertomusvuoden 2014 alussa maailmantalouden elpymisen arvioitiin jatkuvan. Yhdysvaltojen bruttokansantuotteen voidaan arvioida (käytävissä olevien ennakkotietojen perusteella) kasvaneen reaalisesti 2,4 % (kuvio 1). Euroalueella talous sen sijaan kehittyi kertomusvuonna vähemmän suotuisasti. Maailmankauppa jatkoi suotuisaa kehitystään (kuvio 2). Öljyn hinta laski nopeasti erityisesti kertomusvuoden lopulla (kuvio 3). Myös mm. elintarvikkeiden hinnat laskivat.

Kuvio 1.
Maailman kokonaistuotanto

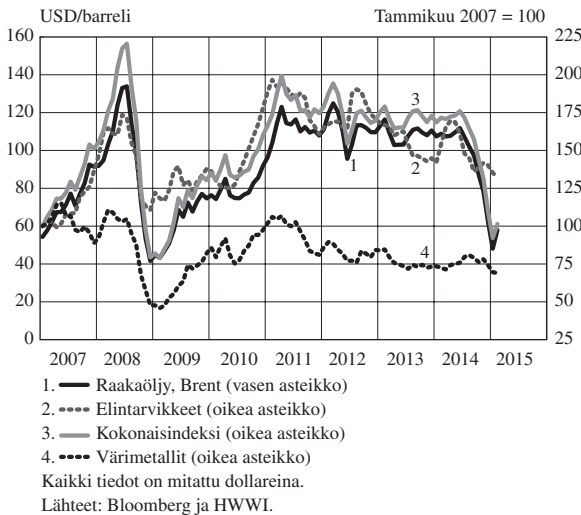

Lähteet: EKP ja US Bureau of Economic Analysis.

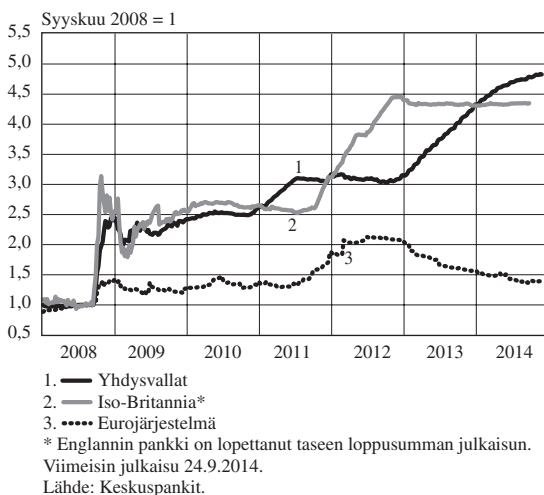
¹ Suomen Pankin vuosikertomus on saatavissa pankin kotisivulta osoitteesta <http://www.suomenpankki.fi/fi/julkaisut/>.

Kuten edellisinä vuosina, rahapolitiikka oli teollisuusmaissa koko kertomusvuoden elvyttävää, sillä maiden keskuspankit pitivät ohjauskorkonsa matalina tai laskivat niitä edelleen (kuvio 4). Kriisin myötä käyttöön otetut epävarnomaiset rahapoliittiset toimet näkyivät yhä myös keskuspankkien taseissa. Yhdysvalloissa keskuspankin tase jatkoi kasvuaan, mutta kasvu hidastui (kuvio 5). Osakekurssit nousivat vuoden 2014 kuluessa sekä Yhdysvalloissa, euroalueella että Japanissa (kuvio 6). Euron kurssi heikkeni suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Englannin puntaan (kuvio 7).

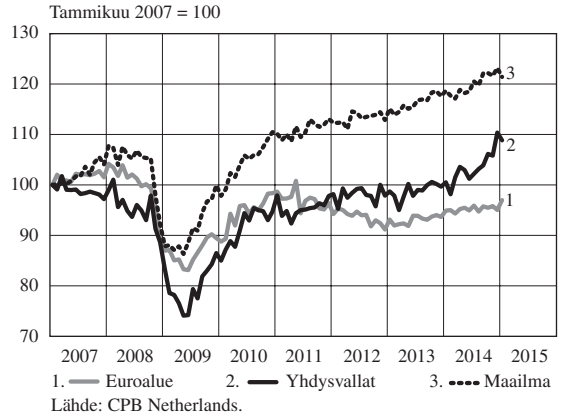
Kuvio 3.
Öljyn ja muiden raaka-aineiden hinnat

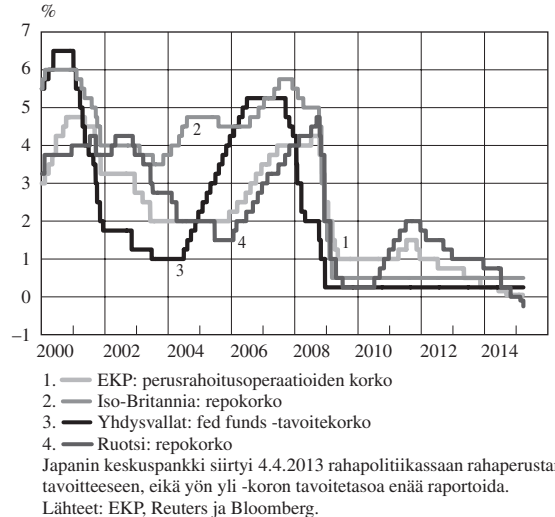
Kuvio 5.
Keskuspankkien taseita

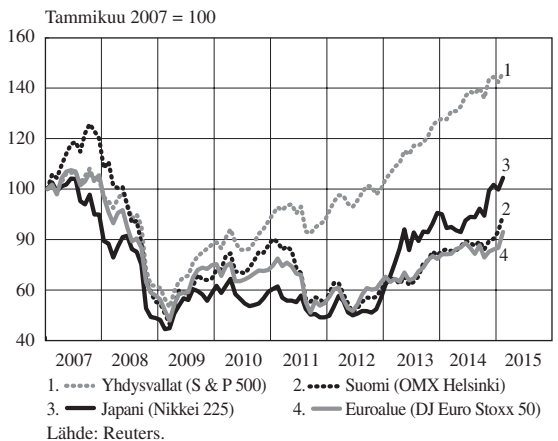
Kuvio 2.
Maailmankauppa

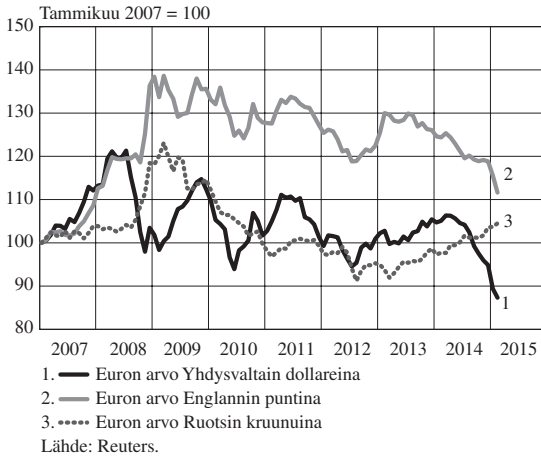
Kuvio 4.
Keskuspankkien ohjauskorot

Kuvio 6.
Pörssikurssien kehitys

Kuvio 7.
Euron kehitys suhteessa dollariin, puntaan
ja Ruotsin kruunuun

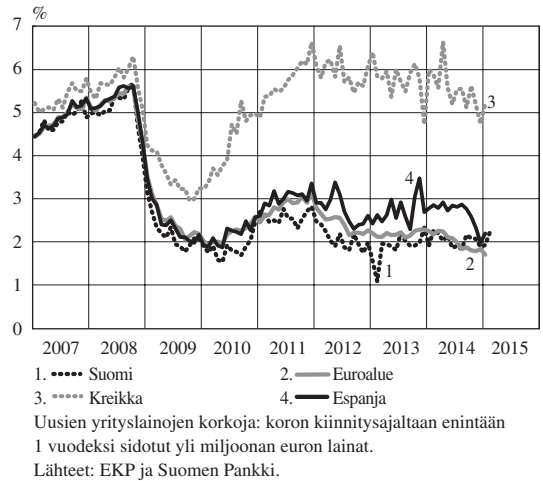
Euroalueen talouskehitys

Aiempien vuosien kehitykseen verrattuna euroalueen talousnäkymät vaikuttivat kertomusvuoden alkupuolella melko suotuisilta. Tuolloin arvoitiin, että euroalueen talous elpyy, vaikka kasvu olikin yhä hidasta ja epävarmaa. Syksyä kohden näkymät kuitenkin heikkenivät jälleen. Ukrainan kriisi oli yksi epävarmuuden lähteistä.

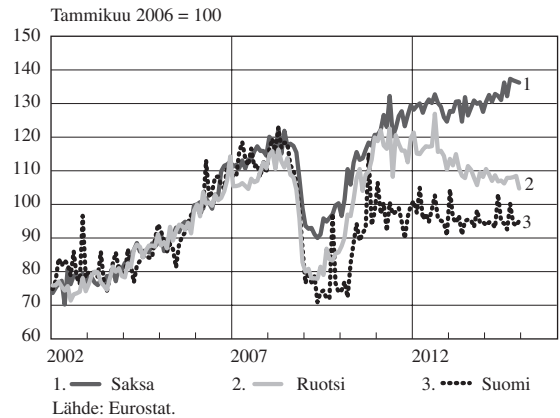
Rahoitusmarkkinoilla kehitys ei ollut kaikilta osin tasaista, mutta esimerkiksi yritysten lainakorot kehittyivät melko suotuisasti (kuvio 8). Ns. GIIPS-maissa (Kreikka, Irlanti, Italia, Portugali ja Espanja) rahoitusolot jatkuivat esimerkiksi pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta varsin kireinä.

Maakohtaiset erot talouskehityksessä olivat merkille pantavia. Talouskehitys oli suotuisampaa esimerkiksi Espanjassa, Portugalissa ja Irlannissa, mutta heikompaa mm. Saksassa, Ranskassa ja Italiassa. Saksan tavaraviennin arvo tosin jatkoi kasvuaan (kuvio 9). Aiempien vuosien tapaan keskustelu julkisen velan tarkoituksenmukaisesta suuruudesta eri maissa jatkui (kuvio 10). Sekä euroalueella että Yhdysvalloissa työttömyys väheni edelleen (kuvio 11).

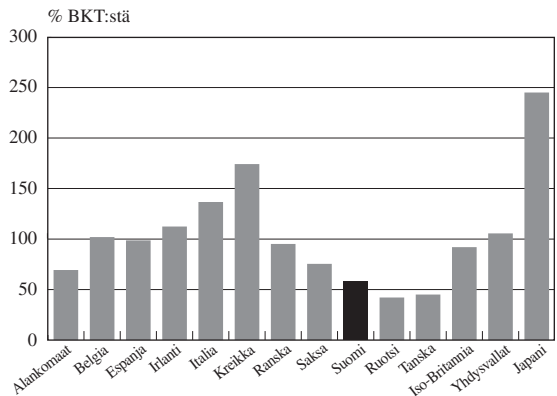
Kuvio 8.
Yritysluottojen korkoja euromaissa

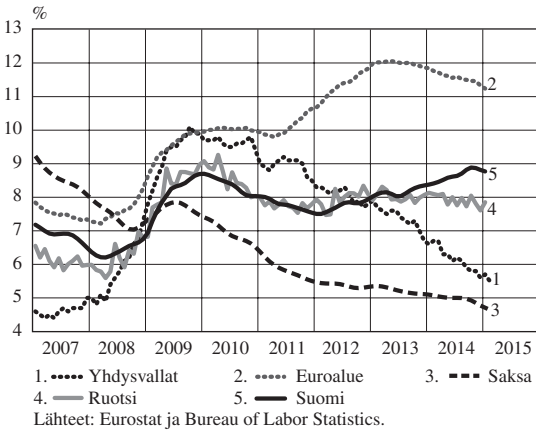
Kuvio 9.
Vienti eräissä maissa (tavaraviennin arvo)

Kuvio 10.
Arvioitu julkisen sektorin velka vuonna 2014

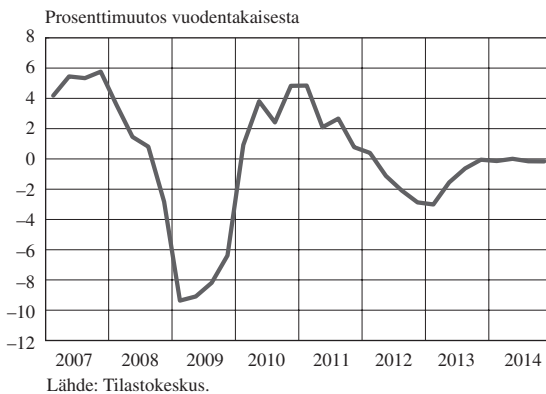
Kuvio 11.
Työttömyysaste

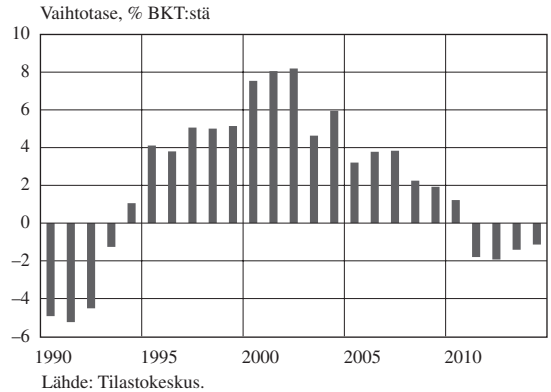
Suomen talouskehitys

Vuoden 2014 alussa ennakoitiin, että Suomen talouden kasvu tulisi olemaan hidasta. Kertomusvuotta koskevia kasvuennusteita päivitettiin tuolloin osin aiemmin ennustettua heikompaan suuntaan. Kokonaistuotantoa mittaava bruttokansantuote ei kasvanut alkuvuonna (kuvio 12), ja sen kehitys pysyi heikkona koko kertomusvuoden. Vienti ei kehittynyt suotuisasti. Vaihtotase muuttui hieman positiiviseksi loppuvuodesta, mutta jäi vuositasolla alijäämäiseksi (kuvio 13). Myös kotimainen kysyntä oli heikkoa. Tämä näkyi mm. yksityisten investointien määrän pienenemisenä. Työttömyys ei vähentynyt (kuvio 14).

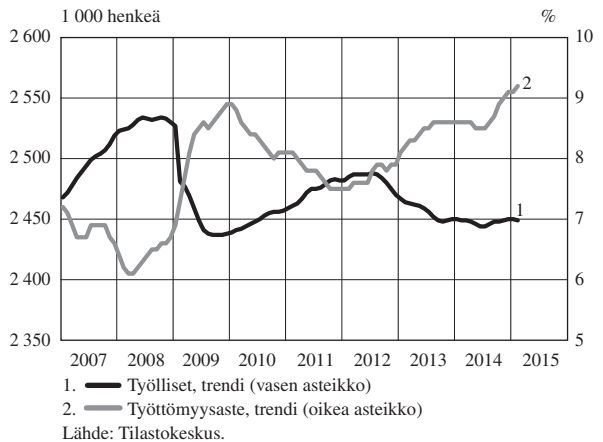
Kuvio 12.
Suomen BKT:n kasvu

Kuvio 13.
Suomen vaihtotaseen ylijäämä

Kuvio 14.
Työttömyysaste ja työlliset Suomessa

Luku 2.2 EKP rahapolitiikan toimijana

Rahapolitiikan tavoite ja toteutus²

Euroopan keskuspankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. Lisäksi EKP voi pyrkiä toimillaan tukemaan hyvää työllisyyttä ja kestävää talouskasvua, kunhan nämä toimet eivät vaaranna hintatason vakauden tavoitetta.

EKP:n neuvosto on eurojärjestelmän ylin päättävä elin. Se koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja euron käyttöön ottaneiden maiden keskuspankkien pääjohtajista. Vuoden 2014 alussa Latvia otti euron käyttöön, ja siitä tuli euroalueen 18. jäsenmaa.

² EKP:n tehtäviä ja toimia pankkisektorin valvojana käsitellään tässä kertomuksessa Finanssivalvontaa koskevassa osassa (ks. Osa II: Finanssivalvonta kertomusvuonna).

EKP:n rahapoliittiset toimet voidaan jakaa tavanomaisiin toimiin, joilla säädellään rahapolitiikan mitoistusta, sekä epätavanomaisiin toimiin, joilla pyritään mm. parantamaan rahapolitiikan välittymistä euroalueen talouksiin. Sen rajaaminen, mikä on tavanomaista ja mikä epätavanomaista, ei välttämättä kuitenkaan ole yksiselitteistä.

Eurojärjestelmä toteuttaa EKP:n neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa operatiivisen ohjausjärjestelmän avulla. Järjestelmän keskeisimpiä osia ovat markkinaoperaatiot, maksuvalmiusjärjestelmä ja vähimmäisvarantojärjestelmä. Ohjausjärjestelmän avulla vaikutetaan pankkijärjestelmässä olevan likviditeetin määrään ja lyhytaikaisten markkinakorkojen tasoon. Normaali tilanteessa eurojärjestelmä tarjoaa pankeille jälleensuorituksen myöntämällä niille eripituista luottoa vakuuksia vastaan. Likviditeettiä lisäävissä markkinaoperaatioissa vastapuolipankit voivat hakea luottoa, kun taas likviditeettiä vähentävissä operaatioissa ne voivat tallettaa ylimääräistä likviditeettiään keskuspankkiin. Vähimmäisvarantovelvoitteet luovat puolestaan rakenteellista likviditeetin tarvetta pankeille. Maksuvalmiusjärjestelmän yön yli talletusmahdollisuus ja yön yli luotto antavat pankeille mahdollisuuden tasoittaa lyhytaikaisia likviditeetin vaihteluita esimerkiksi tekemällä (väliaikaisia) yön yli talletuksia.

Tärkeä osa rahapolitiikan toimeenpanoa ja riskienhallintaa ovat myös vakuudet, joita vastaan pankit lainaavat rahaa keskuspankista. Vakuuksiin sovelletaan kelpoisuusehtoja ja riskienhallintamenetelmiä, kuten päivittäistä markkinahinnointilua ja aliarvostuksia, ja vakuudet turvaavat eurojärjestelmän asemaa luotonantajana.

Rahoitusmarkkinakriisin aikana on otettu toistaiseksi käyttöön epätavanomaisia rahapolitiikkatoimia. Niiden tavoitteena on ollut vastapuolten likviditeetinsäannin turvaaminen, rahapolitiikan välittymismekanismin toiminnan varmistaminen sekä rahoitusmarkkinoiden vakauden takaaminen.

Rahapoliittiset päätökset ja toimet kertomusvuonna

Vuonna 2013 aloittamansa ennakoidun viestinnän mukaisesti EKP:n neuvosto harjoitti kertomusvuoden 2014 kuluessa kevyttä rahapolitiikkaa. Keskuspankki pyrkii normaalioloissa vaikuttamaan taloudessa vallitsevaan reaalikorkoon – eli nimelliskoron ja odotetun inflaation

erotukseen – ohjauskorkojaan muuttamalla. Näin tehdään, koska reaalikoron muutoksien nähdään vaikuttavan yritysten investointi- ja kotitalouksien kulutuspäätöksiin. Rahapoliittiset toimet voivat myös heikentää valuuttakurssia, mikä elvyttää epäsuorasti taloutta.

EKP:n neuvosto piti kevään viidessä ensimmäisessä kokouksessaan rahapolitiikan mitoituksen ennallaan (perusrahoitusoperaatioiden korko 0,25 %, maksuvalmiusluoton korko 0,75 %, talletuskorko 0,00 %). EKP:n neuvosto viestitti, että se odotti pitävänsä korot nykyisellä tai alemmalla tasolla pidemmän aikaa.

EKP:n neuvosto päätti kesä- ja syyskuun aikana rahapolitiikan keventämisestä, likviditeettiä lisäävistä toiminnoista sekä toiminnoista, joilla tehostettiin rahapolitiikan välittymistä reaaliin. Näiden toimien taustalla olivat euroalueen heikko talouskehitys ja inflaation hidastuminen. Toiminnoilla kevennettiin rahapolitiikkaa edelleen ja tuettiin ennakoidun viestintää. Niiden avulla myös haluttiin varmistaa, että rahoitusolojen keveneminen välittyy reaaliin: euroalueella rahoituksesta merkittävä osa kulkee pankkien kautta, joten on tärkeää, että rahapolitiikan kevennys heijastuu lopulta myös pankkien antolainauskorkoihin. Ongelmaksi euroalueella on koettu, että pankkien lainananto yrityksille ei ole ollut toivotunkaltaista ja että matalat korot ovat vain osin välittyneet pankkien antolainauskorkoihin.

Kesäkuussa perusrahoitusoperaatioiden korko laskettiin 0,15 prosenttiin, maksuvalmiusluoton korko 0,40 prosenttiin ja talletuskorko –0,10 prosenttiin. Talletuskoron negatiivisuus tarkoittaa, että vastapuolet joutuvat maksamaan korkoa vähimmäisvarantovaatimukset ylittävistä talletuksista eurojärjestelmälle. Tämän voidaan ajatella kannustavan ylijäämisiä pankkeja tallettamaan rahat keskuspankin sijasta likviditeettiä tarvitsevaan liikepankkiin. Kun perusrahoitusoperaatioiden korko on lähellä nollaa, talletuskorko on laskettava negatiiviseksi, jotta pankkien välisille rahamarkkinoille jää riittävä tila toimia.

Syyskuussa perusrahoitusoperaatioiden korko laskettiin vielä 0,05 prosenttiin, maksuvalmiusluoton korko 0,30 prosenttiin ja talletuskorko –0,20 prosenttiin. Ohjauskorot painuivat tässä yhteydessä alimmilleen koko euroalueen olemassaolon aikana.

EKP:n neuvosto laski kesä- ja syyskuun päätöksillään korot niiden tekniselle alarajalle. Koska eurojärjestelmä laskee liikkeelle korottomia velkakirjoja (käteistä), perusrahoitusoperaatioiden korko laskeminen nollassa alemmaksi ei

periaatteessa ole perusteltua: käteisen hallussapidosta tulisi tällöin pankeille kannattavaa liiketoimintaa. Koska korot laskettiin niiden tekniselle alarajalle, rahapolitiikan keventämisessä täytyy vastaisuudessa käyttää muita instrumentteja.

Kesä- ja syyskuun aikana EKP:n neuvosto päätti myös joukosta epätavanomaisia rahapoliittisia toimenpiteitä:

- 1) *Kohdennetut pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot* (targeted longer-term refinancing operations, TLTRO). Kohdennetuissa operaatioissa sovelletaan pitkää juoksu-aikaa ja kiinteää korkoa. Näissä rahoitusoperaatioissa pankeilla oli mahdollisuus saada rahoitusta noin neljäksi vuodeksi. Korko oli lainanottohetkellä vallitseva perusrahoitusoperaatioiden korko + 0,10 prosenttiyksikön marginaali. Operaatioista saatu rahoitus tulee kohdistaa kotitalouksiin ja yrityksiin (pois lukien rahoitussektori sekä asunnon oston rahoitus). Tällaisia syyskuussa 2018 erääntyviä kohdennettuja luotto-operaatioita aiotaan EKP:n neuvoston ilmoituksen mukaan tehdä kuusi kertaa vuosina 2015–2016.
- 2) *Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelmat* (asset-backed securities purchase programme, ABSPP) ja *katettujen joukkolainojen osto-ohjelma* (covered bond purchase programme, CBPP). Nämä osto-ohjelmat käynnistettiin loka- ja marraskuussa 2014, ja niissä eurojärjestelmä ostaa omaisuusvakuudellisia arvopapereita sekä katettuja joukkolainoja. Ohjelmien tarkoitus on parantaa rahapolitiikan välitysmekanismia kahdella tavalla. Ensinnäkin niiden avulla pankit voivat muuttaa taseissaan olevia epälikvidejä luottoja likvideiksi arvopapereiksi. Tämän odotetaan helpottavan pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksensaantia. Toiseksi osto-ohjelmien avulla pyritään monipuolistamaan yritysten rahoitusmahdollisuuksia ja siten syventämään eurooppalaisia pääomamarkkinoita pidemmällä aikavälillä.
- 3) *Rahamarkkinoiden likviditeettiä lisäävät toimenpiteet*. Näihin toimiin sisältyvät täyden jaon likviditeettipolitiikan jatkuminen ainakin joulukuuhun 2016 saakka, arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme, SMP) ostojen likviditeettivaikutusten neutralisoinnin lopettaminen ja kolmen kuukauden pidempiaikaisia rahoitusoperaatioita.

Uudet rahapoliittiset toimet kasvattavat EKP:n tasetta. EKP:n neuvoston mukaan taseen voidaan odottaa kasvavan kohti vuoden 2012 tasoa.

Kertomusvuoden kuluessa EKP:n neuvosto viestitti, että rahapolitiikka ei muutu passiiviseksi, vaikka ohjauskoron alaraja onkin saavutettu. Neuvosto korosti, että jos rahapolitiikkaa on tarve keventää edelleen, se on sitoutunut epätavanomaisten instrumenttien käyttöön myös jatkossa, mandaattinsa mukaisesti. EKP:n neuvosto ilmoitti olevansa valmis lisätoimiin, jos osoittautuu, että kesä-syyskuussa päätetyt toimet eivät riitä nopeuttamaan inflaatiota lähelle EKP:n tavoitetta.

Inflaatio hidastui kertomusvuoden lopulla, ja samalla myös lyhyen aikavälin kasvuennusteet hiipuivat. Marraskuussa EKP:n neuvosto käynnistikin eurojärjestelmän komiteoissa ja EKP:ssä valmistelut, joiden tavoitteena on varmistaa, että mahdolliset lisätoimet voidaan toteuttaa oikea-aikaisesti. Kertomusvuoden joulukuussa EKP:n neuvosto päätti, että mahdollisten lisätoimien tarvetta arvioidaan vuoden 2015 alkupuolella, kun jo päätettyjen toimien ja esimerkiksi öljyn hinnan laskun vaikutuksia inflaatioon pystytään arvioimaan.

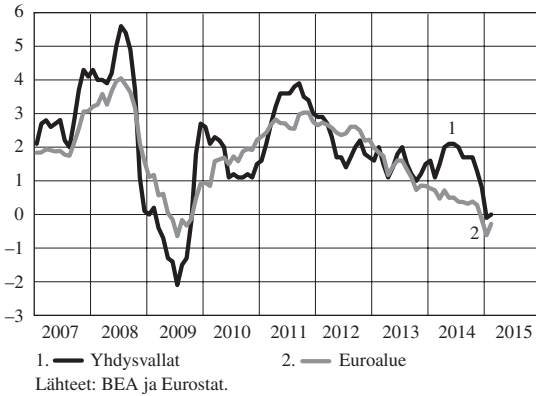
EKP:n neuvosto teki kertomusvuoden kuluessa toimintaansa koskevia päätöksiä, jotka toteutetaan vuonna 2015. Esimerkiksi heinäkuussa 2014 se ilmoitti, että neuvoston kokousrytmiä harvennetaan vuodesta 2015 alkaen. Joulukuussa 2014 EKP ilmoitti, että se alkaa julkistaa säännöllisesti EKP:n neuvoston rahapoliittisiin kokouksiin liittyviä selontekoja. Selonteko julkistetaan neljän viikon kuluttua kustakin kokouksesta, ja siinä luodaan yleiskatsaus rahoitusmarkkinoiden, talouden ja rahatalouden kehitykseen sekä rahapolitiikan mitoitus- ja keskusteluun. Selonteko ei ole sama kuin kokouspöytäkirja. Pöytäkirjat laaditaan erikseen, ja ne tulevat julkisiksi vasta 30 vuoden kuluttua.

Rahapolitiikan toteutus ja toimintaympäristö kertomusvuonna

Yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio hidastui vuoden 2014 kuluessa euroalueella selvästi ja muuttui vuoden lopulla negatiiviseksi. Joulukuussa YKHI-inflaatio oli -0,2 % (kuvio 15). Tämä liittyi paitsi euroalueen talousnäkymien hiipumiseen myös oleellisesti siihen, että öljyn hinta laski kertomusvuoden lopulla voimakkaasti. Myös Yhdysvalloissa inflaatio hidastui vuoden lopulla.

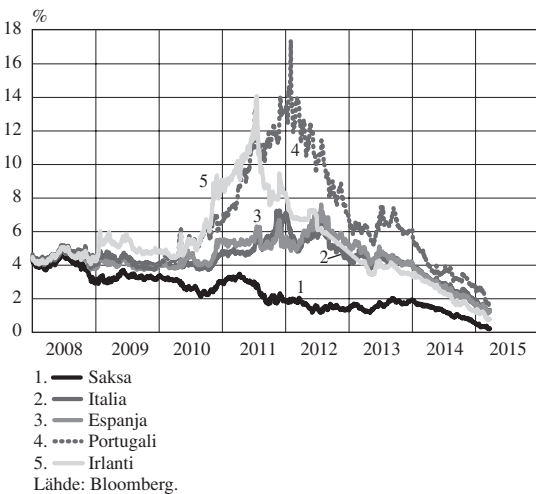
Kuvio 15.
Kuluttajahinnat Yhdysvalloissa ja euroalueella

Prosenttimuutos vuodentakaisesta

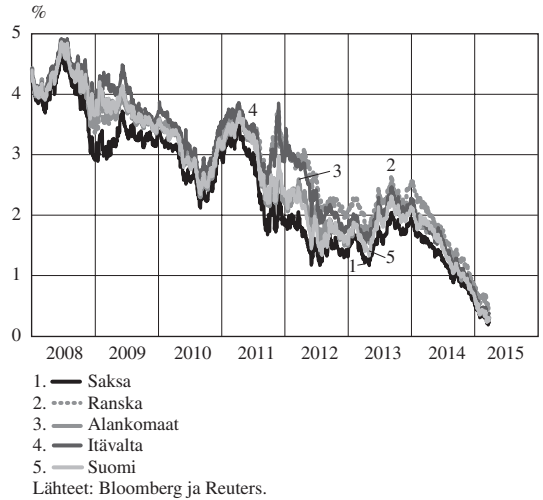

Velkakriisistä eniten kärsineiden euroalueen maiden valtionlainojen pitkät korot laskivat selvästi kertomusvuoden kuluessa (kuvio 16a). Pitkät korot laskivat voimakkaasti myös Saksassa ja muissa vahvemman luottoluokituksen maissa (kuvio 16b). Riskilisät pankkien välisillä markkinoilla pysyivät varsin vakaina ja pienenivät hieman loppuvuotta kohden (kuvio 17). Myös rahamarkkinakorot laskivat hieman loppuvuotta kohden (kuvio 18). Rahan määrä kasvoi, ja kasvu nopeutui (kuvio 19). Lainat yleisölle supistuivat kertomusvuoden aikana, mutta supistuminen hidastui loppuvuotta kohden.

Kuvio 16a.
Valtionlainan (10 v) korot eräissä maissa

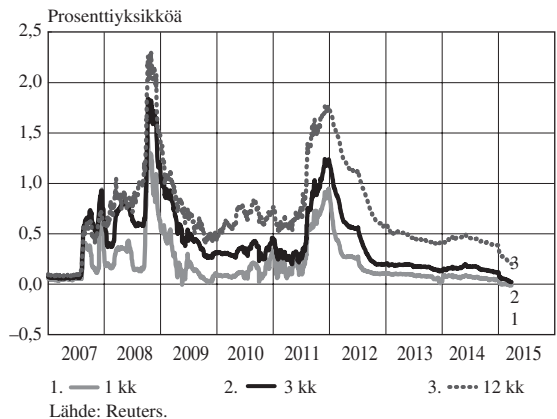

Kuvio 16b.
Valtionlainan (10 v) korot eräissä maissa

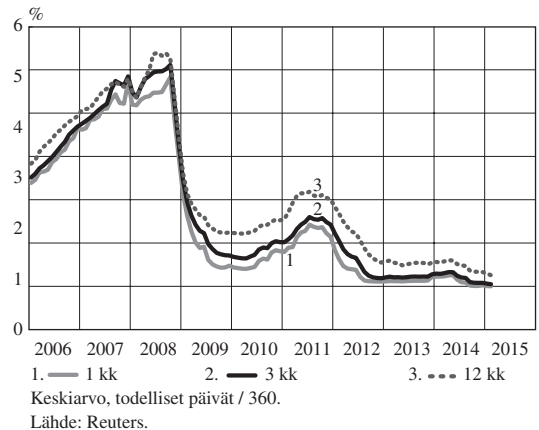

Kuvio 17.
Euribor- ja eupokorkojen välinen erotus

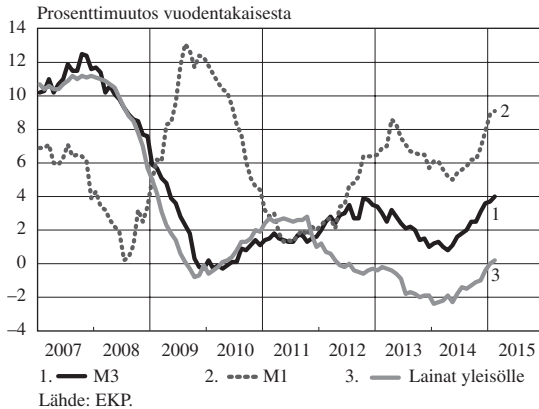
Riskilisät pankkien välisillä markkinoilla

Kuvio 18.
Rahamarkkinakorot (euriborit kuukausittain)

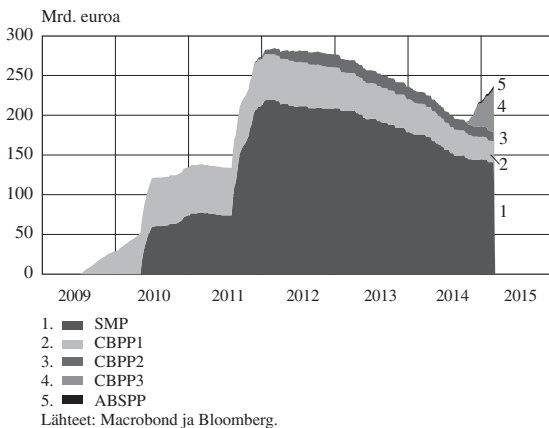

Kuvio 19.
Rahamäärien ja lainojen kasvu euroalueella

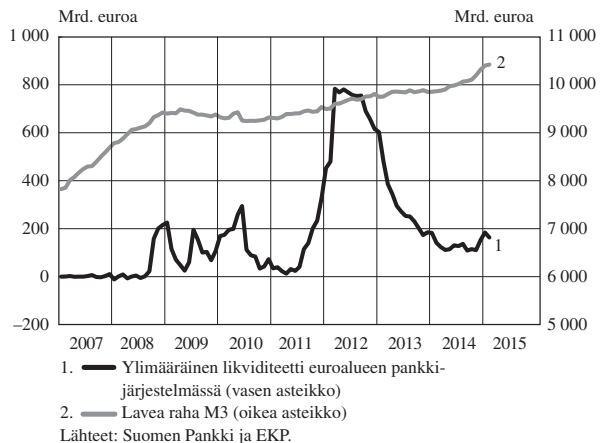
Eurojärjestelmän osto-ohjelmissa tehtiin ostoja loka- ja marraskuussa 2014 käynnistetyissä omaisuusvakuudellisten arvopaperien ohjelmassa ja (kolmannessa) katettujen joukkolainojen ohjelmassa (kuvio 20). Vuoden 2014 loppuun mennessä katettuja joukkolainoja oli ostettu 25 mrd. euron ja omaisuusvakuudellisia arvopapereita vajaan 2 mrd. euron edestä. Suorien osto-ohjelmien vaikutus likviditeettiin jäi uusista ohjelmista huolimatta negatiiviseksi, sillä aiempien osto-ohjelmien velkakirjojen määrä pieneni erääntymisten myötä.

Kuvio 20.
Eurojärjestelmän arvopaperiosto-ohjelmien kehitys

Ylimääräisen likviditeetin määrä euroalueen pankkijärjestelmässä ei enää supistunut edellisvuotiseen tapaan ja alkoi hienoisesti kasvaa kertomusvuoden lopulla (kuvio 21). Vuoden 2014 aikana pankit jatkoivat edelleen vapaaehtoisia takaisinmaksuja vuosina 2011 ja 2012 järjestetyistä kolmen vuoden mittaisista pitempiaikaisista rahoitusoperaatioista. Nämä takaisinmaksut supistavat pankkijärjestelmän ylimääräistä likviditeettiä. Toisaalta ylimääräinen likviditeetti kasvoi kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden myötä. Arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman likviditeettivaikutusta vähentävien hienosäätöoperaatioiden lopettaminen kesäkuussa 2014 kevensi kiristyneitä rahamarkkinaoloja ja pankkijärjestelmän likviditeettiä alkukesän aikana.

Kuvio 21.
Ylimääräinen likviditeetti ja laavea raha

Perusrahoitusoperaatiossa jaettu rahoituksen määrä vaihteli noin 80 mrd. eurosta 170 mrd. euroon. Kolmen kuukauden mittaisissa operaatioissa avoinna oleva rahoituksen määrä vaihteli 25 mrd. eurosta 50 mrd. euroon. EKP:n neuvosto päätti lopettaa kolmen kuukauden dollarimääräiset rahoitusoperaatiot kertomusvuoden huhituksessa.

Keskuspankkiluottoja varten vastapuolet tarvitsevat riittävän määrän eurojärjestelmän kelpoisuusehdot täyttäviä vakuuksia. Eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä oli vuoden 2014 lopussa noin 1 850 mrd. euroa (2013: noin 2 200 mrd. euroa). Vastapuolten rahapoliittisten luottojen määrä ja vakuustarpeet vähenivät mm. siksi, että ne maksoivat pidempiaikaisten rahoitusoperaatioiden myötä otta- maansa rahoitusta ennakkoaisesti takaisin.

Kaikista toimitetuista vakuuksista julkisen sektorin eli valtion ja aluehallinnon liikkeeseenlaskujen osuus oli vuoden 2014 lopussa 25 %. Ei-jälkimerkkinakelpoisten vakuuksien määrä supistui. Tämä johtui mm. siitä, että likviditeettiä kiristävien hienosäätöoperaatioiden kautta tehtyjä määräaikaistalletuksia ei kesäkuun 2014 jälkeen ole enää voinut käyttää vakuutena. Ei-jälkimerkkinakelpoiset lainasaamiset (vastapuolipankkien yritys- ja julkisyhteisöasiakkailleen myöntämät pankkilainat), pankkien katetut joukkolainat ja omaisuusvakuudelliset arvopaperit vastaavat kukin noin vajaata viidesosaa toimitetuista vakuuksista. Eurojärjestelmä täsmensi kertomusvuoden kuluessa vakuuksiin sovellettavien kelpoisuusehtojen ja käytettyjen riskienhallintamenetelmien yksityiskohtia. Lisäksi EKP:n neuvosto päätti, että tilapäisesti vakuudeksi hyväksyttävät lainasaamiset ja muut omaisuuserät säilyttävät vakuuskelpoisuutensa ainakin syyskuuhun 2018 saakka.

Luku 2.3 Hintavakausta ja korot Suomessa

Yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattuna kuluttajahintojen nousu hidastui Suomessa voimakkaasti. Syynä tähän olivat mm. energiatuotteiden hintojen lasku ja se, että palkkojen nousuvauhti hiipui. Edellisvuosien tapaan inflaatio oli Suomessa kuitenkin nopeampaa kuin muualla euroalueella (kuvio 22).

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin ennakkotietojen mukaan euroalueen inflaatio oli kertomusvuonna $-0,6\%$, kun se lasketaan vuosimuutoksena tammikuusta 2014 tammikuuhun 2015. Suomen vastaava inflaatiovauhti oli $-0,1\%$. Yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä eivät ole mukana omistusasuminen, rahapelit, kulutus- ja muiden luottojen korot, omakotitalojen palovakuutukset eivätkä ajoneuvoverot.

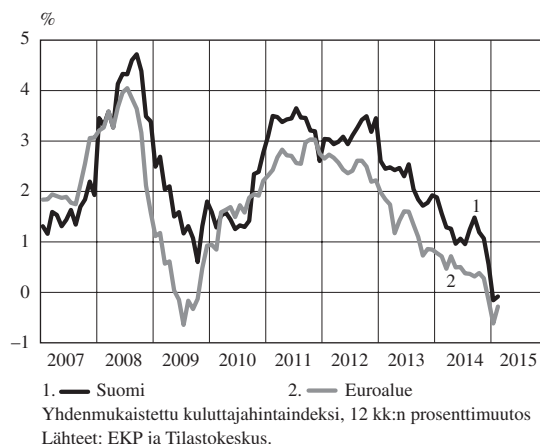
Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos tammikuusta 2014 tammikuuhun 2015 oli Suomessa $-0,2\%$. Tilastokeskuksen mukaan inflaatiovauhti hiipui erityisesti siksi, että bensiinin ja polttoöljyn sekä elintarvikkeiden hinnat laskivat. Vastaavasti vuosimuutoksena laskettu inflaatio oli kertomusvuoden joulukuussa $0,5\%$.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vanhojen osakeasuntojen hinnat laskivat kertomusvuoden viimeisellä neljänneksellä koko maassa $0,4\%$ verrattuna edelliseen neljännekseen. Pääkaupunkiseudulla hinnat laskivat $0,2\%$ ja muualla maassa $0,5\%$. Mikäli hintoja verrataan vuoden 2013 vastaavaan ajankohtaan, osa-

keasuntojen hinnat laskivat pääkaupunkiseudulla $0,5\%$ ja muualla maassa $1,5\%$.

Suomessa yrityslainojen korot ovat pysyneet keskimäärin alhaisina. Esimerkiksi koronkiinnitysajaltaan enintään 1 vuodeksi sidotuissa, yli miljoonan euron uusissa yrityslainoissa korot ovat noin 2 prosentin tietämillä (kuvio 8). Kotitalouksien velkaantuneisuus kasvoi hieman (kuvio 23).

Kuvio 22.
Hintavakausta euroalueella ja Suomessa

Kuvio 23.
Kotitalouksien velkaantuneisuus ja korkomenot Suomessa

Luku 3 Suomen Pankin toiminta kertomusvuonna

Luku 3.1 Suomen Pankin hallinto

Suomen Pankkia johtaa johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja eli pankin pääjohtaja sekä enintään viisi muuta jäsentä. Johtokunta huolehtii Suomen Pankille kuuluvien tehtävien hoitamisesta ja pankin hallinnosta, jollei laissa ole toisin säädetty.

Johtokunnan puheenjohtajana toimii Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* ja varapuheenjohtajana pankinjohtaja *Pentti Hakkarainen*. Kolmantena jäsenenä on pankinjohtaja *Sepo Honkapohja*. Johtokunnan sihteerinä toimii *Mika Pösö*.

Suomen Pankki on jakautunut osastoihin seuraavasti: rahapolitiikka- ja tutkimusosasto, rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto, pankkitoimintaosasto, rahahuolto-osasto, johdon sihteeristö, hallinto-osasto sekä sisäinen tarkastus. Organisaatorakennetta täydentävä osastorajat ylittävä prosessijohtaminen on käytössä pankin neljässä ydinprosessissa: rahapolitiikan valmistelussa, rahapolitiikan toimeenpanossa, kotimaisessa talouspoliittisessa vaikuttamisessa ja vakausspolitiikassa.

Suomen Pankin toiminnanohjaus perustuu toiminta-ajatukseen, arvoihin, visioon ja strategiaan. Merkittävä osa johtamisjärjestelmää ovat myös johtokunnan jäsenten työnjako ja osastojen sekä ydinprosessien tehtävien määrittelyt. Näiden lisäksi tavoite- ja tuloskehikko, toiminnan suunnittelu ja henkilöstö- ja budjettikehykset sekä pankin riskien kokonaisvaltainen arviointi ovat keskeisiä välineitä toiminnanohjauksessa.

Luku 3.2 Suomen Pankin toiminta

Rahapolitiikan toteuttaminen

Suomen Pankin pääjohtaja on EKP:n neuvoston jäsen ja osallistuu tässä tehtävässään rahapoliittiseen päätöksentekoon. Pääjohtajan henkilökohdaisena sijaisjäsenenä neuvostossa toimii Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*.

Suomen Pankin asiantuntijat ovat mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa. He osallistuvat mm. neuvoston kokousten valmisteluun eurojärjestelmän rahapolitiikan komiteassa sekä markkinaoperaatioiden komiteassa.

Rahapolitiikan toteutus on eurojärjestelmässä hajautettu kansallisille keskuspankeille. Suomes-

sa toimivat rahapolitiikan vastapuolet osallistuvat keskuspankkioperaatioihin Suomen Pankissa.

Vastapuolten likviditeettitarpeet jakautuvat euroalueella epätasaisesti, mistä syystä joissain euroalueen maissa keskuspankista otettujen luottojen määrä on suurempi, kun taas toisissa vastapuolet tekevät enemmän talletuksia keskuspankkiin. Nämä erot näkyvät eurojärjestelmän maiden keskuspankkien taserakenteessa – rahapoliittisten operaatioiden sijoittumisena joko niiden taseen saamis- tai velkapuolelle – sekä ns. TARGET2-saldoissa, jotka liittyvät eurojärjestelmän sisäisiin saamisiin ja velkoihin. TARGET2-saldoissa näkyvät muutokset eurojärjestelmän sisäisissä veloissa ja saamisissa kuvastavat suurelta osin muutoksia kunkin euromaan pankkisektorin keskuspankkiluotoissa ja talletuksissa.

Suomen Pankin vastapuolipankkien keskuspankkirahoituksen tarve oli, kuten edellisinä vuosina, myös kertomusvuonna vähäinen. Tämä näkyi mm. siinä, että kohdennetuista operaatioista haetun rahoituksen määrä oli vain noin 0,5 mrd. euroa, ja siinä, että kolmivuotisiin rahoitusoperaatioihin liittyvät ennenaikaiset takaisinmaksut jatkuivat. Avoinna olevien luottojen määrä pieneni kertomusvuoden kuluessa noin 700 milj. euroon.

Suomessa vastapuolten keskuspankkiin tekemien talletusten määrä pieneni. Koska määräaikaistalletusten kerääminen päättyi, pankkien keskuspankkitalletukset koostuivat vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävistä talletuksista. Näihin talletuksiin sovellettava talletuskorko on negatiivinen. Suomen Pankkiin tehtyjen keskuspankkitalletusten osuus koko eurojärjestelmässä tehdyistä talletuksista kasvoi vajaaseen 10 prosenttiin.

Vastapuolten tekemien talletusten vastaeränä Suomen Pankin taseen toisella puolella ovat eurojärjestelmän sisäiset saamiset. Suomen Pankin vastapuolipankkien tekemien vähimmäisvarantotalletusten, yötalletusten ja vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävien talletusten yhteismäärä kertomusvuoden lopulla oli 20,3 mrd. euroa. Vastaavasti Suomen Pankilla on ns. TARGET2-saamia EKP:ltä 19,7 mrd. euroa.

Suomen Pankille toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä oli kertomusvuonna 24,9 mrd. euroa. Määrä on suuri, sillä vain pieni osa (keskimäärin 3 %) siitä oli sitoutunut rahapoliittisiin luottoihin. Toimitetuista vakuuksista reilut 60 % oli EU:n keskuspankkien TARGET2-maksujärjestelmän päivänsäisen maksuliikelimittin katteena ja loppuosa oli vakuusylijäämää. Hie-

nosäätöoperaatioiden kautta tehtyjen määräaikaistalletusten vakuuskäytön loppuminen muuttii hieman toimitettujen vakuuksien jakaumaa. Tästä huolimatta eniten vakuudeksi toimitettiin pankkien katettuja joukkolainoja, kuten edellinäkin vuosina. Niiden osuus oli vajaat puolet.

Rahoitusjärjestelmä ja rahoitusjärjestelmäpolitiikka

Rahoitusjärjestelmän vakaus ja rahoitusjärjestelmäpolitiikka

Rahoitusjärjestelmän sisällä syntyviä tai järjestelmän itsensä voimistamia riskejä kutsutaan järjestelmäriskeiksi, jos ne toteutuessaan vaarantaisivat koko rahoitusjärjestelmän vakauden ja heikentäisivät kansantalouden toimintaedellytyksiä. Makrovakaussäilyneillä puolestaan tarkoitetaan toimia ja keinoja, joilla viranomaiset pyrkivät vaikuttamaan koko rahoitusjärjestelmän vakautta uhkaaviin riskeihin.

Makrovakaussäilyneet täydentävät yksittäisten luottolaitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevaa tavanomaisempaa sääntelyä ja valvontaa. Makrovakaussäilyneiden tavoitteena on vakaiden, luotettavien ja tehokkaiden rahoitus- ja maksujärjestelmien ylläpito ja kehittäminen. Suomen Pankki pyrkii vaikuttamaan näiden tavoitteiden saavuttamiseen mm. analysoimalla vakautta uhkaavia tekijöitä ja järjestelmien mahdollisia heikkouksia.

Suomen Pankin pääjohtaja toimii päätöksentekijänä Euroopan järjestelmäriskikomiteassa, joka on Euroopan finanssivalvontajärjestelmään kuuluva EU-elin. Komiteassa analysoidaan EU:n rahoitusjärjestelmän riskejä ja annetaan tarvittaessa niihin liittyviä varoituksia sekä suosituksia kansallisille viranomaisille. Rahoitusvakauteen liittyviä kysymyksiä käsitellään myös EKP:n neuvostossa.

Vakaussäilyneessä Suomen Pankki toimii yhteistyössä muiden valvonta- ja sääntelyviranomaisten, kuten mm. Finanssivalvonnan, kanssa. Suomen Pankki osallistui vahvasti myös yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) käyttöönoton valmisteluihin.

Yksittäisiin luottolaitoksiin ja rahoitusinstituutioihin kohdistuva mikrovakaussäilyne analyysi ja valvonta ovat Finanssivalvonnan ja marraskuusta

2014 alkaen myös EKP:n vastuulla, kun yhteinen valvontamekanismi aloitti toimintansa. Tätä yksittäisiin laitoksiin kohdistuvaa mikrovalvontaa ja sen muutoksia, kuten suuriin eurooppalaisiin pankkeihin kohdistunutta kattavaa arviointia ja EKP:n uutta pankkivalvojan roolia, käsitellään tarkemmin Finanssivalvontaa koskevassa osassa tässä kertomuksessa.³ Euroopan pankkilainsäädännön sekä elokuussa 2014 voimaan tulleen luottolaitoslain myötä Finanssivalvonnan johtokunta saa käyttöönsä joukon makrovakaussäilyneitä uuden makrovakaussäilyneetatehtävänsä hoitamiseksi. EKP:stä tuli yhteisen valvontamekanismin myötä myös kansallisen makrovakaussäilyneen päätöksentekijä. Yhteinen kriisintarkaisumekanismi (Single Resolution Mechanism, SRM) eteni kertomusvuonna ja Suomen Pankki osallistui sen kehittämiseen. Kotimaassa Suomen Pankki osallistui järjestelmäriskien torjumiseksi luotavan kansallisen makrovakaussäilyneen käynnistämisen valmisteluun ja kehitti analyysisäilyneistöä ja seuranta makrovakaussäilyneen säilyneiden päätöksenteon tueksi yhdessä Finanssivalvonnan kanssa. Myös näitä muutoksia käsitellään tarkemmin tämän kertomuksen Finanssivalvonnan toimintaa koskevassa osassa.

Osana työtä, jolla pyritään varmistamaan rahoitusjärjestelmän vakaus, Suomen Pankki julkistaa vuosittain arvionsa rahoitusjärjestelmän vakaudesta erillisessä Rahoitusjärjestelmän vakausjulkaisussa. Tämä raportti ilmestyy Suomen Pankin Euro & talous lehden erikoisnumerona vuosittain loppukeväästä. Vakausarviota päivitetään loppuvuodesta ilmestyvässä Euron & talouden vakausartikkelissa.

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri ja maksujärjestelmäpalvelut

Suomen Pankki osallistuu rahoitusjärjestelmän infrastruktuurin kehittämiseen ja sen luotettavan ja tehokkaan toiminnan turvaamiseen. Rahoitusjärjestelmän infrastruktuurilla tarkoitetaan maksujärjestelmiä sekä arvopaperien kaupankäynti-, selvitys- ja toimitusjärjestelmiä.

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri koostuu keskeisiltä osiltaan maksujärjestelmistä sekä arvopaperien kaupankäynti-, selvitys- ja toimitusjärjestelmistä. Suomen Pankki huolehtii osaltaan tämän infrastruktuurin luotettavuudesta, tehok-

³ Euroalueen ja Suomen rahoitusjärjestelmän tilaan ja vakauteen luodaan lyhyt katsaus tämän kertomuksen toisessa, Finanssivalvontaa koskevassa osassa.

kuudesta ja kehittämisestä. Suomen Pankki hoitaa rahoitusjärjestelmän infrastruktuuriin kohdistuvaa yleisvalvontatehtäväänsä seuraamalla järjestelmien toimintaa ja tekemällä niistä arvioita. Näissä arvioissa noudatetaan euroalueella yhdenmukaistettuja yleisvalvontaperiaatteita.

Suomessa käytetyt rahoitusmarkkinainfrastruktuurit ovat pitkälti osa kansainvälisiä järjestelmiä. Suomen Pankki osallistuu näiden kansainvälisten infrastruktuurien yleisvalvontayhteistyöhön sekä eri komiteoiden ja työryhmien työskentelyyn eurojärjestelmässä ja sen ulkopuolella.

Keskeisiä kertomusvuoden tapahtumia ja sen aikana edenneitä asiakokonaisuuksia olivat mm. seuraavat:

- Suomen arvopaperikeskus Euroclear Finland on korvaamassa mm. arvo-osuus- ja selvitysjärjestelmää ylläpitävän teknisen järjestelmänsä uudella järjestelmällä. Muutos liittyy Euroopan laajuiseen yhdenmukaistamisprosessiin. Suomi liittyy yleiseurooppalaiseen arvopaperikaupan T2S-järjestelmälustaan alkuvuodesta 2017. Suomen Pankki on arvioinut Euroclear Finlandin yhtiön uuden järjestelmän eurojärjestelmässä yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti. Tämä yleisvalvonta-arvio käsiteltiin Suomen Pankin johtokunnassa lokakuussa 2014, jolloin myös arvioitiin, että eurojärjestelmän asettamat kriteerit rahapolitiikan operaatioissa käytettäville järjestelmille täyttyvät.
- Suomi siirtyi yhtenäiseen euromaksualueeseen (Single Euro Payments Area, SEPA) 1.2.2014. Useissa muissa maissa siirtymä toteutettiin jatkettua siirtymäajan myötä hieman myöhemmin, elokuun 2014 alkuun mennessä. Yhtenäinen euromaksualue tehostaa eurooppalaista maksamista, koska sekä kuluttajat että yritykset voivat hoitaa euromääräiset maksunsa koko alueella samalta tililtä.
- Kotimaisen pankkien maksuliikennejärjestelmän (PMJ) käyttö lopetettiin osana SEPA-siirtymää. Vastedes kaikki pankkien väliset tilisiirrot Suomessa, mukaan lukien palkat ja eläkkeet, käsitellään Euroopan laajuisessa STEP2-maksujärjestelmässä. Tätä järjestelmää ylläpitää EBA Clearing, ja Suomen Pankki osallistuu sen yleisvalvontaan.

- Suomen Pankin perustama maksuneuvosto tähtää yhteiskunnan kannalta tehokkaiden ja luotettavien maksamisratkaisujen kehittämiseen mm. vahvistamalla maksupalveluiden tuottajien, käyttäjien ja viranomaisten välistä yhteydenpitoa. Kertomusvuonna maksuneuvosto julkaisi sekä maksamisen nykytilaa ja trendejä käsittelevän raportin että raportin maksamisesta digitalisoituvassa taloudessa.
- Toukokuussa 2014 Suomen Pankki järjesti kahdeksannen maksufoorumin, jossa pohditiin mm. SEPA-siirtymän jälkeistä vähittäismaksamista, maksamista digitalisoituvassa taloudessa ja käynnissä olevia maksamisen sääntelyaloitteita.
- Suomen Pankki ylläpitää ja kehittää maksu- ja selvitysjärjestelmäsimulaattoria ja tämän pohjalta kehitettyä T2-simulaattoria.

TARGET2 on eurojärjestelmän omistama ja operoima järjestelmä, jossa maksut suoritetaan reaaliaikaisesti ja bruttomääräisinä.⁴ Kertomusvuonna TARGET2-järjestelmässä kirjattiin päivittäin keskimäärin noin 354 000 maksua. Niiden yhteenlaskettu arvo oli noin 1 900 mrd. euroa. TARGET2-järjestelmässä oli joulukuussa 2014 noin 1 000 suoraa osapuolta. Ne ovat liittyneet järjestelmään 24 keskuspankin osajärjestelmän kautta. TARGET2-järjestelmän kautta toteutetaan myös eurojärjestelmän rahapolitiikan operaatiot. Myös keskeiset maksu- ja selvitysjärjestelmät siirtävät katteensa sitä käyttäen.

Suomen Pankkikin tarjoaa maksujärjestelmäpalveluita TARGET2-osajärjestelmänsä kautta. Suomen Pankin osajärjestelmässä kirjattiin keskimäärin 1 600 maksua päivässä. Näiden maksujen yhteenlaskettu arvo oli noin 39 mrd. euroa. TARGET2- Suomen Pankki osajärjestelmässä oli kertomusvuoden lopussa 24 osapuolta. Näistä kolme oli liitännäisjärjestelmiä.

Suomen Pankin uusi vakuushallintajärjestelmä, BoF-CMS-Cola, otettiin käyttöön kertomusvuoden joulukuussa. Järjestelmän seuraava vaihe otetaan käyttöön alkuvuonna 2015, samanaikaisesti Euroclear Finlandin uuden Infinity-järjestelmän kanssa.

Suomen Pankin BoF-T2S-hanke jatkoi operatiivista valmistautumista. Valmistautuminen liittyy yleiseurooppalaisen arvopaperikaupan selvitysalustan (TARGET2-Securities, T2S) valmisteluun ja myöhempään käyttöönottoon.

⁴ Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system.

Varallisuuden hallinnointi

Suomen Pankki hallinnoi omaa rahoitusvarallisuuttaan (16 438 milj. euroa), osaa EKP:n valuuttavarannosta (954 milj. euroa) sekä Suomen Pankin eläkerahaston varallisuutta (673 milj. euroa). Yhteensä tätä hallintoitavaa varallisuutta oli kertomusvuoden lopulla noin 18 065 milj. euroa.

Rahoitusvarallisuus

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus koostuu valuutta- ja euromääräisestä korkosijoitusvarallisuudesta, kullasta ja osakkeista. Valuuttavaranto muodostuu valuuttamääräisestä sijoitusvarallisuudesta, likvidivarallisuudesta sekä Kansainvälisen valuuttarahaston erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä. Kevään 2014 kuluessa rahoitusvarallisuutta kasvatettiin 1,5 mrd. eurolla, kun euromääräistä sijoitusvarallisuutta lisättiin.

Keskuspankin varallisuuden hoitamisessa otetaan huomioon sekä tuotto että riskit. Suomen Pankin sijoitustoiminnan tavoitteena on täyttää keskuspankille asetetut vaatimukset hallinnoitavan varallisuuden likvidiyydestä, turvallisuudesta sekä tuottotasosta. Sijoitustoiminnalla pyritään turvaamaan Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvo sekä kyky tukea tarvittaessa pankkijärjestelmän ja kansantalouden maksuvalmiutta.

Varallisuuden likvidiys varmistetaan erityisellä likvidivarallisuudella. Tällä turvataan Suomen Pankin kyky tarjota likviditeettiä kaikissa olosuhteissa äkillisiin poliittikkatarpeisiin. Likvidivarallisuus on sijoitettu pelkästään Yhdysvaltain valtionvelkakirjoihin, jotta Suomen Pankin kyky tarjota tarpeen vaatiessa valuuttamääräistä hätärahoitusta pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa.

Likvidivarallisuuden ulkopuolisen varallisuusosan hallinnoinnissa tavoitteena on, että rahoitusvarallisuuden arvo turvataan ja että Suomen Pankilla on kyky vastata tuleviin keskuspankkivelvoitteisiin. Sijoituksille on asetettu strateginen tavoiteallokointi, jonka ympärille muodostetaan riskirajoitteiden perusteella rakennetut sijoitus-salkut, sekä tiukat luottoriskirajoitteet.

Suomen Pankin varallisuus on sijoitettu valtionvelkakirjoihin, valtioidonnoiksiin velkakirjoihin, katettuihin velkakirjoihin ja yritysten liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin. Suomen Pankki on päättänyt monen muun keskuspankin tavoin, että se sijoittaa varallisuuttaan myös osakkeisiin.

Näin tehdään keskuspankkitehtävien sallimissa rajoissa ja varovaisuutta noudattaen. Osakkeet osana rahoitusvarallisuutta parantavat varallisuuden odotettua tuottoa ja hajauttavat riskejä. Osakkeisiin sijoitettava määrä on rajallinen. Sijoittaminen osakkeisiin aloitettiin vuoden 2014 lopulla. Sijoitukset kohdistettiin kehittyneiden maiden osakemarkkinoille. Osakesijoitukset tehdään asteittain usean vuoden kuluessa.

Pieni osa euromääräiseen varallisuuteen sisältyvistä valtionlainoista on rahoitusongelmiin joutuneiden euroalueen maiden lainoja.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kokonaistuotto ilman kultaa ja erityisten nosto-oikeuksien erää oli kertomusvuonna 5,26 %. Tämä on noin 707 milj. euroa. Kokonaistuotto jakautuu korko-, valuuttakurssi- ja osaketuottoon. Valuuttakurssituotto oli kertomusvuonna positiivinen, sillä euro heikentyi merkittävästi suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Englannin puntaan.

Strategisen tavoiteallokointi pohjalta muodostettujen sijoitussalkkujen tuottoa verrataan julkisiin indekseihin. Nämä indeksit on räätälöity keskuspankkien vertailutarpeisiin sopiviksi. Arvioinnin perustana on suhteellinen tuottotavoite, joka lasketaan liukuvana keskiarvona kolmen edellisen vuoden tuotoista. Kertomusvuonna sijoitukset tuottivat noin 11,7 milj. euron positiivisen tuloksen yli vertailuindeksien (0,09 %). Kolmen vuoden liukuva keskiarvoisäätötuotto oli 0,20 %.

Oman rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskejä käsitellään tämän kertomuksen luvussa 4.3.

EKP:n valuuttavaranto-osuus

Euroopan keskuspankin valuuttavaranto on jaettu eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille hallinnoitavaksi ns. pääoma-avaimen mukaisin osuuksin. Suomen Pankki hallinnoi EKP:n valuuttavaranto-osuutta yhdessä Viron keskuspankin kanssa.

Varannon keskeisenä tarkoituksena on taata riittävät resurssit eurojärjestelmän mahdollisiin valuuttainterventioihin. EKP:n puolesta hallinnoitavat varannot koostuvat Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräisistä saamisista, kullasta sekä IMF:n erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä. Suomen ja Viron yhdistetyistä valuuttavaranto-osuuksista koostuvan Yhdysvaltain dollarin määräisen varanto-osuuden arvo oli kertomusvuoden lopussa noin 954 milj. euroa.

Suomen Pankin eläkerahaston varallisuus

Suomen Pankin eläkerahasto hoitaa pankin eläkevastuun katteena olevaa omaisuutta. Omaisuutta hoidetaan yleisten eläkevarojen hoitamista koskevien periaatteiden mukaisesti, ja nämä periaatteet voivat poiketa keskuspankin rahoitusvarallisuuden sijoittamisen periaatteista. Eläkerahaston varallisuuden arvo oli kertomusvuoden lopussa 673 milj. euroa. Sen eläkevastuu oli 581 milj. euroa. Varallisuuden kokonaistuotto oli 12,3 %.⁵

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa

Suomen Pankki analysoi kertomusvuoden aikana sekä Suomen että kansainvälisen talouden kehitystä ja osallistui monin eri tavoin kotimaiseen talouspolitiittiseen keskusteluun. Suomen Pankin johtokunnan jäsenet ja asiantuntijat olivat useita kertoja kuultavina eduskunnassa ja esittivät arvioitaan muilla kotimaisilla foorumeilla. Suomen Pankki julkaisi vuonna 2014 kaksi ennustetta Suomen kokonaistaloudellisesta kehityksestä, ensimmäisen kesäkuussa ja toisen joulukuussa.

Suomen Pankki arvioi eri yhteyksissä, että Suomen talouden vaikeudet olisi mahdollista voittaa kasvumahdollisuuksia ja julkisen talouden kestävyyttä parantavilla rakenneuudistuksilla, kustannuskilpailukykyä kohentavilla toimilla ja pysäyttämällä julkisen talouden velkaantuminen.

Vuoden 2014 aikana Suomen Pankki korosti, että tärkeitä askelia talouspolitiikassa on otettu erityisesti eläkeuudistusehdotuksen, julkisen talouden sopeuttamispäätösten ja palkkojen nousua hidastaneen työehtosopimuksen myötä. Suomen talouden vaikeuksien voittaminen edellyttää kuitenkin merkittävästi lisää päätöksiä, jotka edistäisivät rakenneuudistuksia, julkisen velan kasvun pysäyttämistä ja kilpailukykyä parantamista. Talouden vaikeuksien nähtiin olevan niin suuria, että niiden ratkaiseminen edellyttää määrätietoisia päätöksiä useiden vuosien ajan tulevaisuudessa.

Setelit ja kolikot

Eurojärjestelmän jäsenenä Suomen Pankki laskee eurokäteisen Suomessa liikkeelle. Suomen Pankin tehtävänä on myös poistaa maksuliikenteestä huonokuntoiset, kiertoon kelpaamattomat

eurosetelit, hävittää ne ja korvata tuhotut setelit uusilla. Suomen Pankki osallistuu myös euroseteleiden turvallisuuden varmistamiseen ja on tuomassa käyttöön uuden setelisarjan väärentämisen estämiseksi. Suomen Pankin tehtävänä on niin ikään edistää kotimaisen rahahuoltojärjestelmän tehokkuutta rahahuoltoa koskevilla ohjeilla ja määräyksillä sekä toteuttaa euroalueen rahahuoltoa koskevia määräyksiä Suomessa.

Sähköisen maksamisen kehittymisen myötä korttimaksut ovat jo useissa euromaissa ohittaneet käteisen yleisimpänä vähittäismaksutapana. Etelä- ja Keski-Euroopassa käteinen on kuitenkin vielä pääasiallinen vähittäiskaupan maksutapa. Säännöllisissä maksuissa verkkopankit ja suoraveloitukset ovat viimeisen vuosikymmenen aikana kasvattaneet osuuttaan kuluttajamaksuista.

Suomen Pankki on korostanut pitävänsä tärkeänä, että pankit kantavat osaltaan yhteiskunnallisen vastuunsa ja huolehtivat riittävästä käteisen rahan ja pankkipalvelujen saatavuudesta. Euroopan parlamentti hyväksyi 23.7.2014 direktiivin (2014/92/EU), jonka mukaan mahdollisuus käyttää keskeisten maksupalvelujen perusvalikoiden on taattava kaikissa jäsenvaltioissa.

Käteisen saatavuus on Suomessa pysynyt kotitalaisen hyvänä ja maantieteellisesti kattavana, vaikka käteispalveluja tarjoavien pankkikonttoreiden määrä on vähentynyt. Mahdollisuus nostaa käteistä päivittäistavarakaupoista ja maksaa laskuja kioskeissa on laajentunut viime vuosina. Käteisen jakelukanavana päivittäistavarakaupat ja kioskit eivät vielä kuitenkaan ole saavuttaneet merkittävää asemaa. Uuden Europa-setelisarjan toisen setelin, 10 euron, liikkeeseenlasku aloitettiin kertomusvuoden syyskuussa.

Seteliväärennökset ovat olleet euroalueella vaihteeksi kasvussa. Suomesta kierrosta löydettyjen seteliväärennösten lukumäärä kääntyi myös loppuvuodesta 2014 kasvuun hiljaisen alkuvuoden jälkeen. Vaikka väärennöstilanne kokonaisuutena ei ole huolestuttava, uuden eurosetelisarjan myötä käyttöön otettavilla turvatekijöillä pyritään siihen, että käteisen käyttäjät pystyvät nopeasti varmistamaan visuaalisesti ja tuntoaistin avulla euroseteleiden aitouden.

⁵ Lisätietoa eläkerahaston sijoitustoiminnasta on saatavissa eläkerahaston omasta vuosikertomuksesta.

Muu toiminta

Tutkimus

Suomen Pankissa tehdään taloustieteellistä tutkimusta, joka tukee politiikkavalmistelua, oman toiminnan kehittämistä ja ulkoista vaikuttavuutta. Tekemällä tieteellisesti korkeatasoista tutkimusta keskuspankin kannalta keskeisillä tutkimusalueilla Suomen Pankki voi osallistua rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden kehittämisestä käytävään keskusteluun sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Tärkeitä tutkimusteemoja ja kansainvälistä tutkijayhteisöä työllistäneitä aiheita kertomusvuonna olivat mm. finanssikriisien jälkeinen talouskasvu, kansainvälisen talouskriisin jälkeinen hidas elpyminen, talouskasvun hiipuminen pitkällä aikavälillä, epävarmuussokit ja niiden taloudelliset vaikutukset. Myös epätavanomaiset rahapolitiittiset toimet, rahapolitiikan ennakoiva viestintä sekä rahoitusmarkkinoiden vakausvalvonta ja näiden kokonaistaloudelliset vaikutukset olivat aktiivisen tutkimuksen kohteena. Taloudellinen eriarvoisuus nousi kertomusvuonna tärkeäksi keskusteluteemaksi ranskalaisen taloustieteilijän Thomas Piketyn tutkimuksien ja aiheita käsitelleen kirjan myötä.

Suomen Pankin keskustelualoitesarjassa julkaistiin 33 tutkimusta kertomusvuonna. Tutkimuksissa tarkasteltiin mm. yritysten verosuunnittelun vaikutuksia pankkilainojen kustannuksiin, pienten pankkien merkitystä paikallistalouden kannalta sekä pankkien omistusrakenteen merkitystä pienen ja keskisuuren yritystoiminnan lainoituksen ja paikallisten luottomarkkinoiden kannalta. Makrotaloudellisiin analyyseihin keskittyvissä projekteissa tarkasteltiin mm. rahoitusmarkkinoiden merkitystä Suomen suuren laman kannalta, volatiliteetin muutoksia talouden kasvujaksojen välillä sekä rahaliiton jäsenmaan optimaalista kansallista finanssipolitiikkaa. Muissa pankin tutkimusprojekteissa tarkasteltiin mm. systeemisten pankkikriisien indikaattoreita, ylivelkaantumisen hillitsemistä, luottotappioiden tekijöitä Euroopassa sekä yön yli korkojen kykyä ennakoida pankkien luottojohdannaisten hintaa.

Suomen Pankki oli kertomusvuonna mukana järjestämässä kansainvälisiä tieteellisiä kokouksia tutkimustoimintaansa liittyvistä aiheista. Elokuussa Suomen Pankki isännöi Helsingissä pidettyä kokousta ”Expectations in dynamic macroeconomic models”. Niin ikään elokuussa pankki oli neljättä kertaa mukana São Paulossa järjestetyssä

vuotuisessa kansainvälisessä seminaarissa ”Risk, Financial Stability and Banking”, jota isännöi Banco Central do Brasil. Lokakuussa Suomen Pankki isännöi yhdessä Centre of Policy Research -instituutin (CEPR) kanssa kokousta ”Entrepreneurial finance, innovation and growth”.

Siirtymätalouksien tutkimuslaitos

Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT) keskittyy ensisijaisesti soveltavaan tutkimukseen, jossa painottuvat raha- ja valuutapolitiittiset kysymykset sekä rahoitusjärjestelmien toiminta. Ensisijaisina kohdemaina ovat Venäjä ja Kiina, vaikka monissa tutkimusasetelmissä onkin luontevaa käyttää laajempia vertailevia aineistoja. Toisiaan tukevat tutkimus, seuranta ja ennustetyö muodostavat perustan yksikön asian- tuntijatoiminnalle.

Tutkimuslaitoksen työtä rytmittivät vuonna 2014 hyvin pitkälle Ukrainan kriisi ja geopolitiittisten jännitteiden kiristyminen. Nämä tapahtumat ovat lisänneet laitoksen analyysien kysyntää mm. virkamiesten ja päätöksentekijöiden keskuudessa sekä Suomessa että ulkomailla. Tämän lisäksi kiinnostuksen kasvu mm. Venäjän tilannetta kohtaan on näkynyt erilaisten esiintymis- ja haastattelupyyntöjen selvänä lisääntymisenä.

Tutkimuslaitos oli järjestämässä kertomusvuonna Kiinan rahoitusjärjestelmää ja sen vapauttamista käsitelleen konferenssin. Toisena järjestäjänä tässä konferenssissa oli City University of Hong Kong. Moskovassa järjestettiin työpaja ”Banking in Emerging Markets: Challenges and Opportunities”. Toisena järjestäjänä kokouksessa oli Higher School of Economics. Kokouksessa käsiteltiin etenkin Venäjän pankkijärjestelmän haasteita.

Tilastot

Suomen Pankki vastasi vuonna 2014 euroalueen rahoitustilastojen Suomea koskevien osien tuottamisesta EKP:lle.

Vastuu kansallisesta maksutasetilastoinnista siirtyi kertomusvuoden alussa Suomen Pankilta Tilastokeskukselle. Tilastokeskus käyttää kolmen vuoden siirtovaiheen aikana Suomen Pankin laadintajärjestelmää ja rakentaa jakson aikana käyttöönsä uuden, kansantalouden tilinpitoon integroidun maksutaseen laadintajärjestelmän. Kansallisen tilastointivastuun siirrosta huolimatta Suomen Pankki vastaa tulevaisuudessakin tietojen toimittamisesta ja maksutasetilaston laadusta EKP:lle.

EKP:n neuvosto päätti helmikuussa 2014 perustaa luottokohtaisen tietokannan eurojärjestelmän käyttöön. Tietokanta sisältää tiedot kaikista euroalueella toimivien rahalaitosten myöntämistä luotoista ja luotonottajista, ja se toteutetaan vaiheittain vuosien 2016–2019 aikana. Finanssikriisin jälkeiset tietotarpeet ovat kohdistuneet entistä enemmän yksityiskohtaisiin luottotietoihin. Mikrotason tietoja tarvitaan niin rahapolitiikan päätöksenteon valmisteluun, rahapolitiikan toteutumisen seurantaan, rahoitusmarkkinoiden vakauden valvontaan kuin pankkivalvonnankin tueksi.

Arvopapereiden omistustietoja koskevan EKP:n asetuksen mukainen tilastointi aloitettiin vuoden alussa. EKP:n säännöllinen arvopaperitilastointi sisältää nyt kattavasti sekä liikkeeseen-laskutilastot että sektorikohtaiset omistustilastot, jotka molemmat perustuvat arvopaperikoh-taisiin perusaineistoihin.

Yhteisen pankkivalvonnan myötä kertomusvuonna perustettiin EKP:n tilastotoimen komitea- ja työryhmärakenteisiin uusia tilastoinnin ja pankkivalvonnan aineistoyhteistyötä tukevia kokoonpanoja. Vuoden aikana säädettiin EKP:n asetus suurten pankkien päivittäisistä rahamarkinatilastoista.

Suomen Pankin viranomaisyhteistyö ja kansainvälinen toiminta

Eurojärjestelmän ylin päättävä elin on Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto, joka koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja euron käyttöön ottaneiden maiden keskuspankkien pääjohtajista.

Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* on jäsen sekä EKP:n neuvostossa että myös EKP:n yleisneuvostossa, johon kuuluvat kaikkien EU-maiden keskuspankkien pääjohtajat sekä EKP:n pääjohtaja ja varapääjohtaja. Johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen* toimii pääjohtajan henkilökohtaisena sijaisjäsenenä molemmissa neuvostoissa.

Suomen Pankin johto ja asiantuntijat osallistuivat Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) työhön kaikissa valmisteluportaissa. Suomen Pankista oli vähintään yksi jäsen kaikissa komiteoissa sekä useimmissa komiteoiden alaisissa työryhmissä. Lisäksi pääjohtaja *Liikanen* on puheenjohtajana EKP:n tarkastuskomiteassa (Audit Committee), jonka tehtävänä on

parantaa EKP:n ja eurojärjestelmän hallintoa ja valvontaa.

Kuten tässä kertomuksessa tuonnempana⁶ kuvataan, EKP aloitti euroalueen pankkivalvojana marraskuussa 2014, kun yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) toiminta käynnistyi. Suomen Pankki osallistui yhdessä Finanssivalvonnan kanssa valvontamekanismin valmisteluvaiheeseen ja toimintaan monilla tasoilla. Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen* oli Suomen Pankin edustajana ja johtaja *Anneli Tuominen* Finanssivalvonnan edustajana yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä (Supervisory Board), jonka tehtäviin kuuluu valmistella euroalueen pankkeja koskevat valvontapäätösesitykset EKP:n neuvostolle. Lisäksi *Hakkarainen* oli jäsenenä suppeammassa kattavan arvioinnin ohjauskomiteassa (Comprehensive Assessment Steering Committee).

Suomen Pankki vastaa lain mukaan Suomen valtion yhteyksistä Kansainväliseen valuuttarahastoon (International Monetary Fund, IMF). Suomen edustajana Kansainvälisen valuuttarahaston ylimmässä päätöksentekaelimessä hallintoneuvostossa toimi Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* ja sijaisjäsenenä johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*. Hallintoneuvosto kokoontui vuosikokoukseensa lokakuussa Washingtonissa. Suomi kuuluu valuuttarahastossa Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriin. Kertomusvuonna vaalipiiriä johti Norja. Suomen Pankki osallistui yhdessä valtiovarainministeriön kanssa Norjan vetämään vaalipiirin kantojen koordinaatioon, jonka avulla muodostetaan vaalipiiriin yhteinen kanta valuuttarahaston johtokunnassa käsiteltäviin asioihin. Pääjohtaja *Erkki Liikanen* piti vaalipiirin puheen valuuttarahaston vuosikokouksessa lokakuussa. Suomi edusti vuonna 2014 vaalipiiriä valuutta- ja rahoituskomiteassa (IMFC).

Jäsenmailleen myöntämiensä luottojen suuren määrän vuoksi valuuttarahasto joutui vahvistamaan jäsenosuuksista koostuvaa perusrahoitusta ns. NAB-järjestelyn (New Arrangements to Borrow) avulla. Suomi on mukana järjestelyssä, joka oli käytössä koko kertomusvuoden ajan.

Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB) on osa Euroopan finanssivalvojien järjestelmää (European System of Financial Supervision, ESFS). Euroopan järjestelmäriskikomitean päätökset tekee sen hal-

⁶ Ks. myös luku 7.3 tässä kertomuksessa.

lintoneuvosto, jossa Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* on äänivaltaisena jäsenenä. Toisena jäsenenä on Finanssivalvonnan johtaja *Annali Tuominen*.

Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitean (Economic and Financial Committee, EFC) tehtävänä on valmistella EU:n talous- ja valtiovarainministereistä koostuvan Ecofin-neuvoston kokouksia. Suomen Pankin edustajana tässä komiteassa toimi kertomusvuonna johtokunnan varapuheenjohtaja *Hakkarainen*, joka osallistui kokouksiin komitean kokoontuessa sekä laajassa kokoonpanossa että ns. vakauspöytäkokoonpanossa (Financial Stability Table).

Suomen Pankki osallistuu yhteistyöhön myös EU:n talouspolitiisissa komiteassa (Economic Policy Committee), jossa valmistellaan EU:n talouspolitiikan periaatteita ja rakennepoliittisia kysymyksiä. Tilastoasioita käsitellään raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomiteassa (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics) sekä vuonna 2013 toimintansa aloittaneessa Euroopan tilastofoorumissa (European Statistical Forum). Lisäksi Suomen Pankki on mukana taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) työskentelyssä sekä Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) hallinto-neuvostossa.

Suomen Pankki osallistuu osakkeenomistajana Kansainvälisen järjestelypankin (Bank for International Settlements, BIS) toimintaan. Suomen Pankin pääjohtaja osallistui järjestelypankin säännönmukaisiin keskuspankkien pääjohtajatasen tapaamisiin.

Marraskuussa 2014 EKP:n pääjohtaja *Mario Draghi* vieraili Helsingissä Suomen Pankin kutsumana ja piti puheenvuoron eduskunnassa pankkivaltuuston, talousvaliokunnan ja suuren valiokunnan edustajille.

Viestintä

Suomen Pankki pyrkii viestinnällään lisäämään suomalaisten tietämystä Suomen Pankin toiminnasta kansallisena rahaviranomaisena ja eurojärjestelmän jäsenenä.

Suomen Pankki tarjoaa verkkosivuillaan tietoa taloudesta ja rahoitusmarkkinoista sekä keskuspankin ja eurojärjestelmän toiminnasta. Suomen Pankin asiantuntijoiden blogissa julkaistaan ajankohtaisia, keskuspankkitoimintaa

käsitteleviä kirjoituksia. Vuoden 2014 aikana Suomen Pankki lisäsi näkyvyyttään sosiaalisessa mediassa. Verkkosivuilla oleva blogi avattiin yleisön kommentteja varten.

Suomen Pankin tärkein julkaisu on *Euro & talous*. Siinä käsitellään mm. rahapolitiikkaa, kansainvälistä taloutta, talouskehitystä ja näkymiä Suomessa sekä rahoitusmarkkinoiden vakautta. *Euro & talous* ilmestyi vuonna 2014 viimeistä kertaa painettuna lehtenä. Kunkin *Euro & talous* lehden ilmestymisen yhteydessä järjestettiin tiedotustilaisuus.

Kertomusvuonna Suomen Pankki nosti kotimaiseen keskusteluun muun muassa arvionsa Suomen talouden pitkän aikavälin tuottavuuskehityksestä ja julkisen sektorin kestävydestä sekä talousanalyysiä Krimin ja Ukrainan kriisin vaikutuksista.

Helsingissä sijaitseva rahamuseo on Suomen Pankin vierailukeskus. Loppuvuoden 2013 suljetuna ollut museo avattiin yleisölle uudistettuna tammikuussa 2014. Pysyvän näyttelyn lisäksi museossa järjestettiin vuonna 2014 kolme vaihtuvaa näyttelyä: ”Talouskirjoja, jotka muuttivat maailmaa”, ”Seteli taiteena – luonnoksia markoiksi” ja ”IMF 70 vuotta”. Yleisölle suunnattujen *Studia monetaria-* ja *Talouskirja Nyt* tilaisuuksien lisäksi museossa järjestettiin vuoden aikana muun muassa EKP:n mandaattia käsitellyt keskustelutilaisuus ja aloitettiin käytäntö esitellä Suomen Pankin tuorein talousennuste yleisölle. Lisäksi museossa pidettiin syyskuussa erityisesti taloustiedon opettajille suunnattu Talous tutuksi koulutus.

Strategian toteutuminen

Suomen Pankin toiminta-ajatus, arvot, visio ja strategiset linjaukset pidettiin vuonna 2014 ennallaan. Strategian mukaan Suomen Pankin vaikuttavuus rakentuu asiantuntemuksesta, luotettavuudesta ja tutkimustiedosta.

Toimintaympäristön ajankohtaisista muutoksista keskeisimpiä oli yhteisen vakauspoliitikan ja pankkivalvonnan rakentaminen euroalueella. Suomessa valmistauduttiin vuonna 2015 uudistuvaan makrovakauden valvontaan ja selvitettiin siihen liittyviä prosessi- ja työnjakokysymyksiä. Vuotta sävytti myös keskustelu keskuspankin rooleista sekä niistä keinoista, joilla euroalueen keskuspankit voivat tukea hintavakautta, tasapainoista talouskasvua ja rahoitusjärjestelmän vakautta.

Toukokuussa pidetyn johdon strategiaseminaarin työn tuloksena korostettiin ennakoidun ja vuorovaikutteisen viestinnän merkitystä sekä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan välisen yhteistyön kehittämistä. Strategisina riskeinä tarkasteltiin Suomen Pankin osaamisen kohdentumista nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä, Suomen talouden hitaan kasvun vaikutuksia, viestinnän välineitä ja kohdentamista sekä kyberturvallisuuteen liittyviä haasteita.

Eurojärjestelmän rahapolitiikkapäätöksiin Suomen Pankki vaikutti panostamalla määrällisen keventämisen mallien hahmottamiseen sekä keinoihin, joilla rahapolitiikan vaikuttavuutta vahvistetaan ennakoivalla viestinnällä.

Suomen Pankin johtamisjärjestelmään kuuluvat strategian lisäksi toiminnansuunnittelu, tavoite- ja tulosehdotus, henkilöstö- ja budjettikehykset sekä pankin riskien kokonaisvaltainen arviointi.⁷ Riskienhallinta on osa Suomen Pankin toiminnanohjausjärjestelmää. Vuositason tavoite- ja tulosraportointiin liitetään arviointi riskien toteutumisesta tarkastelukauteksi.

Suomen Pankin tavoitteena on olla EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa. Keskuspankissa työskentelee noin 390 henkeä. Henkilöstöstä 75 % toimii asiantuntijatehtävissä. Henkilöstön määrä pieneni vuoden aikana 1,0 prosentin. Talous- ja rahaliittoon liittymisen jälkeen Suomen Pankin henkilöstömäärä on pienentynyt 48 %.

Kevään 2014 virkaehtosopimusneuvotteluissa sovittu palkkaratkaisu on yleisen työllisyys- ja kasvusopimuksen mukainen. Pankin työttömyysturva uudistettiin vastaamaan yleistä työttömyysturvaa ja YT-sopimus valtion YT-lakia.

Luku 3.3 Suomen Pankin tilinpäätös vuodelta 2014

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin taseen loppusumma vuodelta 2014 on 47 722 milj. euroa ja tilikauden tulos 150 milj. euroa. Kertomusvuoden tilinpäätös on

esitelty yksityiskohtaisesti (tase, tuloslaskelma, tilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä taseen ja tuloslaskelman liitetiedot) tämän kertomuksen liitteessä.

Luku 3.4 Suomen Pankin tilintarkastajat ja tilintarkastus

Eduskunta toimitti 30. kesäkuuta 2011 Suomen Pankin tilintarkastajien ja heidän varajäsentensä vaalin ja myöhemmin täydennysvaaleja ja valitsi tilintarkastajiksi seuraavat henkilöt:

Kiviranta, Esko, kansanedustaja 30.6.2011–, (pj) 19.9.2011–

Kopra, Jukka, kansanedustaja 12.9.2014–

Tuupainen, Kauko, kansanedustaja 3.5.2013–

Toivakka, Lenita, kansanedustaja 10.9.2014–

Prepula, Eero, KHT, JHTT

Immonen, Osmo, KHT.

Tilintarkastajien varajäsenet:

Koskela, Markku, KHT

Kari, Mika, kansanedustaja 3.5.2013–

Lauslahti, Sanna, kansanedustaja 30.6.2011–

Sandell, Tom, KHT, JHTT 3.5.2013–

Selänne, Juha, KHT.

Tilintarkastajien puheenjohtajana toimi kansanedustaja *Esko Kiviranta* ja sihteerinä professori, KTT, KHT *Markku Koskela*.

Kertomusvuotta edeltäneen vuoden 2013 tilintarkastus

Tilintarkastajat, kansanedustaja *Esko Kiviranta*, kansanedustaja *Lenita Toivakka*, kansanedustaja *Kauko Tuupainen*, kauppatieteiden maisteri, KHT, JHTT *Eero Prepula*, taloustieteiden maisteri KHT *Osmo Immonen* ja professori, KTT, KHT *Markku Koskela* suorittivat 11.–14. maaliskuuta 2014 Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2013.

KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy suoritti Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännön artiklan 27 mukaisen pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksen, josta laadittuun raporttiin tilintarkastajat perehtyivät.

Eduskunnan valitsevat tilintarkastajat pitivät tilivuoden 2013 tilintarkastuksen yhteenvedossa tärkeänä tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinnan ja muiden tietoturvaa parantavien menet-

⁷ Ks. myös luku 4.3 tässä kertomuksessa.

telyjen jatkuvaa kehittämistä. Lisäksi tilintarkastajat pitivät erityisen tärkeänä, että uudistuvan eurooppalaisen pankkivalvonnan käynnistyessä myös kansalliselle valvontaviranomaiselle turvataan määrällisesti ja laadullisesti riittävät voimavarat.

Kertomusvuoden 2014 tilintarkastus

Tilintarkastajat, kansanedustaja *Esko Kiviranta*, kansanedustaja *Jukka Kopra*, kansanedustaja *Kauko Tuupainen*, kauppatieteiden maisteri, KHT, JHTT *Eero Prepula*, taloustieteiden maisteri, KHT *Osmo Immonen* ja sihteerinä professori, KTT, KHT *Markku Koskela* suorittivat 10.–13. maaliskuuta 2015 Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2014.

KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy suoritti Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännön artiklan 27 mukaisen pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksen, josta laadittuun raporttiin tilintarkastajat perehtyivät.

Eduskunnan valitsema tilintarkastajat pitivät tilivuoden 2014 tilintarkastuksen yhteenvedossa tärkeänä taloushallinnon tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinnan ja muutoshallinnan vielä tarvittavien kehittämistoimenpiteiden toteuttamista. Tilintarkastajat korostivat, että Finanssivalvonnan toiminnan johtamisessa sääntely- ja valvontatyöhön käytettävissä olevat voimavarat on tärkeää kohdentaa riskiperusteisesti ja olennaisuuden periaatetta noudattaen sekä pyrkiä mukauttamaan valvontakäytänteitä yhteisen pankkivalvonnan hyväksi todettuihin käytänteisiin, ottaen huomioon, että euroalueen pankki-valvontamekanismi toimii toistaiseksi pääasiassa kansallisten valvojien asiantuntijaresurssein.

Luku 4 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämät arviot

Luku 4.1 Hallintoa ja johtokuntaa koskevat asiat

Kertomusvuoden päättyessä johtokunnan jäsenillä oli seuraavat viranhoitoon liittyvät jäsenyydet:

Johtokunnan puheenjohtaja *Erkki Liikanen*

- Euroopan keskuspankin neuvosto ja yleisneuvosto, jäsen
- Kansainvälinen valuuttarahasto, hallintoneuvoston jäsen
- Euroopan järjestelmäriskikomitean (ESRB) hallintoneuvosto, jäsen.

Johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*

- Euroopan keskuspankin neuvosto ja yleisneuvosto, pääjohtajan sijaisjäsen
- Finanssivalvonnan johtokunta, puheenjohtaja
- Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitea (EFC), jäsen
- Kansainvälinen valuuttarahasto, hallintoneuvoston sijaisjäsen
- Euroopan keskuspankkijärjestelmä, valvontakomitea (COMCO), puheenjohtaja
- Yhteinen valvontamekanismi (SSM), valvontaelin (Supervisory Board), jäsen.

Johtokunnan jäsen *Seppo Honkapohja*

- Euroopan keskuspankkijärjestelmä, tietotekniikan ohjauskomitea (EISC), jäsen.

Lisäksi johtokunnan jäsenillä oli muita sivutoimia ja luottamustehtäviä, jotka pankkivaltuusto on Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 17 §:n nojalla hyväksynyt.

Luku 4.2 Tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Suomen Pankista annetun lain 21 §:n mukaan Suomen Pankin voitosta käytetään puolet vararahaston kartuttamiseen ja muu osa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin. Lain mukaan pankkivaltuusto voi kuitenkin päättää voiton käyttämisestä toisin, jos se pankin taloudellisen aseman tai vararahaston suuruuden vuoksi on perusteltua.

Kertomusvuotta edeltäneen vuoden 2013 tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusto vahvisti kokouksessaan 21.3.2014 pankin tuloksen ja taseen vuodelta 2013.

Johtokunnan voitonjakoehdotus vuodelta 2013 perustui Suomen Pankista annetun lain (214/1998) tilinpäätöstä, rahoitustulua ja voitonjakoa koskevien säännösten lisäksi Suomen Pankin tasapolitiikan linjauksiin ja pankin strategiaan. Niiden mukaan tavoitteina ovat riskien hallinnan ja kustannustehokkuuden mahdollistama

vakaa ja omaan pääomaan nähden kohtuullinen voitonjako sekä vakaan voitonjaon tekeminen mahdolliseksi pankin vakavaraisuutta vaarantamatta. Suomen Pankkia koskevan lain 21 §:n mukaan pankkivaltuusto voi tehdä päätöksen voiton käytöstä säädöksen pääsäännöstä ($\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$) poiketen, kun se pankin taloudellisen aseman tai vararahaston suuruuden vuoksi on perusteltua. Kokouksessaan 21. maaliskuuta 2014 pankkivaltuusto päätti, että Suomen Pankkia koskevan lain (214/1998) 11 §:n 1 momentin 3 kohdan ja 21 §:n 2 momentin nojalla vuoden 2013 voitosta, 239 milj. euroa, siirretään noin 59 milj. euroa vararahaston kartuttamiseen ja 180 milj. euroa valtion tarpeisiin.

Kertomusvuoden 2014 tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Pankkivaltuusto päätti 20.3.2015, että Suomen Pankin kertomusvuoden voitto, 150 163 927,17 euroa, käytetään seuraavasti:

Voitosta 12 663 972,17 euroa käytetään Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 137 500 000,00 euroa siirretään valtion tarpeisiin.

Luku 4.3 Suomen Pankin riskit

Pankkivaltuusto on seurannut säännöllisesti Suomen Pankin riskiprofiilin ja taseen kehitystä. Suomen Pankille koituu riskejä sekä oman rahoitusvarallisuuden sijoittamisesta että keskuspankkitehtävien hoitamisesta.

Oman rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden hallintaan ja sijoitustoimintaan kohdistuu riskejä, joita riskienhallinnalla pyritään tunnistamaan, mittaamaan ja rajoittamaan. Näitä riskejä ovat markkina-, luotto-, likvidiys- ja operatiiviset riskit.

Valuuttakurssiriski on Suomen Pankin sijoitustoimintaan kohdistuvista riskeistä merkittävimpiä. Suomen Pankki ei yleensä suojaa valuuttamääräisiä sijoituksiaan ja saamisiaan valuuttakurssiriskiltä.⁸

Rahoitusvarallisuuden määrää kasvatettiin kertomusvuoden alkupuolella kolmeen otteeseen (500 milj. euro kerrallaan). Suomen Pankki ei tämän takia altistunut lisää valuuttakurssiriskille, koska muutos toteutettiin lisäämällä euromääräistä korkosijoitusvarallisuutta ja koska näin ollen valuuttavarannon määrä ei muuttunut.⁹

EKP julkisti kertomusvuoden jälkipuoliskolla kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (ns. CBPP3-ohjelma). Katetut joukkolainat ovat olleet yksi Suomen Pankin omassa sijoitustoiminnassa käytössä olevista sijoitusluokista valtionvelkakirjojen, valtioidonnoisten velkakirjojen, yksityisen sektorin velkakirjojen ja käteisen lisäksi. Kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman alettua Suomen Pankki teki päätöksen pidättäytyä toimimasta omassa sijoitustoiminnassaan niillä katettujen joukkolainojen markkinoilla, joihin osto-ohjelma kohdistuu. Tässä yhteydessä tehtiin myös muutoksia alkuvuonna päätettyihin sijoitusvarallisuuden sijoitusluokkien osuuksiin ja niiden sallittuihin vaihteluväleihin muun muassa pienentämällä katettujen joukkolainojen osuutta tavoiteallokatiiossa. Samalla hyväksyttiin uutta euroalueen ulkopuolista katettujen joukkolainojen lainsäädäntöä ja uusia markkinoita oman sijoitustoiminnan piiriin.

Suomen Pankki on sijoittanut rahoitusvarallisuutensa lähinnä korkosijoituksiin. Näihin sijoituksiin liittyy korkoriskiä, jota pyritään hallitsemaan hajauttamalla sijoitukset useisiin eripituisiin velkakirjoihin. Korkoriskin hallinnassa käytetään Suomen Pankissa ensisijaisesti mittarina ns. modifioitua duraatiota. Tämä mittari kuvaa sijoitusten arvon muutosta, kun markkinakorkotasoo muuttuu. Suomen Pankin korkosijoituksien modifioitu duraatio oli vuoden 2014 lopussa noin 2. Japanin jenin määraisten sijoitusten strateginen duraatio on kuitenkin lyhyempi, ja sitä lyhennettiin kertomusvuoden aikana yhteen vuoteen.

Valuutta- ja euromääräisten korkosijoitusten lisäksi Suomen Pankin rahoitusvarallisuutta on sijoitettu kultaan sekä kertomusvuoden lopulta alkaen myös osakemarkkinoille. Sijoitukset osakemarkkinoille tehdään epäsuorina sijoituksina osakerahastojen kautta. Sijoitukset kultaan ja osakkeisiin altistavat Suomen Pankin kullon hinnan ja osakkeiden hintojen vaihteluista johtuvalle riskille. Ne kuitenkin myös tuovat mahdollisia hajautushyötyjä.

⁸ Erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvää valuuttakurssiriskiä on kuitenkin suojattu myymällä muita SDR-komponenttivaluuttoja (Yhdysvaltain dollari, Englannin punta ja Japanin jeni) euroja vastaan.

⁹ Valuuttavarannon tavoitekokoo ja jakautuminen eri valuuttoihin arvioidaan Suomen Pankissa kolmen vuoden välein. Kertomusvuoden aikana ei tehty muutoksia aiempiin, vuoden 2013 arvion pohjalta tehtyihin päätöksiin.

Kokonaismarkkinariskin, valuuttakurssiriskin, korkoriskin ja osakeriskin suuruutta mitataan päivittäin yleisesti riskienhallinnassa hyödynnettävän Value-at-Risk-luvun (VaR-luvun) avulla. Esimerkiksi VaR 99 prosentin tasolla (eli ns. VaR 99 % luku) tietyksi periodiksi laskettuna kertoo, kuinka suuri on suurin tappio 99 prosentin todennäköisyydellä. Tappio on siis määriteltynä ajanjaksona 1 prosentin todennäköisyydellä suurempi kuin laskettu VaR-luku.¹⁰ Lisäksi käytössä on VaR-lukuun perustuva rajoite, jolla hallitaan sijoitusvarallisuuden sijoituksien korkoriskiä suhteessa vertailuindeksiin.

Suomen Pankin käyttämien vastapuolien ja sijoituskohteena olevien arvopapereiden liikkeenlaskijoiden tulee olla riittävän luottokelpoisia ja täyttää niille ennalta asetetut kriteerit. Luottokelpoisuuden arvioinnissa käytetään hyödyksi muun muassa luottoluokittajien antamia julkisia luottoluokituksia. Liikkeenlaskijoita ja vastapuolia seurataan myös markkinapohjaisten indikaattorien avulla. Sijoituksiin liittyvää luottoriskiä hallitaan lisäksi hajauttamalla sijoitukset asetettujen limiittien mukaisesti useille liikkeenlaskijoille ja vastapuolille. Sijoituksien kokonaisluottoriskiä mitataan ja seurataan erillisen luottoriski-VaR-menetelmän avulla.

Osa Suomen Pankin rahoitusvarallisuudesta pidetään sijoitusinstrumenteissa, jotka ovat myytävissä lyhyessä ajassa ja pienin kustannuksin. Tämä koskee erityisesti niitä sijoitusinstrumentteja, jotka kuuluvat likvidivarallisuuteen. Suomen Pankin johtokunta päättää erikseen likvidivarallisuuden suuruuden. Lisäksi Suomen Pankissa on rajoitettu sitä, kuinka suuri osuus Suomen Pankilla voi olla yksittäisestä liikkeenlaskusta tai liikkeenlaskijan velan kokonaismäärästä ja kuinka pitkä maturiteetti joillakin instrumenteilla voi olla kelvataksaan Suomen Pankin sijoituskohteeksi. Rajoitteita on asetettu myös arvopapereiden lainaukselle ja lyhyeksi-myynnille. Nämä toimet liittyvät likvidiysriskin hallintaan.

Operatiivisten riskien hallinta tarkoittaa muun muassa henkilöstö- ja tietojärjestelmäriskien valvontaa. Näiden riskejä hallitaan esimerkiksi säännöllisesti testattavien ja riittävien varajärjestelyjen sekä luotettavien ja hyvin dokumentoitujen työkulkujen ja työohjeiden avulla.

Keskuspankkitehtäviin liittyvät riskit ja niiden hallinta

Keskuspankkitehtävien hoitamiseen kuuluvat eurojärjestelmän rahapolitiittiset rahoitusoperaatiot ja epätavanomaiset rahapolitiikkaan liittyvät osto-ohjelmat. Keskuspankkitehtäviin liittyvistä eurojärjestelmän riskeistä Suomen Pankki vastaa pääasiassa suhteellisen osuutensa eli ns. pääoma-avaimen mukaisesti (1,6–1,8 %).

Eurojärjestelmän rahoitusoperaatioissa annetaan lainaa kriteerit täyttävälle pankeille vakuuksia vastaan. Vakuudet hinnoitellaan päivittäin markkina-arvoon ja niihin tehdään aliarvostus, joka suojaa eurojärjestelmää mahdollisilta tappioilta. Tappiota näistä operaatioista seuraa vain, jos vastapuoli on maksukyvytön eikä vakuuden arvo – varotoimenpiteistä huolimatta – kata lainattua määrää.

Kaikissa rahoitusoperaatioissa pankeille myönnetty rahoituksen määrä on pienentynyt kertomusvuoden aikana 752 mrd. eurosta 630 mrd. euroon. Tämä pieneminen liittyy mm. siihen, että pankit ovat maksaneet takaisin pittempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa hankkimiaan luottoja. Syksyllä 2014 aloitetut kohdennetut pittempiaikaiset rahoitusoperaatiot (targeted longer-term refinancing operations, TLTRO) vastaavat luottoriskiltään muita rahoitusoperaatioita, mutta ovat kiinteäkorkoisia.

Arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa (Securities Markets Programme, SMP) eurojärjestelmä on ostanut Espanjan, Irlannin, Italian, Kreikan ja Portugalin valtionvelkakirjoja. Syksyllä 2012 lopetetun osto-ohjelman erääntymiset ovat pienentäneet ohjelman kokoa. Vuoden 2014 lopussa Suomen Pankin pääoma-avaimen mukaiset maakohtaiset osuudet ohjelmasta olivat kirjanpitoarvoltaan seuraavat: Espanja 473 milj. euroa, Irlanti 154 milj. euroa, Italia 1 221 milj. euroa, Kreikka 299 milj. euroa ja Portugali 237 milj. euroa.

Eurojärjestelmä käynnisti vuonna 2014 kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (covered bond purchase programme, CBPP3) ja omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman (asset-backed securities purchase programme, ABSPP). Arvopapereiden tulee täyttää osto-ohjelmien yhteydessä julkistetut kelpoi-

¹⁰ VaR-menetelmässä tehdään tilastollisiin oletuksiin perustuvia laskelmia voitoista ja tappioista. Kun laskelmien avulla tuotetut arviot voitoista ja tappioista järjestetään parhaimmasta huonoimpaan, on VaR 99 prosentin tappioarvio (VaR 99 % luku) se luku, jota suurempia tappioita on 1 % kaikista laskelman tuottamista arvioista.

suusehdot. Jo päättäneiden katettujen joukkolainojen osto-ohjelmien (CBPP1 ja CBPP2) velkakirjojen keskimääräinen juoksu-aika on lyhyt.

Eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden kokonaismäärä pieneni vuoden 2014 aikana, koska pankit maksoivat takaisin pidempiaikaisia rahoitusoperaatioitaan ja aiempien osto-ohjel-

mien velkakirjoja erääntyi. Vuoden lopulla käynnistetyt uudet rahapoliittiset operaatiot pysäyttivät määrän pienenemisen.

Rahapolitiikan operaatioiden suuruus kertomusvuoden lopussa ja Suomen Pankin laskennallinen osuus niistä on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1.

Rahapolitiikan operaatioiden määrät vuoden 2014 lopussa

Milj. euroa	Rahoitusoperaatiot	Katettujen joukkolainojen osto-ohjelmat	Arvopaperi markkinoita koskeva ohjelma	Omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelma
Eurojärjestelmä	630 341	71 235	144 263	1 744
Suomen Pankin laskennallinen osuus (1,6–1,8 %)	11 317	1 177	2 383	29

Lähde: Suomen Pankki.

Pankkien mahdolliset hätärahoitustarpeet ovat niin ikään riskin lähde Suomen Pankille. Hätärahoitukseen ei Suomessa ole ollut tarvetta sitten 1990-luvun laman.

Muutokset eurojärjestelmän sisäisissä veloissa ja saamisissa eli TARGET2-saldoissa ilmentävät lähinnä muutoksia kunkin euromaan pankkisektorin keskuspankkiluotoissa ja talletuksissa. Kriisimaissa pankkisektorin riippuvuus keskuspankkiluotoista on kriisin aikana kasvanut voimakkaasti, ja suhteellisesti suuri keskuspankkiluottojen määrä on näkynyt näiden maiden keskuspankkien taseissa euroalueen sisäisten velkojen kasvuna. Vastaavasti maissa, joissa pankkisektori on tehnyt suhteellisen paljon talletuksia keskuspankkiin, euroalueen sisäiset saamiset keskuspankkien taseissa ovat kasvaneet. Suomi kuuluu maihin, joissa pankit ovat hyvän likviditeettitilanteensa vuoksi tehneet suuria talletuksia keskuspankkiinsa. Tästä syystä eurojärjestelmän sisäiset saamiset Suomen Pankin taseessa kasvovat kriisin kuluessa voimakkaasti. Nämä erät ovat saamisista Euroopan keskuspankilta. Eurojärjestelmän sisäisten saamisten kasvun taustalla ovat rahapoliittiset lainaoperaatiot, joissa myönnetään lainaa vain riittäviä ja turvaavia vakuuksia vastaan.

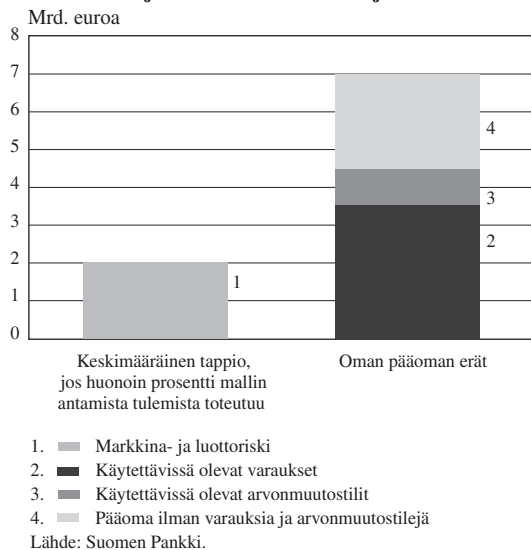
Suomen Pankin varautuminen riskeihin ja kokonaisriskiprofiili

Suomen Pankissa hyödynnetään kokonaisriskien arvioinnissa mm. VaR-menetelmää tarkastelemalla kokonaisrahoitusriskeihin liittyvää VaR 99 prosentin tappioarviota (eli ns. VaR 99 % lukua) sekä kokonaisrahoitusriskien ns. expected shortfall 99 prosentin tappioarviota (eli ns. ES 99 % lukua). ES 99 prosentin tappioarvio on keskimääräisen (odotetun) tappion suuruus, jos huonoin 1 % vaihtoehtoista toteutuu (eli jos VaR 99 prosentin tappioarvio ylitetään). Koska tilastolliset riskiluvut eivät anna täyttä kuvaa riskeistä, täydennetään riskiarviota skenaariolaskelmilla ja stressitesteillä, joiden avulla arvioidaan mahdollisten mutta epätodennäköisten skenaarioiden aiheuttamia tappioita.

Kun kaikki rahoitusvarallisuuden ja rahapolitiikan riskit riskit lasketaan yhteen (ilman kultaa), kokonaisriskin arvioidaan olevan noin 2,0 mrd. euroa ES 99 prosentin tappioarviolla mitattuna (kuviot 24).

Kuvio 24.

Suomen Pankin kokonaisriskit ja oma pääoma ilman kullan riskiä ja kullan arvonmuutostilejä vuonna 2014

Suomen Pankilla oli kertomusvuoden lopulla taseessaan omaa pääomaa kokonaisuudessaan (ml. kanta- ja vararahasto, arvonmuutostilit sekä varaukset, ilman eläkevarausta) yhteensä 8,4 mrd. euroa. Tästä kanta- ja vararahaston osuus oli 2,5 mrd. euroa, varausten osuus (ilman eläkevarausta) 3,5 mrd. euroa ja arvonmuutostilien osuus 2,3 mrd. euroa. Oma pääoma ilman kullan arvonmuutostilejä on 7,0 mrd. euroa (kuvio 24). Kullan riski arvioidaan muista kokonaisrahoitusriskeistä erillään, mikäli kullan arvonmuutostili kattaa kullan arvon yli 50 prosentin alenemisen.

Suomen Pankki huolehtii, että sen riskipuskurit ovat riittävät kattamaan sen toiminnan riskit niin yhteisen rahapolitiikan toteuttamisen, rahoitusjärjestelmän vakauden ja toimivuuden turvaamisen kuin oman rahoitusvarallisuuden sijoittamisen kannalta. Tavoitteena on, että keskuspankkitehtävien hoitaminen ei vaarannu missään olosuhteissa. Riskeihin varaudutaan huolehtimalla taseen vahvuudesta eli kartuttamalla varauksia ja pääomia sekä vähentämällä tarvittaessa rahoitusvarallisuuden riskejä. Suomen Pankin taseen riskipuskurit kattavat oman sijoitustoiminnan ja rahapoliittisten toimien tunnistetut riskit.

Luku 4.4 Muita käsiteltyjä asioita

Pankkivaltuuston keskeisiä työskentelytapoja ovat Suomen Pankin johtokunnan kanssa käydyt kokouskeskustelut maailmantalouden ja euroalueen taloudellisesta kehityksestä sekä EKP:n rahapolitiikasta ja euroalueen rahoitusjärjestelmästä.

Kertomusvuonna pankkivaltuuston kokouksissa pidettiin alustuksia ja käytiin keskusteluja monista eri teemoista. Kokouksissa käsiteltiin mm. kansainvälistä ja erityisesti euroalueella harjoitettua raha- ja talouspolitiikkaa, rahoitusmarkkinoiden vakaustilannetta, kriisintarkaisumekanismin kehittymistä, EKP:n rahoitusmarkkinoilla toteuttamien toimien merkitystä taloudellisen kasvun kannalta, EKP:n mandaattia, muiden keskuspankkien rahapolitiikan erityispiirteitä, Ukrainan kriisiä, EU:n pakotteita ja Venäjän vastapakotteita sekä Venäjän pitkän aikavälin kasvunäkymiä.

Pankkivaltuuston kokouksissa olivat esillä myös kotimainen talouspolitiikka ja tapahtumat. Käsiteltyjä teemoja olivat mm. finanssikriisin ja Suomen rakennemuutoksen samanaikaisuus, Suomen talouden kilpailukyyn heikkeneminen, Suomen luottoluokituksen vaikutukset, rakennuudistukset ja niitä koskevien päätösten riittävyys, menoleikkauksia ja verotusta koskevien toimenpidesuosittelujen vaikutukset sekä julkisen vallan rooli sellaisen toimintaympäristön luomisessa, joka tukee työpaikkojen syntymistä ja kilpailukykyistä tuotantoa.

OSA II FINANSSIVALVONTA KERTOMUSVUONNA

Luku 5 Finanssivalvonnan tehtävät ja pankkivaltuuston asema

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossaan riippumaton siitä.¹¹ Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan (laki Finanssivalvonnasta, 1 §).

Pankkivaltuusto vastaa Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvonnasta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Pankkivaltuuston tehtävänä on nimittää Finanssivalvonnan johtokunta ja johtokunnan esiksestä johtaja.

Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

Luku 6 Toimintaympäristö

Luku 6.1 Euroalueen rahoitussektori

Euroalueen rahoitussektorin toimintaympäristö ja sen kehitys olivat kertomusvuonna hieman kaksijakoisia, sillä vaikka suuria markkinahäiriöitä ei ollut ja vaikka kehitys oli monilta osin varsin suotuisaa, rahoitusmarkkinoilla koettiin ajoittaista epävarmuutta.¹² Epävarmuus markkinoilla liittyi mm. sekä reaali talouden kehityksen hiipumiseen että esimerkiksi geopolitiittisten riski- ja uhkakuvien muutoksiin. Toisaalta euroalueen pankkisektorin sopeutuminen uuteen toimintaympäristöön ja sääntelyn muutoksiin jatkui. Monet pankit ovat edelleen mm. vähentäneet riskipitoisimpia saamisiaan.

Pankki- ja muiden rahoitusmarkkinoiden maakohtainen tilanne ja kehitys osoittavat, että euroalue oli kertomusvuonna edelleen jakautunut. Osassa ongelmamaita tilanne on kuitenkin hieman helpottunut.

Vaikka euroalueen pankkien yritys- ja kotitalousluotonanto supistui kertomusvuonna edelleen, oli siinä loppuvuodesta havaittavissa myös elpymisen merkkejä. Muihin havaintoihin kertomusvuodelta kuuluivat se, että euroalueen suurempien yritysten rahoitus on osin siirtynyt pankkisektorilta joukkovelkakirjamarkkinoille, sekä se, että pankkien rinnalla toimii ja niiden kanssa kilpailee yhä enemmän uusia rahoitusalan toimijoita.

¹¹ Finanssivalvonnan johtokunnan pankkivaltuustolle antama kertomus Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteista ja niiden toteutumisesta vuodelta 2014 löytyy osoitteesta http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/kertomus_pankkivaltuustolle/Pages/Default.aspx, ja Finanssivalvonnan oma toimintakertomus vuodelta 2014 löytyy osoitteesta <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Toimintakertomukset/Pages/Default.aspx>.

¹² EKP tuottaa kaksi kertaa vuodessa raportin, joka käsittelee euroalueen rahoitussektorin ja -markkinoiden toimintaympäristöä ja vakautta. Nämä EKP:n Financial Stability Review -raportit ovat julkisia ja löytyvät EKP:n kotisivuilta osoitteesta <https://www.ecb.europa.eu/pub/fsr/html/index.en.html>.

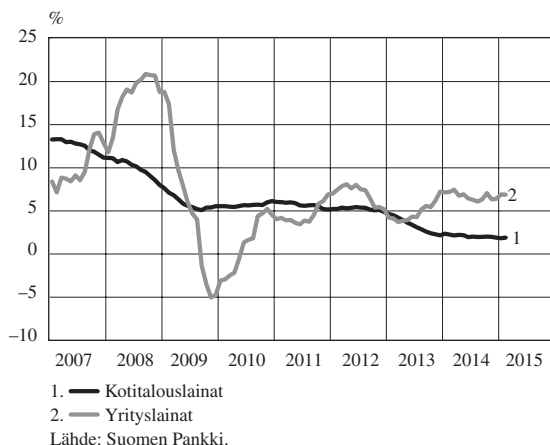
Luku 6.2 Suomen rahoitussektori

Suomen pankkisektori säilyi kannattavana ja vakavaraisena, vaikka reaalityalouden kehitys olikin vaikeaa. Kuten aiempinakin vuosina, Suomen pankkisektorin suurimmat riskit liittyvät monilta osin Euroopan talous- ja velkakehitykseen.

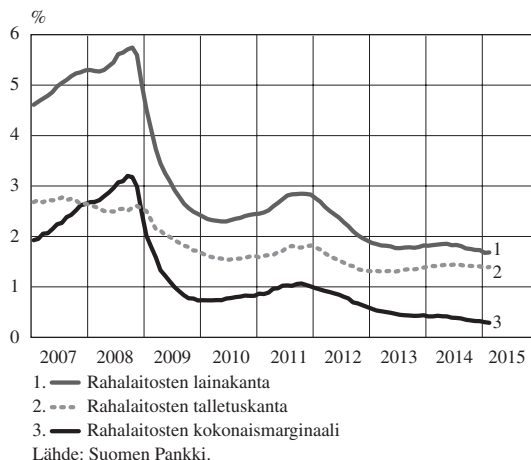
Suomessa toimivat pankit ovat kysyneet rahoittamaan suomalaisia kotitalouksia ja yrityksiä paremmin kuin euroalueen pankit keskimäärin. Kun tarkastellaan Suomen rahalaitosten euroalueelle myöntämien euromääräisten lainojen kannan vuosikasvua (kuvio 25), havaitaan yritysluottojen kasvuvauhdin olleen nopeampaa kuin kotitalouksille kohdistuneiden luottojen kasvuvauhti. Suomessa PK-yritykset ovat saaneet rahoitusta viime vuosina paremmin kuin euroalueella keskimäärin. Kertomusvuoden kuluessa saatiin kuitenkin joitain viitteitä siitä, että PK-yritysten rahoituksen saatavuus saattaa olla joiltain osin heikkenemässä. Kehityksen luotettavata tulkintaa vaikeuttaa se, että on varsin vaikeaa erotella rahoituksen kysyntään ja tarjontaan vaikuttavia tekijöitä toisistaan. Kulutusluottojen kasvuvauhti nopeutui vuoden 2014 aikana ja oli nopeampi kuin asuntoluottojen kasvu. Kotitalouksien velkaantumisen kasvu jatkui, mutta aiempaa hitaampana.

Rahalaitosten kokonaismarginaali laski hie-man (kuvio 26). Pankkisektorin yhteenlaskettu liike-tulos säilyi hyvänä (kuvio 27). Luottolaitosten hoitamattoman lainakannan kasvu ja luottotappioiden kehitys olivat maltillisia (kuvio 28).

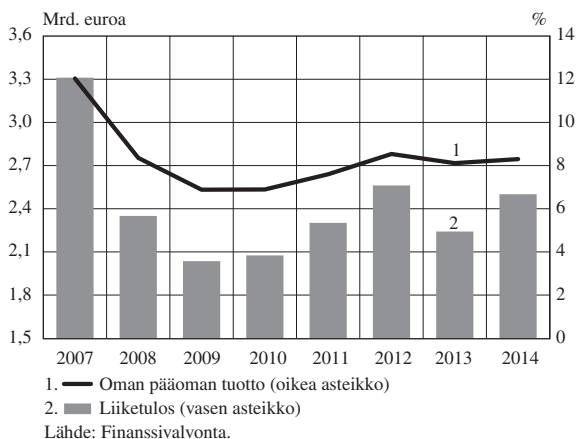
Kuvio 25.
Suomen rahalaitosten euroalueelle myöntämien euromääräisten lainojen kannan vuosikasvu

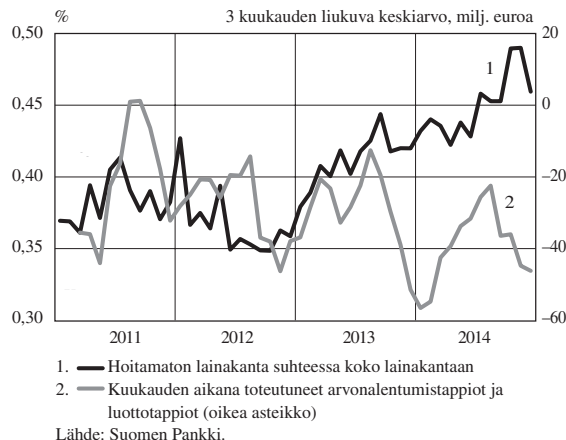
Kuvio 26.
Lainojen ja talletusten keskikoron ja kokonaismarginaali Suomessa

Kuvio 27.
Suomalaispankkien kannattavuus

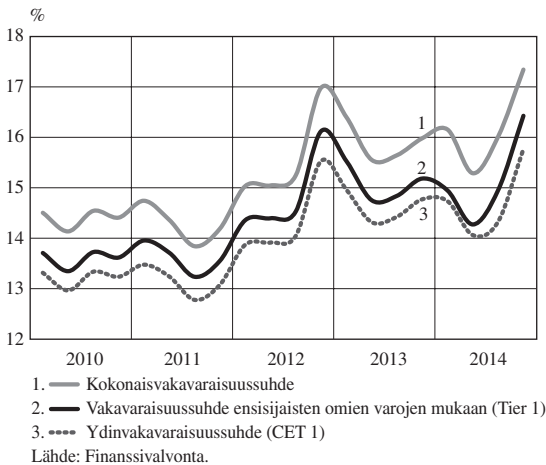

Kuvio 28.
Luottolaitosten hoitamaton lainakanta ja toteutuneet arvonalentumis- ja luottotappiot Suomessa

Suomen pankkisektorin vakavaraisuus oli kertomusvuonna hyvä ja vahvistui kohti loppuvuotta (kuvio 29). Keskimääräinen kokonaisvakavaraisuussuhde oli kertomusvuoden lopussa 17,3 % ja ydinvakavaraisuussuhde (Common Equity Tier 1, CET1) 15,8 %.

Kuvio 29.
Pankkisektorin vakavaraisuus Suomessa

Suomen pankkisektorilla on käynnissä rakenemuutos. Tästä ovat esimerkkejä mm. S-Pankin ja Tapiola Pankin yhdistyminen uudeksi S-Pankiksi, paikallisten osuuspankkien yhdistyminen OP-Pohjola-ryhmän sisällä suuremmiksi kokonaisuuksiksi sekä säästöpankkien yhteenliittymän toteutuminen vuoden 2014 lopussa. Myös POP Pankki ryhmä valmistelee muutoksia.

Vakuutus- ja työeläkesektorien vakavaraisuuspuskurit vahvistuivat (euromääräisesti). Riskiperusteinen vakavaraisuus oli Suomessa yhä hyvä. Vahinko- ja henkivakuutussektorin maksetulo kehittyi kotimaista yleistä talouskehitystä suotuisammin.

Luku 7 Finanssivalvonnan toiminta kertomusvuonna

Luku 7.1 Finanssivalvonnan hallinto

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista.

Lisäksi johtokunta mm. käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi.

Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtajana toimi Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*, varajäsenenään osastopäällikkö *Kimmo Virolainen*. Varapuheenjohtajana toimi valtiosihteeri, kansliapäällikkö *Martti Hetemäki* valtiovarainministeriöstä, varajäsenenään lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö *Tuija Taos*. Johtokunnan muina jäseninä toimivat ylijohtaja *Outi Antila* sosiaali- ja terveysministeriöstä, varajäsenenään ylimatemaatikko *Mikko Kuusela* sekä varatuomari *Pirkko Juntti* ja fil. maist., SHV *Jaakko Tuomikoski*.

Finanssivalvonnan johtajana toimi varatuomari, ekonomi *Anneli Tuominen*, jonka toimikausi oli päättymässä 3.2.2014. Pankkivaltuusto päätti johtokunnan esityksestä 14.11.2013 pitämässään kokouksessa nimittää *Tuomisen* toistamiseen Finanssivalvonnan johtajaksi viiden vuoden toimikaudeksi 4.2.2014 alkaen.

Johtokunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna Finanssivalvonnan johtava lakimies *Pirjo Kyyrönen*.

Luku 7.2 Vuoden 2014 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottavien vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan (laki Finanssivalvonnasta 1 §).

Finanssivalvonnan strategiset tavoitteet ovat seuraavat: finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavien ongelmien tehokas ehkäiseminen ennalta, vahva asiantuntijuus eurooppalaisessa valvontajärjestelmässä, eurooppalaista kärkitasoa oleva toiminnan laadukkuus, tehokkuus Pohjoismaiden parhaimmistoa, oikeasuhtainen ja tasapuolinen sääntely sekä valvonta ja finanssipalveluiden ja -tuotteiden tarjonnan vastuullisuus Suomen finanssimarkkinoilla.

Finanssivalvonnan strategiset valinnat vuonna 2014 olivat 1) riskiperusteisesti kohdennettu valvonta ja sääntely sekä tehokas toiminta, 2) valvottavien vahva riskinkantokyky ja korkealaatuinen hallinto, 3) korkealuokkainen asiakkaan ja sijoittajansuoja sekä 4) tuloksellinen valvoja ja muu viranomaisyhteistyö.

Finanssivalvonnan johtokunnan mukaan Finanssivalvonta saavutti strategiset tavoitteet pää-

osin suunnitellusti. Taloustilanne asetti erityisiä vaatimuksia finanssisektorin valvonnalle, ja mitatavat sääntelyuudistukset muuttivat valvonnan painopistettä. Suuri muutos pankkivalvonnassa oli se, että EKP:n suoraan valvontaan kuuluvien pankkien valvontavastuu siirtyi EKP:lle. Finanssivalvonnan johtokunnan mukaan valmistautuminen euroalueen yhteiseen pankkivalvontaan eteni Finanssivalvonnassa hyvin.

Finanssivalvonnan johtokunta on tehnyt seuraavia havaintoja Finanssivalvonnan kertomusvuoden tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

#1: Riskiperusteisesti kohdennettu valvonta ja sääntely sekä tehokas toiminta

Finanssivalvonnan valvontatyötä ohjataan riskiperusteisesti analyysiryhmien säännöllisten vuosiraporttien pohjalta. Analyysin tueksi otettiin käyttöön uusi riskianalyyysijärjestelmä. Entistä riskiperusteisempaan toimintaan tähtää myös rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien pankkitoimijoiden määrittely. Finanssivalvonta julkisti kaksi laajaa ja kaksi suppeampaa arviota valvottavien taloudellisesta tilasta sekä neljä Markkinat-tiedotetta, joissa kerrottiin myös Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) ajankohtaisista sääntelyhankkeista ja valvontahavainnoista.

Tiedonkeruujärjestelmien kehittämisen ja tiedonkeruiden kannalta vuosi 2014 oli poikkeuksellisen vaativa, koska samanaikaisesti uudistettiin EU-tason valvontatiedonkeruita laajasti ja toteutettiin uusia tiedonkeruita EKP:n pankkivalvonnan tarpeisiin. Osa tiedonkeruuhankkeista saatiin toteutettua suunnitellusti, mutta vakavaraisuusraportoinnin (COREP) toteutuksessa myöhästettiin selvästi.

Makrovakauserävalvonnan valmistelu eteni suunnitellusti, analyysiraportin rakennetta viimeisteltiin ja päätöksentekoprosessia testattiin yhdessä Suomen Pankin ja valtiovarainministeriön kanssa. Työeläkesektorin poikkeuksellisten olosuhteiden tunnistamiseksi vahvistettiin toimiva prosessi ja analyysin mittariarvot.

Organisaatiomuutoksella tiivistettiin markkina- ja menettelytapavalvontaa sekä vakuutussektorin valvontaa keskittämällä riskialueiden valvontaa valvontatoimistoihin. Muutoksella pyrittiin kohdentamaan resursseja entistä tehokkaammin sekä selkeyttämään tehtävien ja vastuiden jakoa.

#2: Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto

Finanssivalvonta toteutti EKP:n suoraan valvontaan siirtyneiden kolmen pankin kattavaan arviointiin kuuluneen taseiden laadun tarkastelun (Asset Quality Review, AQR). Kohteena olleiden suomalaispankkien vakavaraisuus ylitti selvästi arvioissa asetetut vakavaraisuusraajat.

Tämä EKP-työ rajoitti kuitenkin Finanssivalvonnan muut pankkisektorin tarkastukset minimiin erityisesti luottoriskien osalta ja viivästytti myös pankkien sisäisten mallien käsittelyä. Sen sijaan muiden valvottavasektorien tarkastusten intensiteetti säilyi entisenlaisena. Luotettavan hallinnon yleistarkastukset ja vakuutussektorin uuden sääntelyn noudattamiseen painottuneet tarkastukset tuottivat tärkeitä havaintoja mm. valvottavien valmiudesta täyttää uuden sääntelyn vaatimukset.

Finanssivalvonta toteutti eurooppalaisten valvontaviranomaisten ohjeistamat stressitestit pankki- ja vakuutussektoreille. Stressitestien avulla testattiin riskinkantokykyä heikossa taloustilanteessa. Stressitestien kattavuutta Suomen finanssisektorilla parannettiin täydentämällä eurooppalaisia testejä kansallisilla stressiteillä, joissa olivat mukana myös työeläkevakuutusyhtiöt. Tulokset osoittivat, että ns. Solvenssi II sääntelyn vaatimukset edellyttävät joiltakin valvottavilta vielä erityisiä toimia.

Finanssivalvonta selvitti kyberturvallisuutta vuodenvaihteessa 2014–2015 eräiden suomalaisten pankkien jouduttua laajan palvelunestohyökkäyksen kohteeksi.

#3: Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja

Valvontaa kohdennettiin uusiin markkinatoimijoihin ja toimintamalleihin. Finanssivalvonta viimeisteli ja otti käyttöön uuden valvontakehikon maaliskuussa voimaan tulleen vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja koskevan ns. AIFM-sääntelyn toteuttamiseksi. Vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja koskevien toimilupa- ja rekisteröintihakemusten määrä oli merkittävä. Hakemusten käsittelyn yhteydessä tehtiin käytännön linjauksia toimiluvanvaraisuudesta sekä arvioitiin vähittäissijoittajille suunnattujen vaihtoehtoisten rahastojen ja niistä annetun informaation asianmukaisuutta.

Toimijoille painotettiin tuotekehitysprosessin merkitystä uuden tuotteen ominaisuuksien ja riskien arvioinnissa sekä tuotteen asianmukaisen sijoittajakohderyhmän määrittelyssä.

Joukkorahoitukseen kohdistuneen kiinnostuksen kasvun vuoksi linjattiin joukkorahoituksen ja toimiluvallisen sijoituspalveluiden tarjoamisen välistä rajaa. Tavoitteena oli turvata sijoittajansuoja, joukkorahoituksen kehitysmahdollisuudet sekä tasapuoliset kilpailuedellytykset. Finanssivalvonta informoi toimijoita ja mediaa linjauksistaan sekä julkaisi asiakasvalistusta teemasta.

Uusien valvontatehtävien haltuunotto ja valvontalinjaukset selkiinnyttivät toimijoille asetettuja vaatimuksia, mikä helpottaa jatkossa osapuolten toimintaa ja Finanssivalvonnan valvontaa.

Epäsuotuisan taloustilanteen vuoksi Finanssivalvonta käsitteli aiempaa enemmän listayhtiöiden taloudelliseen asemaan liittyviä sijoittajainformaatiokysymyksiä. Nämä liittyivät mm. riskeistä ja epävarmuustekijöistä kertomiseen sekä rahoitusriskejä ja toiminnan jatkuvuutta koskevaan tilinpäätösinformaatioon.

Suunnitelman mukaisissa tarkastuksissa kohteina olivat mm. henkilöstön koulutus vakuutusasiain toiminnassa, pankkien ja vakuutusyhtiöiden asiakasvalistusten käsittelyprosessi ja markkinointi sekä työttömyyskassojen toiminta takaisinperinnässä.

Lisäksi toteutettiin selvitykset peruspankkipalveluista ja korttisopimusehdoista. Finanssivalvonta teki myös indeksilainojen markkinointimateriaalia koskevia valvontakäyntejä, selvitti ikäihmisiin kohdistuvassa säästö-, sijoitus- ja rahoitustuotteiden tarjoamisessa käytettäviä menettelytapoja ja julkisti valvottavatiedotteen avulla näkemyksiään asiasta.

#4: Tuloksellinen valvoja- ja muu viranomaisyhteistyö

Vuoden 2014 aikana tuli voimaan runsaasti uutta EU-sääntelyä, ja Finanssivalvonta osallistui sen saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä. Finanssivalvonta oli niin ikään mukana kansallisen ja eurooppalaisen joukkorahoitussääntelyn ja joukkorahoitusta koskevien tulkintojen valmistelussa. Finanssivalvonnan ja ministeriöiden yhteistyö jatkui muutenkin tiiviinä. Tätä yhteistyötä koskevat sopimukset päivitettiin.

Talousvaliokunta toi mietinnössään [Ta/VM 12/2014] esille mm., että eduskunnalle, ministe-

riöille ja toimialalle on turvattava ajantasainen tiedonkulku EKP:n antamista säännöksistä. Finanssivalvonta kehittää yhteistyötään valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Yhteistyön periaatteet päivitetään ja säännöllisistä tapaamisista ja tietojen vaihdosta sovitaan. Ministeriöiden kautta myös eduskunta saa tietoa kyseisistä asioista. Yhteistyön tavoitteena on edistää osapuolten mahdollisuuksia arvioida riittävän ajoissa teknisten standardien ja muiden Euroopan valvontaviranomaisten ja EKP:n vireillä olevien asioiden sisältöä ja vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön ja Suomen finanssimarkkinoiden toimintaan ja vakauteen sekä edistää osapuolten valmiutta ryhtyä tarvittaviin toimiin.

Finanssivalvonta keskustelee säännöllisesti myös Finanssialan Keskusliiton edustajien kanssa Euroopan finanssimarkkinoilla vireillä olevista sääntelyhankkeista. Asiasta on laadittu yhteistyöpöytäkirja.

Finanssivalvonta panosti EKP:n johdolla toteutettuun euroalueen yhteisen pankkivalvonnan valmisteluun. Finanssivalvonta edisti erityisesti valvonnan tehokkuutta, yhdenmukaisuutta, kotivaltion valvojan roolin huomioon ottamista valvontatyössä ja valvojien välisen avoimen tietojenvaihdon kulttuuria.

Finanssivalvonnan oma valmistautuminen euroalueen yhteiseen pankkivalvontaan eteni, ja Finanssivalvonnan prosesseja mukautettiin vastaamaan uuden valvonnan vaatimuksia. EKP:n suoraan valvontaan 4.11.2014 siirtyneiden pankkien yhteisten valvontatiimien kansalliset jäsenet nimettiin, ja tiimien toiminta alkoi EKP:n johdolla. Valvontatiimien työstä noin kolme neljäsosaa tehdään Finanssivalvonnessa ja loput EKP:ssä.

Pohjoismainen yhteistyö oli tiivistä mm. niin sanotun Solvenssi II sääntelyn voimaantulokysymyksissä, yhteistarkastuksissa ja malliarvioinneissa sekä arvopaperisääntelyn sisältökysymysten linjauksissa. Rajat ylittävien pankkien valvontakollegioissa valvontavastuut siirtyivät EKP:lle.

EU:n finanssivalvontaviranomaisilla (EBA, ESMA ja EIOPA) oli käynnissä useita sääntelyhankkeita, joista valtaosa jatkuu vuonna 2015. Finanssivalvonta osallistui näiden hankkeiden valmisteluun työryhmissä. Työryhmätyössä priorisoitiin hankkeita, jotka arvioitiin Suomen finanssimarkkinoiden kannalta tärkeimmiksi.

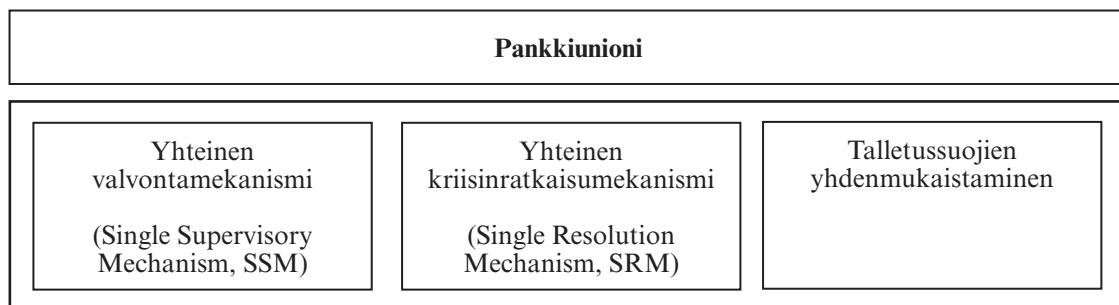
Finanssivalvonta osallistuu EKP:ssä ja EU:n finanssivalvontaviranomaisissa tehtävään kehitys- ja sääntelytyöhön. Finanssivalvonnan johtoryhmä päättää vuosittain tähän työhön osallistumisesta ja määrittää sen tavoitteet.

IT-järjestelmien kehittämisessä Finanssivalvonta etsi yhteistyökumppaneita ennen kaikkea kauppaportoinnin signaali- ja analyysityökalun kehittämiseen. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) piirissä valmisteltiin laajempaa eurooppalaisten valvojien välistä yhteistyötä tiedonkeruussa ja järjestelmäkehityksessä.

Luku 7.3 EU:n finanssivalvonta ja EKP:n toiminta pankkivalvojana

Euroopan pankkiunioni koostuu yhteisestä valvontamekanismista, yhteisestä kriisinratkaisumekanismista sekä kansallisten talletussuojajärjestelmien yhdenmukaistamisesta (kuvio 30).

Kuvio 30. Pankkiunioni

Pankkien kattava arviointi

EKP toteutti kertomusvuonna yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa pankkien ns. kattavan arvioinnin.¹³ Kattava arviointi koostui pankkien saamisten laadun yhdenmukaisesti toteutetusta arvioinnista sekä stressitestistä, jolla arvioitiin pankkien vakavaraisuuden kehitystä epäsuotuisan talouskehityksen oloissa. Nämä arviot kohdistuivat euroalueen 130 suurimpaan pankkiin. Arvioinnin kohteena olleiden pankkien yhteenlasketut taseet ovat hieman yli neljä viidesosaa euroalueen pankkisektorin yhteenlasketusta taseesta.

Kattavan arvioinnin tavoitteena oli saada yhteismitallinen kuva euroalueen pankkien tilanteesta, taseiden laadusta ja tappionsietokyvystä ennen valvontavastuun siirtymistä EKP:lle. Arvioinnin avulla pyrittiin tunnistamaan heikosti pääomitettut pankit. Kokonaisuutena arvioinnin tavoitteena oli vahvistaa luottamusta euroalueen pankkisektoria kohtaan.

Kattavan arvioinnin yhteydessä EKP, kansallisten viranomaiset, pankit sekä Euroopan pankkiviranomainen toteuttivat yhteistyössä pankkien stressitestit. Testiin liittyvän perusskenaarion ja epäsuotuisan talouskehityksen skenaarion

laativat yhteistyössä Euroopan järjestelmäriskikomitea, Euroopan pankkiviranomainen ja EKP. Stressitestissä arvioitiin, kuinka kolmen vuoden pituinen hyvin heikko talouskehitys vaikuttaisi pankkien vakavaraisuuteen. Tämän avulla voidaan arvioida pankkien kykyä selviytyä poikkeuksellisista tilanteista.

Kattavan arvioinnin tulokset valmistuivat lokakuun 2014 lopulla. Tuloksien mukaan suurin osa pankeista selvitti kattavan arvioinnin hyvin. Arvioinnissa todettiin 25:llä euroalueen pankilla olevan pääomavaje. Kokonaisuutena arvioiden tämä pääomavaje ei ollut suuri, kun se suhteutetaan arvioinnissa mukana olleiden pankkien yhteenlaskettuihin varoihin. Monet arviointiin osallistuneista pankeista olivatkin jo etukäteen, ennen arvioinnin toteuttamista vahvistaneet vakavaraisuuttaan. Pankkien on katettava stressitestin perusskenaariossa paljastuneet pääomavajeet viimeistään kuuden kuukauden ja epäsuotuisan talouskehityksen skenaarion mukaiset pääomavajeet viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua kattavan arvioinnin tulosten julkistamisesta. Kattava arviointi tuotti pankkien taseista tietoa, jota voidaan hyödyntää valvonnassa myös jatkossa.

¹³ Kattavaa arviointia on kuvattu mm. sekä Suomen Pankin vuosikertomuksessa vuodelta 2014 että Finanssivalvonnan toimintakertomuksessa vuodelta 2014.

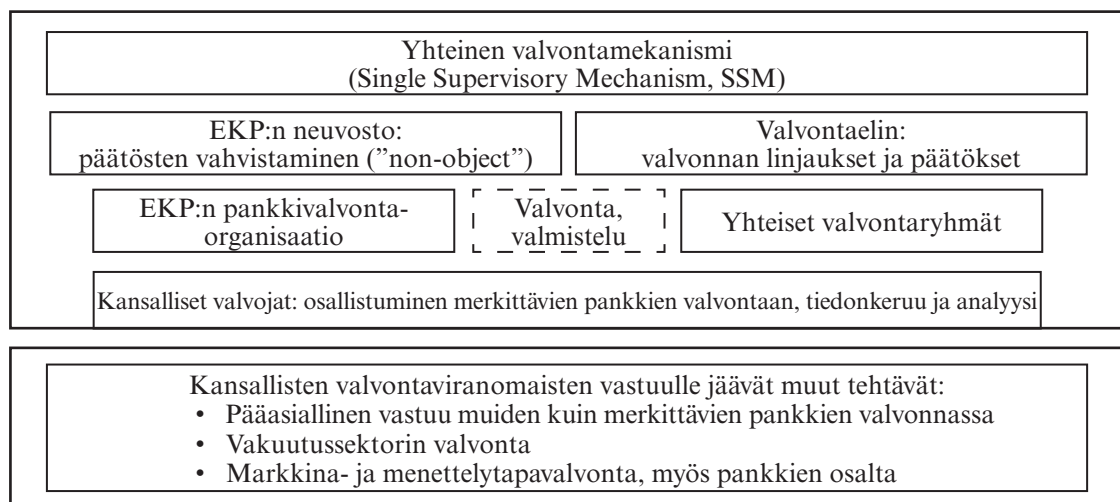
Kattavassa arvioissa mukana olleiden suomalaishankkien – Nordea Pankki Suomi konsernin, OP-Pohjola-ryhmän ja Danske Bank konsernin – vakavaraisuus ylitti edellytetyt vähimmäistasot selvästi. Suomalaispankkien vakavaraisuustun-
nusluvut säilyivät varsin vahvoina myös epäsu-
oisan talouskehityksen skenaariossa.

*Yhteisen valvontamekanismin käynnistyminen ja
valvontavastuun siirtyminen EKP:lle*

Pankkien kattavan arvioinnin ja stressitestien
jälkeen arvioitavina olleiden pankkien valvonta
siirtyi marraskuussa 2014 yhteiselle valvontame-
kanismille (kuvio 31). Yhteiseen valvontameka-

nismiin (SSM) kuuluvien maiden systeemisesti
merkittäviksi arvioidut pankit siirtyivät EKP:n
suoran valvontavastuun alle. Tällaisia pankkeja
on noin 130. Suomessa toimivista pankeista ja
pankkiryhmistä EKP:n suoraan valvontaan siir-
tyivät Nordea Pankki Suomi, OP-Pohjola-ryhmä
ja Danske Bank. EKP vastaa suoraan merkittä-
vien pankkien vakavaraisuuden ja likviditeetin
valvonnasta sekä arvioi säännöllisesti niiden pää-
oman riittävyyttä. EKP:n suoraan valvontaan
siirtyneiden pankkien valvontaa varten perustet-
tiin EKP-vetoiset valvontaryhmät, jotka suoma-
laisten pankkien tapauksessa toimivat pääasiassa
Finanssivalvonnan asiantuntijaresurssein.

Kuvio 31.
Yhteinen valvontamekanismi

Pankkiunioniin kuuluvien vähemmän merkit-
tävien pankkien suorasta valvonnasta vastaavat
edelleen kansalliset valvojat. EKP kuitenkin huo-
lehtii siitä, että valvonta perustuu koko pank-
kiunionissa yhtenäisiin käytäntöihin. EKP voi
myös tarvittaessa ottaa suoraan valvontaansa
minkä tahansa pankin euroalueella. Yhteiseen
valvontamekanismiin voivat liittyä myös euro-
alueen ulkopuoliset jäsenvaltiot. Liittyneiden
valtioiden on sitouduttava noudattamaan pank-
kivalvonnassaan yhteisen valvontamekanismin
säädöksiä ja valvontakäytänteitä.

EKP hoitaa pankkivalvontaan liittyvät teh-
tävänsä erillään rahapolitiikasta. Yhteisen val-
vonnan suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa

EKP:hen perustettu valvontaelin (Supervisory
Board). Se on yhteisen valvontamekanismin
tärkein valmistelu- ja päätöksentekuelin. Pu-
heenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi val-
vontaelin koostuu kansallisten pankkivalvojien
ja EKP:n erikseen nimeämistä edustajista. Val-
vontaelimessä toimii äänivaltaisena jäsenenä Fi-
nanssivalvonnan johtaja. Yksi EKP:n edustajista
valvontaelimessä on Suomen Pankin entinen
pääjohtaja Sirkka Hämäläinen. Valvontaelimeen
kuuluvat myös keskuspankkien edustajat niistä
maista (ml. Suomi), joissa keskuspankki ei vastaa
pankkien valvonnasta.

Kansalliset viranomaiset vastaavat suoraan
paitsi vähemmän merkittävien pankkien valvon-

nasta myös kaikesta muusta valvonnasta, kuten markkina- ja menettelytapavalvonnasta. Jäsenvaltioiden kansalliset valvontaviranomaiset vastaavat niin ikään vakuutus- ja eläkeyhtiöiden sekä arvopaperimarkkinoiden käytännön valvonnasta.

Yhteinen kriisinratkaisumekanismi

Yhteistä kriisinratkaisumekanismia (Single Resolution Mechanism, SRM) koskeva Euroopan parlamentin ja EU:n neuvoston asetus tuli voimaan elokuussa 2014. Kriisinratkaisua johtaa EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Sen laajassa kokoonpanossa kullakin pankkiunionin jäsenmaalla on edustaja. Yhteinen kriisinratkaisumekanismi aloittaa toimintansa täydessä laajuudessaan vuoden 2016 alussa.

Yhteinen kriisinratkaisumekanismi vastaa tulevaisuudessa pankkiunioniin kuuluvien maiden kaikkien pankkien kriisinratkaisusta. Kriisinratkaisumekanismin ensisijaisena tavoitteena on tehdä mahdolliseksi se, että vakaviin ongelmiin

ajautuvien pankkien toiminta voidaan uudelleenjärjestellä hallitusti ja nopeasti ja siten, että veronmaksajille koituvat kustannukset ja reaali-taloudelle aiheutuvat haitat jäisivät mahdollisimman pieniksi.

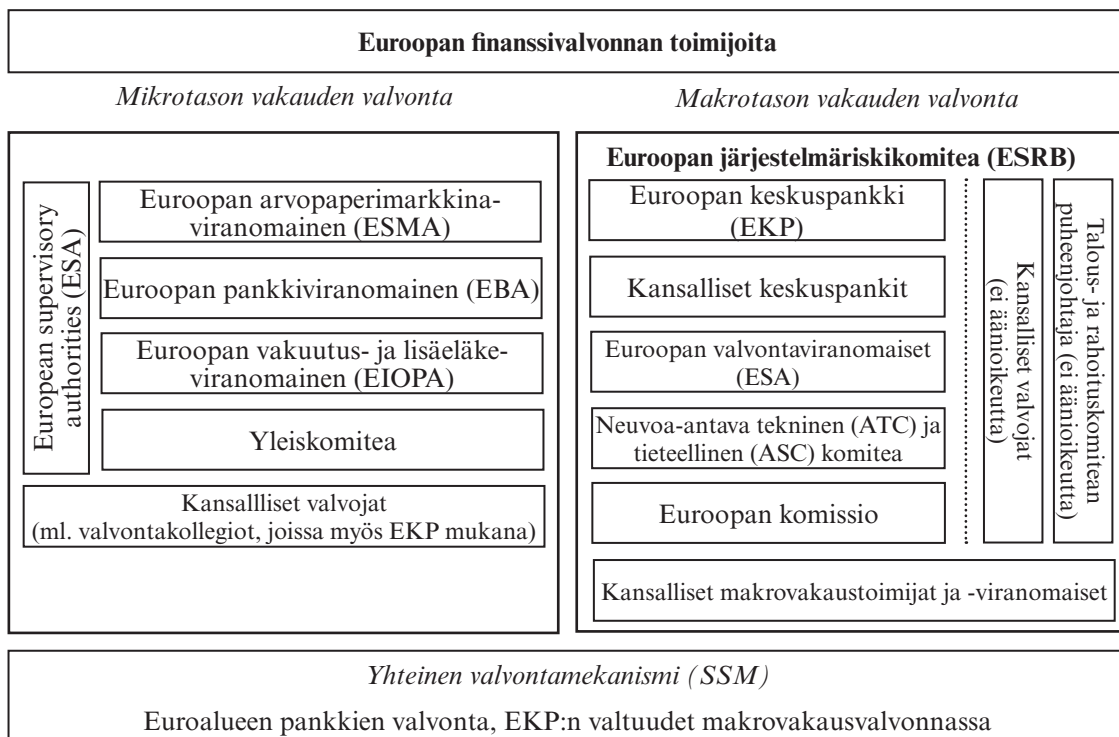
Kriisinratkaisumekanismin ja luottolaitosten elvytys- ja kriisiratkaisudirektiivin tavoite on, että pankkien ongelmista ja kriisinratkaisusta syntyvät kustannukset tulevat vastaisuudessa ensisijaisesti pankin osakkeenomistajien ja velkojen kannettaviksi. Jos tämä ei ole mahdollista, kriisinratkaisun kustannuksia katetaan pankki-sektorin rahoittamasta yhteisestä kriisinratkaisurahastosta (Single Resolution Fund). Kriisinratkaisurahasto kerrytetään tavoitetasolleen kahdeksan vuoden mittaisen siirtymäkauden aikana vuodesta 2016 alkaen.

Makrovakaushallinta

Toiminnallisesti finanssivalvontaa voidaan pitää järjestelmänä, joka koostuu sekä makrovakaushallinnasta (kuva 32).

Kuvio 32.

EU:n finanssivalvonnan kehikko

Makrovakaushvalvonta täydentää perinteistä, yksittäisten luottolaitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevaa valvontaa – ns. mikrovalvontaa – keskittymällä koko rahoitusjärjestelmää koskevien ns. järjestelmäriskien tunnistamiseen ja ehkäisemiseen. Makrovakausanalyysillä ja politiikalla pyritään tunnistamaan järjestelmäriskejä, pienentämään finanssikriisien todennäköisyyttä ja lieventämään niiden haitallisia vaikutuksia.¹⁴

EU:n tasolla makrovakauden valvonnasta vastaa Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB). Komitean tehtävänä on tunnistaa koko rahoitusjärjestelmää uhkaavia riskejä ja ehkäistä niiden kasvu varoitusten ja suositusten avulla. Järjestelmäriskikomitea voi antaa koko EU:ta, yksittäistä jäsenvaltiota tai jäsenvaltioiden ryhmää, Euroopan rahoitusvalvontaviranomaisia taikka kansallisia valvojia koskevia riskivaroituksia ja toimenpidesuosituksia. Komitean suosituksia tulee noudattaa tai niiden noudattamatta jättäminen tulee perustella (comply or explain periaate).

Yhteisen valvontamekanismin myötä EKP:lle annettiin myös makrovakaushpolitiikkaan liittyviä tehtäviä. Niihin kuuluu oikeus vaikuttaa siihen, mille tasolle muuttuva lisäpääomavaatimus ja muut EU:n vakavaraisuusasetukseen ja direktiiviin sisältyvät makrovakaushvälineet asetetaan kussakin pankkiunionin jäsenmaassa. EKP voi näin ollen asettaa eurooppalaiseen lainsäädäntöön perustuvat makrovakaushpolitiikan vaatimukset yksittäisessä euroalueen maassa kansallisesti päätettyjä vaatimuksia kireämmiksi.

Makrovakausta valvovat myös kansalliset toimijat. Euroopan pankkilainsäädännön sekä elokuussa 2014 voimaan tulleen luottolaitoslain myötä Finanssivalvonnan johtokunta saa käyttöönsä joukon makrovakaushvälineitä uuden makrovakaushvalvonnan hoitamiseksi. Makrovakaushvälineillä pyritään pienentämään sekä suhdanneluonteisia että rakenteellisia järjestelmäriskejä. Makrovakaushvälineiden käyttö tulee mahdolliseksi vaiheittain vuoden 2015 alusta lukien.

Keskeinen uusi makrovakaushpolitiikan väline suhdanneluonteisten – esimerkiksi luotonannon liiallisesta kasvusta aiheutuvien – järjestelmäriskien torjumiseksi on ns. muuttuva lisäpääomavaatimus (eli vastasyklinen pääomapuskuri). Finanssivalvonnan johtokunta tekee siitä päätöksen vuosineljänneksittäin vuoden 2015 alusta alkaen. Luottolaitoslain mukaisesti Finanssivalvonta arvioi yhteistyössä valtiovarainministeriön

ja Suomen Pankin kanssa päätöksenteon perustaksi, onko muuttuvaa lisäpääomavaatimusta tarpeen asettaa tai muuttaa. Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettaminen perustuu ensisijaisesti luottokannan ja bruttokansantuotteen välisen suhteen poikkeamaan pitkäaikaisesta kehityksestään sekä muihin suhdanneluonteisia järjestelmäriskejä kuvaaviin tekijöihin. Vaatimuksen asettamisessa ja muuttamisessa huomioon otettavista tekijöistä säädetään yksityiskohdaisesti valtiovarainministeriön asetuksella.

Vuoden 2016 alusta alkaen rahoitusjärjestelmän kannalta ns. systeemisesti merkittävälle luottolaitoksille asetetaan lisäpääomavaatimukset erityisten kriteerien perusteella. Kansallisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävälle luottolaitokselle asetettava lisäpääomavaatimus voi olla 0–2 %, ja sen tulee koostua luottolaitoksen ydinpääomasta. Näillä lisävaatimuksilla voidaan vähentää järjestelmäriskejä, jotka aiheutuvat yksittäisten pankkien tai pankkiryhmien vakavista koko pankki- ja rahoitusjärjestelmää ja sitä kautta koko kansantaloutta uhkaavista ongelmista.

Lisäksi heinäkuussa 2016 tulee voimaan asuntoluototusta koskeva enimmäisluototussuhde. Sillä rajoitetaan asuntoluoton määrää suhteessa luoton vakuuksien käypään arvoon luoton myöntämishetkellä. Finanssivalvonnan johtokunta voi tarvittaessa kiristää enimmäisluototussuhdetta. Johtokunta voi myös tarvittaessa asettaa kiinteistövakuudellisten luottojen vakavaraisuusvaatimuksiin vaikuttavia asuntoluottojen riskipainoja lisääviä vaatimuksia asuntomarkkinoilla syntyvien suhdanneluonteisten järjestelmäriskien torjumiseksi.

Suomen Pankki on yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa kehittänyt vuoden 2014 aikana päätöksenteon valmisteluprosessia sekä makrovakaushanalyysejä, joka muodostaa pohjan viranomaisten tekemälle järjestelmäriskien ja makrovakaushvälineiden vaikutusten säännölliselle arvioinnille sekä sitä kautta päätöksille välineiden käytöstä. Analyysin kehittäminen jatkuu edelleen ja painottuu etenkin asuntomarkkinoiden järjestelmäriskeihin ja niiden pienentämiseen tähtääviin välineisiin. Nyt käytettäväksi tulevien suhdanneluonteisten makrovakaushvälineiden vaikuttavuus ja käyttökelpoisuus rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamisessa nähdään tulevina vuosina. Välinevalikoimaa on tarvittaessa kehitettävä ottaen huomioon myös makrovakaushpolitiikasta saadut kansainväliset kokemukset sekä EU:n lainsäädännön muutokset.

¹⁴ Makrovakaushvalvontaa on käsitelty myös Suomen Pankin toimintaa kuvaavassa osassa tässä kertomuksessa.

Mikrovalvonta

Mikrovalvonnassa arvioidaan yksittäisten rahoitus-, vakuutus- ja arvopaperisektorin laitosten taloudellista asemaa ja riskejä sekä hallinnon ja riskienhallinnan tasoa. Valvonta kohdistuu myös finanssimarkkinoilla noudatettaviin menettelytapoihin. Kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyö Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä jatkui kertomusvuoden aikana. Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä valvontakäytänteitä kehitetään ja yhtenäistetään koko EU:n näkökulmasta.

Yhteisen valvontamekanismin käynnistyttyä EKP:n suorassa valvonnassa ovat systemaattisesti merkittäviksi arvioidut pankit yhteiseen valvontamekanismin kuuluvissa maissa. Vähemmän merkittävien pankkien suorasta valvonnasta vastaavat kansalliset pankkivalvojat. EKP huolehtii siitä, että valvonta perustuu yhtenäisiin käytäntöihin.

Euroopan finanssivalvojen järjestelmä muodostuu kolmesta EU-viranomaisesta ja kansallisista valvontaviranomaisista (kuvio 32). EU-viranomaisia ovat Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA), Euroopan pankkiviranomainen (EBA) ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EIOPA). EKP osallistuu toimivaltaisena valvontaviranomaisena Euroopan pankkiviranomaisen toimintaan. Pankkiviranomaisen tehtävänä on varmistaa tehokas ja yhdenmukainen pankkien valvonta ja sääntely EU:ssa sekä lujittaa valvonnan kansainvälistä koordinaatiota mm. antamalla sääntely- ja valvontastandardeja sekä sovittelemalla ja ratkaisemalla toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välisiä erimielisyyksiä.

EU-viranomaiset edistävät toiminnallaan EU-tason sääntelyn yhtäläistä soveltamista ja laadukkaiden valvontakäytänteiden kehittämistä sekä toimeenpanoa. EU-viranomaisten valmistelemat sitovat tekniset sääntelystandardit ovat suoraan kansallisesti sovellettavaa sääntelyä, mikä vahvistaa sääntelyn yhdenmukaisuutta ja pankkien sekä vakuutussektorin yritysten yhtäläisiä kilpailuedellytyksiä EU:ssa. EU:n finanssimarkkinoiden riskien arviointi – pankki- ja vakuutussektorin stressitestit mukaan lukien – on edelleen syventynyt. EU-tason riskien arviointi ja eri maiden tietojen vertailukelpoisuus ovat merkittävästi parantuneet, kun tiedot kerätään paljolti yhtäläisten EU-tason raportointistandardien mukaisesti. Arviot EU:n finanssisektorin tilanteesta toimitetaan säännöllisesti Euroopan komissiolle ja parlamentille, EU:n neuvostolle sekä Euroopan järjestelmäriskikomitealle (ESRB).

EU-viranomaiset ohjeistavat rajat ylittävien ryhmittymien valvonnassa toimivia valvojakollegioita, osallistuvat niiden kokouksiin ja arvioivat säännöllisesti kollegoiden toimintaa parhaiden käytänteiden määrittämiseksi. Alan kolme EU-tason valvontaviranomaista (EBA, EIOPA ja ESMA) tekevät yhteistyötä Euroopan järjestelmäriskikomitean kanssa.

Finanssivalvonnan johtaja on äänivaltainen jäsen Euroopan pankkiviranomaisen (EBA), vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) ja arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) hallintoneuvostossa. Hän osallistuu myös järjestelmäriskikomitean (ESRB) hallintoneuvoston kokouksiin (ilman äänivaltaa).

Finanssivalvonnan tavoitteena on vaikuttaa kaikissa kolmessa EU-viranomaisessa (EBA, EIOPA ja ESMA) Suomen finanssimarkkinoiden vakauden ja kilpailukyvyn kannalta tärkeissä asioissa niiden valmisteluvaiheessa. Finanssivalvonta piti tärkeänä edelleen tehostaa EU-viranomaisten toimintaa ja siten rajoittaa kustannuspaineita. Vuonna 2014 valmistelussa oli lukuisia teknisiä sääntely-, täytäntöönpano- ja raportointistandardeja sekä ohjeita. Nämä liittyivät paljolti pankki- ja vakuussektorin uudistettuihin vakavaraisuussäädöksiin, arvopaperimarkkinasääntelyyn sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiiviin. Euroopan finanssisektorin riskien arvioinnissa Finanssivalvonta piti erityisen tärkeänä pankki- ja vakuussektorin sekä arvopaperimarkkinat kattavan kokonaisarvion valmistelua EU-viranomaisten yhteiskomiteassa.

Luku 8 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämät arviot

Luku 8.1 Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2013 ja Fivan havainnot ja toimet sen johdosta

Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta pankkivaltuusto arvioi vuotta 2013 koskeneessa kertomuksessaan todeten, että Finanssivalvonnan toiminnalle laissa säädetty tavoite oli toteutunut. Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tehokkuutta arvioidessaan pankkivaltuusto totesi Finanssivalvonnan hoitaneen valvonnan laajenevaa ja alati muuttuvaa tehtävää tehokkaasti ja kustannuskehityksen kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Pankkivaltuusto kehotti vuotta 2013 koskeneessa kertomuksessaan Finanssivalvontaa kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin¹⁵:

¹⁵ Ks. myös Finanssivalvonnan johtokunnan antama kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2014.

1) Varmistamaan, että Finanssivalvonnalla on strategiansa mukainen kyky ja valmius ehkäistä ennalta Suomen finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavia ongelmia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta korosti kaikessa toiminnassaan keskeisenä periaatteena riskiperusteisuutta. Resursseja kohdistetaan analyysein ja valvontahavaintojen perusteella riskipitoisimpiin valvottaviin ja toimintoihin. Samaa periaatetta sovelletaan myös toimintaympäristön muutoksista nouseviin riskeihin.
- Vuoden 2015 alusta lähtien Finanssivalvonnalla on käytettävissään uusia ns. makrovakausvälineitä rahoitusmarkkinoiden vakauden parantamiseksi. Finanssivalvonnan johtokunta tekee neljännesvuosittain päätöksen välineiden käytöstä.

2) Jatkamaan riskiperusteisen valvonta- ja sääntelytyön suuntaamista finanssikriisin ja talouden taantuman vuoksi kasvaneisiin riskeihin ja niiden hallintaan sekä maksujärjestelmän toimivuuteen.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta testasi stressitestillä pankkien ja vakuutusyhtiöiden (ml. työeläkevakuutusyhtiöt) riskinkantokykyä heikossa taloustilanteessa.
- Finanssivalvonta käsiteli aiempaa enemmän listayhtiöiden taloudelliseen tilanteeseen ja rahoituksen saatavuuteen liittyviä sijoittajainformaatiokysymyksiä sekä antoi näihin liittyviä tulkintoja.
- Finanssivalvonta on jatkanut pankkien maksukorttiprosessien ja verkkopankkien turvallisuuden tarkastamista sekä puuttunut tarvittaessa häiriöihin valvottavilta saamiensa häiriöraporttien perusteella.

3) Valmistautumaan makrovakausvalvonnan tehtävien käynnistymiseen vuoden 2015 alussa yhteistyössä Suomen Pankin kanssa.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta ja Suomen Pankki tekivät vuoden aikana yhdessä kaksi makrovakausraportin pilottiversiota, joita käsiteltiin Finanssivalvonnan johtokunnassa. Maaliskuussa 2015 tehtävän ensimmäisen varsinaisen makrovakauspäätöksen valmistelu etenee aikataulun mukaisesti.

4) Arvioimaan ja muuttamaan valvontakäytäntöjään yhteisen pankkivalvonnan vaatimuksia vastaaviksi.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta on mukauttanut valvontaprosessejaan yhteisen pankkivalvonnan vaatimuksia vastaaviksi sitä mukaa kuin EKP:stä on saatu tarkkaa ohjeistusta yhteisen pankkivalvonnan käytännöistä. Työ ei ole vielä valmis, koska EKP:n valmistelutyö joillakin osa-alueilla on vielä kesken.

5) Valmistautumaan ja varautumaan Finanssivalvonnan resurssitarpeisiin ja valvontamaksukertymän muutoksiin siltä osin kuin rahoitussektorin ylikansallisen valvonnan muutokset, kuten mm. valvontatehtävien siirtyminen EKP:hen, edellyttävät.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta on linjannut toimintavuutensa vähenevän 14 henkilötyövuotta vuosien 2015–2017 aikana. Tämä tarkoittaa talousarvion pysymistä nykyisellä tasollaan kyseisinä vuosina. Lisäksi Finanssivalvonta on viranomaisyhteistyössä tuonut esiin valvontamaksulain uudistamistarpeen. Finanssivalvonta hoitaa EKP:n valvontavastuulla olevien suomalaispankkien valvontatyöstä arviolta vähintään kolme neljäsosaa. Tämä on tarpeellista ottaa huomioon valvontamaksulain uudistuksessa.

6) Jatkamaan edelleen toimia Finanssivalvonnan sisäisen toiminnan tehostamiseksi.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonnassa toteutettiin elokuun 2014 alussa organisaatiouudistus, jonka yhtenä tavoitteena oli toiminnan tehostaminen. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusvalvonnan keskittäminen yhdelle osastolle sekä markkina- ja menettelytapavalvonnan osastojen yhdistäminen ovatkin tehostaneet toimintaa. Lisäksi loppuvuodesta keskitettiin aikaisemmin eri toimistoihin hajauttuna ollut vakavaraisuusvalvonnan raportoinnin vastaanotto taloudellinen analyysi toimistoon. Vuoden 2015 aikana arvioidaan, aiheuttaako EKP:n yhteinen pankkivalvonta tarpeita organisoida pankkivalvonta uudelleen.
- Muutokset esimerkiksi rahoituksen järjestämiseen ja välittämiseen liittyvissä markkinatoiminnoissa korostivat tarvetta tiivistää markkinailmiöiden seurantaa sekä uusien tuotteiden ja palveluiden arviointia. Sisäisen finanssi-innovaatioryhmän odotetaan vastaavan tähän tarpeeseen.

- Tehostettiin mm. seuraavia prosesseja: uudet ns. AIFM-toimiluvat ja rekisteröinnit, toimintakertomus, työajan seuranta sekä toimenpidemaksujen mittaaminen ja maksuunpano.

Luku 8.2 Pankkivaltuuston arvio Finanssivalvonnan toiminnasta kertomusvuonna

Pankkivaltuusto keskusteli kertomusvuoden aikana Finanssivalvonnan toimialaa koskevien ajankohtaiskatsausten pohjalta mm. pankkiunionissa toteutetusta pankkien kattavasta arvioinnista ja Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) kanssa yhteisesti suoritettujen stressitestien julkistamisesta. Keskustelua käytiin myös Euroopan finanssisektorin suurimmista riskeistä, finanssisektorin tilasta Suomessa, yhteisen valvontamekanismin (SSM) vaikutuksista Finanssivalvonnan toimintaan sekä valvottavien toimintaan ja kustannuksiin. Lisäksi keskusteltiin pankkien valvonnasta, lainakatosta ja lainan suhteesta vakuuksiin, yrityslainojen ja kotitalouslainojen tutkimisen perusteista, peruspankkipalveluiden saatavuudesta ja hinnoittelusta, kuten pankkien kielteisten maksukorttipäätösten perustelemistarpeesta, valvottavien – erityisesti eläkevakuutusyhtiöiden – johdon nimitysperusteista ja lähipiiri- ja sisäpiirikauppoja koskevista periaatteista. Esillä olivat niin ikään Finanssivalvonnan organisaatiouudistus ja tavoitteiden toteutuminen. Keskusteltiin myös Finanssivalvonnan toiminnallisesta yhteistyöstä julkisten instituutioiden kanssa.

Finanssivalvonnan johto on antanut pankkivaltuustolle johtokunnan kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnasta vuodelta 2014 sekä julkaissut Finanssivalvonnan toimintakertomuksen.¹⁶ Näiden kertomuksien, pankkivaltuuston kokouksissa käytyjen keskusteluiden ja muiden saamiensa tietojen pohjalta pankkivaltuusto arvioi seuraavaa:

Finanssivalvonnan toiminnan yleinen tarkoituksenmukaisuus

Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden osalta pankkivaltuusto arvioi,

että Finanssivalvonnan toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut.

Pankkivaltuusto pitää Finanssivalvonnan itselleen asettamia strategisista tavoitteista ja valintoja tarkoituksenmukaisina ja yhtyy Finanssivalvonnan johtokunnan näkemykseen, että strategiset tavoitteet saavutettiin pääosin suunnitellusti.

Finanssivalvonta on onnistunut jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä edistämään missionsa mukaisesti finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaiden, sijoittajien ja vakuutettujen suojaa. Finanssivalvonta on yhteistyössä Suomen Pankin kanssa osallistunut tarkoituksenmukaisella tavalla EU:n finanssivalvonnan ja pankkiunion kehittämiseen sekä yhteisen valvontamekanismin toiminnan käynnistämiseen.

Finanssivalvonnan toiminnan yleinen tehokkuus

Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tehokkuuden näkökulmasta pankkivaltuusto arvioi, että Finanssivalvonta on hoitanut valvonnan alati muuttuvaa tehtäväkenttää tehokkaasti ja kustannuskehityksen kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Kuten Finanssivalvonnan johtokunta on pankkivaltuustolle antamassaan kertomuksessa todennut, Finanssivalvonnan toteutuneet kokonaiskustannukset ja henkilöstömäärä pysyivät niille hyväksytyn kehityksen mukaisina.

Kehotukset

Pankkivaltuusto kehottaa Finanssivalvontaa kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Jatkamaan EKP:n johdolla yhteisen valvontamekanismin kehittämistä ja vakiinnuttamista.
- Panostamaan yhteistyöhön vuonna 2015 perustettavan Rahoitusvakausviraston kanssa.
- Kiinnittämään huomiota makrovakaussäätöjen käyttöön ja makrovakaussäätöjen prosessin kehittämiseen.
- Varautumaan vakuutusyhtiöiden vakavaisuuden arviointiin ja vastuuvastuun laskentaan kohdistuvan valvontatyön lisääntymiseen.

¹⁶ Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle, ks. http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/kertomus_pankkivaltuustolle/Pages/Default.aspx, ja Finanssivalvonnan toimintakertomus, ks. <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Toimintakertomukset/Pages/Default.aspx>. Toimintakertomuksen liitteessä on tilastotietoa mm. valvottavien ja muiden valvontamaksuvelvollisten lukumääristä, Finanssivalvonnan toimintakuluista ja rahoituksesta, määrättyistä valvontamaksuista ja toimenpidemaksuista.

- Ottamaan omalta osaltaan huomioon talousvaliokunnan mietinnössään [Ta/VM 12/2014] esittämän havainnon Finanssivalvonnan toiminnan tarkoituksenmukaisesta organisoinnista ja resursoinnista. Finanssivalvonnan toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon valvontatehtävien työjaossa toteutetut ja parhaillaan toteutettavat muutokset yhteisen valvontamekanismin käynnistymisen myötä. Muutokset tulee toteuttaa niin, että Finanssivalvonnan toiminnalle laissa säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa. Toimintaa kehitettäessä on myös varmistettava, että varsinaiseen valvontatyöhön on käytettävissä riittävästi resursseja.

OSA III KERTOMUSVUODEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

Tässä osiossa kuvataan lyhyesti eräitä sekä Suomen Pankin että Finanssivalvonnan toimintakentän tapahtumia kertomusvuoden päättymisen jälkeen eli alkuvuodesta 2015.

- Liettua liittyi euroalueeseen 1.1.2015. Tällöin kansallisten keskuspankkien pääjohtajien äänioikeudet alkoivat EKP:n neuvostossa käyttöön otetun vuorottelujärjestelmän mukaisesti kiertyä. Samalla muutuiivat Suomen Pankin pääoma-avaimet: uudet avaimet ovat 1,642 % (vain Suomen Pankin oma suora osuus) ja 1,78478 % (osuus EKP:n positioista mukana).
- EKP:n neuvosto päätti 22.1.2015 pitämässään kokouksessa seuraavaa¹⁷:
 - ”Ensinnäkin EKP:n neuvosto päätti laajentaa omaisuuserien ostojaan. Laajennettuun ohjelmaan sisältyvät jo aiemmin käynnistetyt omaisuusvakuudellisten arvopaperien ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmat. Julkisen ja yksityisen sektorin omaisuuseriä hankitaan yhteensä noin 60 miljardilla eurolla kuussa. Ostoja jatketaan ainakin vuoden 2016 syyskuun loppuun saakka ja tarvittaessa sen jälkeenkin, kunnes EKP:n neuvosto katsoo inflaatiovauhdin palautuvan kestävästi tavoitteen mukaiseksi eli hie- man alle kahteen prosenttiin keskipit- källä aikavälillä. Eurojärjestelmä ryhtyy maaliskuussa 2015 ostamaan jälki- markkinoilta euroalueen valtioiden, valtiosidonnaisten laitosten ja yhteiseu- rooppalaisten laitosten liikkeeseen las- kemia euromääräisiä investointiluokan velkapapereita. Euroalueen valtioiden ja valtiosidonnaisten laitosten liikkee- seen laskemia velkapapereita hankitaan suhteessa eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien osuuksiin EKP:n pää- omasta. EU:n/IMF:n sopeutusohjelmia toteuttavien valtioiden velkapapereille asetetaan jonkin verran muita tiukem- mat kelpoisuusvaatimukset.”
 - ”Toiseksi EKP:n neuvosto päätti muuttaa korkoja kuudessa vielä to- teuttamatta olevassa kohdennetussa pitempiaikaisessa rahoitusoperaatios- sa. Tulevissa operaatioissa korkona on eurojärjestelmän perusrahoitusope- raatioiden korko operaation toteutus- hetkellä, kun kahdessa ensimmäisessä kohdennetussa operaatiossa siihen oli lisätty 0,10 prosenttiyksikköä. Kor- koero siis poistuu.”
 - ”Kolmanneksi EKP:n neuvosto päät- ti ennakoivan viestintänsä mukaisesti jättää EKP:n ohjauskorot ennalleen.”
- Kertomusvuonna 2014 EKP ilmoitti, että se alkaa julkistaa selontekoja neuvoston rahapoliittisissa kokouksissa käydyistä keskusteluista. Ensimmäinen, 22.1.2015 pidettyä kokousta käsitellyt selonteko jul- kaistiin 19.2.2015. Selonteon tavoitteena on tarjota aiempaa enemmän tietoa raha- poliittisesta päätöksentekoympäristöstä ja EKP:n neuvoston rahapoliittisten päätös- ten taustoista ja perusteista. Selonteko on saatavissa EKP:n kotisivuilta.
- Suomen Pankki tiedotti 23.1.2015, että Suomessa liikkeessä olevasta setelistöstä löydettiin 502 euroseteliväärennöstä vuo- den 2014 kuluessa. Vuonna 2013 vastaava luku oli 427.
- EKP antoi 19.2.2015 tietoja tilinpäätökses- tään vuodelta 2014. EKP:n nettovoitto oli 989 milj. euroa (vuonna 2013: 1 440 milj. euroa). Velkapaperiohjelman korkotuotot (netto) olivat 728 milj. euroa (vuonna 2013: 962 milj. euroa) ja korkotuotot seteleistä 126 milj. euroa (vuonna 2013: 406 milj. eu- roa). EKP:n taseen varojen kokonaismäärä kasvoi 185 mrd. euroon (vuonna 2013: 174 mrd. euroa).
- EKP julkisti 24.2.2015 uuden 20 euron se- telin ulkoasun. Uudet setelit otetaan käyt- töön marraskuun 2015 lopulla.

¹⁷ EKP:n pääjohtajan Mario Draghin alustuspuheenvuoro 22.1.2015.

- Kreikan vaalitulos lisäsi epävarmuutta sekä maan sitoutuneisuudesta talousuudistuksiin että sen lainaohjelman jatkumisen edellytyksistä. EKP ilmoitti 4.2.2015, että se ei enää jatkossa hyväksy Kreikan valtion velkakirjoja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi.
- Suomen Pankilla on eurojärjestelmään liittyviä vastuita, jotka ovat seurausta yhteisen rahapolitiikan toteuttamisesta ja keskuspankkitehtävien hoidosta. Helmikuun 2015 lopulla Suomen Pankin laskennallinen osuus (käyttäen pääoma-avainta 1,78478 %) rahoitusoperaatiosta oli 8,7 mrd. euroa, katettujen joukkolainojen osto-ohjelmista 1,6 mrd. euroa, arvopaperimarkkinoita koskevasta ohjelmasta 2,5 mrd. euroa ja omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelmasta 0,1 mrd. euroa.
- Suomen Pankilla olevat eurojärjestelmän sisäiset saamiset olivat helmikuun 2015 lopulla 18,3 mrd. euroa.

LIITE

SUOMEN PANKIN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2014

Tase, milj. euroa

	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA		
1 <i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 557	1 373
2 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	7 020	6 585
Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta	1 913	1 955
Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset.....	5 106	4 630
3 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	360	297
4 <i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	1 044	1 347
5 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	722	2 475
Perusrahoitusoperaatiot.....	15	—
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	707	2 475
6 <i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	36	0
7 <i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	11 316	10 063
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit..	3 568	3 717
Muut arvopaperit.....	7 748	6 346
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	24 584	26 539
Osuus EKP:n pääomasta	144	141
Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset.....	728	722
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset	3 962	3 522
Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)	19 749	22 154
9 <i>Muut saamiset</i>	1 082	1 052
Euroalueen metallirahat.....	29	23
Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus.....	143	149
Muu vaihto-omaisuus.....	698	641
Muut.....	213	238
Yhteensä	47 722	49 731

Pyöristyksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

	31.12.2014	31.12.2013
VASTATTAVAA		
1 <i>Liikkeessä olevat setelit</i>	16 793	15 753
2 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat</i>		
<i>euroalueen luottolaitoksille</i>	20 308	23 803
Vähimmäisvarantotalletukset	20 233	14 303
Yötalletukset	75	–
Määräaikaistalletukset		
(likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)	–	9 500
3 <i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	2	55
4 <i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	2	527
5 <i>Vahuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	–	0
6 <i>Vahuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	58	66
7 <i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 418	1 330
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–
9 <i>Muut velat</i>	22	21
10 <i>Arvonmuutostilit</i>	2 304	1 556
11 <i>Varaukset</i>	4 163	3 939
12 <i>Oma pääoma</i>	2 501	2 442
Kantarahasto	841	841
Vararahasto	1 660	1 601
13 <i>Tilikauden voitto</i>	150	239
Yhteensä	47 722	49 731

LIITE

Tuloslaskelma, milj. euroa

	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
1 <i>Korkotuotot</i>	319	565
2 <i>Korkokulut</i>	–2	–23
3 <i>KORKOKATE</i>	317	542
4 <i>Valuuttakurssierot</i>	16	–6
5 <i>Arvopapereiden hintaerot</i>	38	56
<i>Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot</i>	–4	–19
6 <i>Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos</i>	–50	–31
<i>RAHOITUSKATE</i>	317	542
7 <i>Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista</i>	–0	–1
8 <i>Rahoitustulon netto-osuus</i>	1	–111
9 <i>Osuus EKP:n voitosta</i>	1	8
10 <i>Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin</i>	–	6
11 <i>Muut keskuspankkitoiminnan tuotot</i>	18	28
<i>KESKUSPANKKIERIEN KATE</i>	337	472
12 <i>Muut tuotot</i>	31	33
<i>Toimintakulut</i>	–43	–94
13 <i>Henkilöstökulut</i>	–50	–52
14 <i>Eläkerahastomaksu</i>	57	–
15 <i>Hallinnolliset kulut</i>	–30	–29
16 <i>Poistot käyttöomaisuudesta</i>	–8	–8
17 <i>Setelien hankintakulut</i>	–11	–5
18 <i>Muut kulut</i>	–0	–0
<i>TOIMINNALLINEN TULOS</i>	325	411
<i>Eläkerahaston tulos</i>	0	34
19 <i>Eläkerahaston tuotot</i>	87	64
20 <i>Eläkerahaston kulut</i>	–87	–29
21 <i>Varausten muutos</i>	–175	–206
22 <i>TILIKAUDEN TULOS</i>	150	239

Tilinpäätöksen liitteet, milj. euroa

	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
<i>Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo</i>		
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Asunto-osakkeet	2,5	2,5
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,0
Yhteensä	24,9	24,9
<i>Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta</i>	0,3	0,3
<i>Eläkesitoumuksista johtuva vastuu</i>		
Suomen Pankin eläkevastuu ²	581,2	581,5
– tästä varauksilla katettu	615,7	616,1
<i>Suomen Pankin huoltokonttori</i>		
Talletukset	24,9	25,4
Luotot	3,8	3,7

¹ Suluissa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

² Vuoden 2014 eläkevastuussa on mukana 1.1.2015 voimaan tuleva eläkkeiden ja vapaakirjojen indeksikorotus.

LIITE

Suomen Pankin kiinteistöt

<i>Kiinteistö</i>	<i>Osoite</i>	<i>Valmistumisvuosi</i>	<i>Tilavuus noin m³</i>
<i>Helsinki</i>	<i>Rauhankatu 16</i>	<i>1883/1961/2006</i>	<i>52 100</i>
	<i>Rauhankatu 19</i>	<i>1954/1981</i>	<i>40 500</i>
	<i>Snellmaninkatu 6¹</i>	<i>1857/1892/2001</i>	<i>24 600</i>
	<i>Snellmaninkatu 2¹</i>	<i>1901/2003</i>	<i>3 400</i>
	<i>Ramsinniementie 34</i>	<i>1920/1983/1998</i>	<i>4 800</i>
<i>Oulu</i>	<i>Kajaaninkatu 8</i>	<i>1973</i>	<i>17 200</i>
<i>Vantaa</i>	<i>Turvalaaksontie 1</i>	<i>1979</i>	<i>324 500</i>
<i>Inari</i>	<i>Saariseläntie 9</i>	<i>1968/1976/1998</i>	<i>6 100</i>

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Pankkivaltuuston päätti 20.3.2015, että Suomen Pankin voitto, 150 163 927,17 euroa, käytetään seuraavasti: Voitosta 12 663 972,17 euroa käytetään Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 137 500 000,00 euroa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Finanssivalvonnan tuotot ja kulut. Suomen Pankin eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

2. Valuutta- ja kultamääräisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssveja. Erät on arvostettu valuuttakohdaisesti. Valuuttakurssista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonnmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonnmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Kullan hinnanmuutos- ja kurssimuutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

Valuutta	2014	2013
Yhdysvaltain dollari	1,2141	1,3791
Japanin jeni	145,2300	144,7200
Australian dollari	1,4829	1,5423
Norjan kruunu	9,0420	8,3630
Tanskan kruunu	7,4453	7,4593
Ruotsin kruunu	9,3930	8,8591
Sveitsin frangi	1,2024	1,2276
Englannin punta	0,7789	0,8337
Kanadan dollari	1,4063	1,4671
Erityiset nosto-oikeudet (SDR)	0,8386	0,8942
Kulta	987,7690	871,2200

3. Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopapereiden hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan arvopapereiden juoksuajalle. Arvopapereiden hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonnmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonnmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskikurssia muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käänteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottolina vastattavaa-puolelle. Reposopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Eläkerahaston sijoitussalkut arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

EKP:n neuvosto päätti vuonna 2014, että rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit arvostetaan jaksotettuun hankintameno-mahdollinen arvonalentuminen vähennettynä hallussapidon tarkoituksesta riippumatta. Vertailuvuoden 2013 lukuihin ei ole tarvinnut tehdä muutoksia, sillä rahapolitiikka syistä hallussa pidetyt arvopaperit oli jo ennestään arvostettu saman periaatteen mukaisesti.

Muut kuin rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit (paitsi eräpäivään saakka pidettävät arvopaperit) ja vastaavat saamiset arvostetaan arvopaperikohtaisesti

joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Vuonna 2014 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 31.12.2014.

Eräpäivään saakka pidettäväksi luokitellut jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit, ei-jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit ja epälikvidit kantaosakkeet arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon mahdollinen arvonalentuminen vähennettynä.

4. EKPJ:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

Eurojärjestelmän sisäisiä saamisia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden katteensiirto suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat pääasiassa yksityisen sektorin toimijoita. Katteensiirto suoritetaan TARGET2-järjestelmässä eli Euroopan laajuudessa automatisoidussa reaaliaikaisessa bruttomaksujärjestelmässä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden. TARGET2-järjestelmään liittyvät Suomen Pankin EKP:hen kohdistuvat saamiset ja velat sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkovoitonjako kansallisille keskuspankeille ja rahoitustulon netto-osuus) esitetään Suomen Pankin taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)”. EKPJ:n sisäiset euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien saamiset ja velat, jotka eivät liity TARGET2-järjestelmään, esitetään erässä ”Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta” tai ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”.

Eurojärjestelmän sisäiset saamiset, jotka liittyvät Suomen Pankin osuuteen EKP:n pääomasta, esitetään erässä ”Osuus EKP:n pääomasta”.

Nettosaaminen, joka syntyy euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä, esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset” (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Liikkeessä olevat setelit”).

Eurojärjestelmään liittyvien keskuspankkien valuuttavarantojen siirrosta EKP:lle syntyneet eurojärjestelmän sisäiset saamiset ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä ”Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset”.

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Tilikauden 1999 alusta lukien käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotetuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonneuostotili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonneuostotiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- ATK-laitteet ja -ohjelmistot, autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja euroalueen 18 kansallista keskuspankkia, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.¹ Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.² EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaapuolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin

¹ Euroopan keskuspankin päätös, annettu 13. päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2010/29), EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26.

² Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamisia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset³ saamiset tai velat ilmoitetaan alueräessä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen/-velka”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella.

Seteleistä saatava tulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden EKP:n pääomasta maksamiin osuuksiin. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta. EKP:n pääoma-avainta tarkistetaan viiden vuoden välein ja uusien jäsenmaiden liittyessä Euroopan unioniin.

Setelitulo, joka EKP:lle kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, jaetaan pääasiassa kansallisille keskuspankeille.⁴

7. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2014 aikana.

8. Rahoitustulo

Euroopan keskuspankkijärjestelmässä rahapoliittisten tehtävien hoidon yhteydessä kertyvä rahoitustulo lasketaan ja jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken perussäännön määräysten ja Euroopan keskuspankin neuvoston tekemien päätösten mukaisesti.

Ennakkovoitonjako

EKP:n neuvosto on päättänyt, että EKP:n euroseteleistä saama tulo eli sille kohdistettu 8 % liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaisarvosta sekä EKP:n saama nettotulo arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme), rahapoliittisten suorien kauppohen ohjelman (outright monetary transactions), omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman (asset-backed securities programme) ja kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (covered bond purchase programme) mukaisesti ostetuista arvopapereista maksetaan kokonaisuudessaan kansallisille keskuspankeille sinä tilikautena, jona se kertyy. Ellei EKP:n neuvosto muuta päätä, EKP jakaa tulon tilikautta seuraavan vuoden tammikuussa ennakkovoitonjakona.⁵ EKP:n liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saaman tulon määrästä voidaan EKP:n neuvoston päätöksellä vähentää ne kulut, joita EKP:lle on koitunut euroseteleiden liikkeeseen laskemisesta ja käsittelemisestä. EKP:n neuvosto päättää ennen vuoden päättymistä, jätetäänkö edellä luetelluissa ohjelmissa ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo kokonaan tai osittain jakamatta sen varmistamiseksi, että jaettavan tulon määrä ei ylitä EKP:n nettovoittoa kyseiseltä vuodelta.

EKP:n neuvosto voi myös päättää, että arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja rahapoliittisten suorien kauppohen ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo siirretään kokonaan tai osittain valuuttakursseista, koroista, luotoista ja kulan hinnasta johtuvien riskien varalta tehtävään varaukseen.

³ Euroopan keskuspankin päätös (EKP/2010/23) rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien rahoitustulon jakamisesta.

⁴ EKP:n päätös (EKP/2005/11)..

⁵ EKP:n 25.11.2010 antama päätös Euroopan keskuspankin liikkeeseen lasketuista euroseteleistä sekä arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista saaman tulon jakamisesta (EKP/2010/24), EUVL L 6, 11.1.2011, s. 35..

EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste 1.1.2014 alkaen

	EKPJ, pääoma-avain, %	Eurojärjestelmä, pääoma-avain, %
Belgian keskuspankki	2,4778	3,5408
Saksan keskuspankki	17,9974	25,7184
Viron keskuspankki	0,1928	0,2755
Irlannin keskuspankki	1,1607	1,6587
Kreikan keskuspankki	2,0332	2,9055
Espanjan keskuspankki	8,8409	12,6338
Ranskan keskuspankki	14,1792	20,2623
Italian keskuspankki	12,3108	17,5923
Kyproksen keskuspankki	0,1513	0,2162
Latvian keskuspankki	0,2821	0,4031
Luxemburgin keskuspankki	0,2030	0,2901
Maltan keskuspankki	0,0648	0,0926
Alankomaiden keskuspankki	4,0035	5,7211
Itävallan keskuspankki	1,9631	2,8053
Portugalin keskuspankki	1,7434	2,4913
Slovenian keskuspankki	0,3455	0,4937
Slovakian keskuspankki	0,7725	1,1039
Suomen Pankki	1,2564	1,7954
Eurojärjestelmä yhteensä	69,9783	100,0000
Bulgarian keskuspankki	0,8590	
Tšekin keskuspankki	1,6075	
Tanskan keskuspankki	1,4873	
Kroatian keskuspankki	0,6023	
Liettuan keskuspankki	0,4132	
Unkarin keskuspankki	1,3798	
Puolan keskuspankki	5,1230	
Romanian keskuspankki	2,6024	
Ruotsin keskuspankki	2,2729	
Englannin pankki	13,6743	
Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä	30,0216	
Yhteensä	100,0000	

9. Eläkerahasto

Vuonna 2001 tehtiin päätökset Suomen Pankin eläkevastuun hoitamisesta pankin taseessa olevan eläkerahaston avulla. Vuoden 2002 alussa voimaan tulleen järjestelyn tarkoituksena on huolehtia Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan kattamiseen liittyvien varojen tuottavasta sijoittamisesta. Suomen Pankin eläkerahastosta laaditaan erillinen vuosikertomus. Eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseessa muihin saamisiin.

EKPJ:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säätele eläkerahaston kirjanpitoa. Eläkerahaston sijoitukset arvostetaan markkinahintaan ja arvonmuutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Tilinpäätöksessä käytetään vuoden viimeisen päivän markkinahintoja. Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonkorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonkorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

10. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen.

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

11. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

Taseen liitetiedot

Vastaavaa

1. Kulta ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 487 troyunssia kultaa (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alusta Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

Kulta	31.12.2014	31.12.2013
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	987,8	871,2
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	1 557,2	1 373,5
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	183,7	-614,8

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

2.1 Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä

Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä eriteltyinä

	31.12.2014		31.12.2013	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	274,0	229,8	365,0	326,4
Erityiset nosto-oikeudet	1 342,8	1 126,1	1 258,8	1 125,7
Muut saamiset IMF:ltä	296,6	248,7	331,3	296,3
Yhteensä	1 913,4	1 604,7	1 955,1	1 748,3

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2013 ja 2014

	2014	2013
Maaliskuun loppu	0,89	0,85
Kesäkuun loppu	0,88	0,87
Syyskuun loppu	0,85	0,88
Joulukuun loppu	0,84	0,89

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 1 263,8 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 1 342,8 milj. euroa. Erityiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erityisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 1 913,4 milj. euroa.

EKP:n kirjanpito- ja rahoitustulokomitea päätti kesällä 2010 SDR-suojauskauppojen kirjanpitokäsittelystä, joka poikkeaa yleisestä valuuttakohtaisesta arvostusperiaatteesta. SDR-valuuttakurssiriskin suojaamiseksi tehty SDR-komponenttivaluuttojen myynnit otetaan huomioon vähentävinä erinä laskettaessa SDR:n määrää ja markkina-arvostusta. Myynnit eivät näin ollen myöskään vähennä komponenttivaluuttojen määrää eikä niillä ole vaikutusta näiden valuuttojen markkina-arvostukseen.

2.2 Muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää valuuttamääräiset pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä

	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	287,5	251,6	35,9
Kuponkipaperit	4 682,8	4 189,4	493,4
Diskonttopaperit	111,7	183,9	-72,2
Muut saamiset	24,5	4,8	19,7
Yhteensä	5 106,5	4 629,7	476,8

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2014		31.12.2013	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	607,7	12,7	713,5	16,3
Yhdysvaltain dollari	3 772,1	78,7	3 247,2	74,3
Japanin jeni	414,7	8,6	412,7	9,4
Yhteensä	4 794,5	100,0	4 373,4	100,0

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2014		31.12.2013	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 089,6	22,7	1 088,4	24,9
Yli 1 vuosi	3 704,9	77,3	3 285,0	75,1
Yhteensä	4 794,5	100,0	4 373,4	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta.

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltynä

	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	–	–	–
Kuponkipaperit	383,5	301,2	82,3
Diskonttopaperit	–	–	–
Muut saamiset	–23,4	–3,8	–19,6
Yhteensä	360,1	297,4	62,7

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2014		31.12.2013	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	108,0	28,2	51,6	17,1
Yhdysvaltain dollari	275,5	71,8	249,6	82,9
Japanin jeni	–	–	–	–
Yhteensä	383,5	100,0	301,2	100,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2014		31.12.2013	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	106,7	27,8	28,2	9,4
Yli 1 vuosi	276,8	72,2	273,0	90,6
Yhteensä	383,5	100,0	301,2	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää euroalueen ulkopuolisia eurotalletuksia, euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita sekä euromääräisiä saamisia Kansainväliseltä järjestypankilta (BIS).

Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	40,8	644,6	–603,8
Kuponkipaperit	1 003,4	677,4	326,0
Diskonttopaperit	–	25,0	–25,0
Muut saamiset	0,0	0,3	–0,2
Yhteensä	1 044,2	1 347,3	–303,0

Euroalueen ulkopuolisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2014		31.12.2013	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	119,3	11,9	290,8	41,4
Yli 1 vuosi	884,1	88,1	411,6	58,6
Yhteensä	1 003,4	100,0	702,4	100,0

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä luotoista suomalaisille luottolaitoksille, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeetintarpeen perusteella.

Koko eurojärjestelmän saamiset rahapoliittisista operaatioista ovat 630 340,8 milj. euroa, josta Suomen Pankin taseessa on 722,0 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta. Tappioita voi syntyä ainoastaan, jos vastapuoli menee vararikkoon eikä kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien realisointi tuota riittävästi varoja. Riskejä, jotka aiheutuvat mahdollisista kansallisten keskuspankkien harkinnanvaraisesti hyväksymistä erityisvakuuksista, ei EKP:n neuvoston päätöksen nojalla jaeta.

5.1 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat viikoittain toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, joiden maturiteetti on yksi viikko. Normaalitylanteessa perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vakiohuutokauppoina, mutta lokakuusta 2008 lähtien ne on toteutettu kiinteäkorkoisina huutokauppoina. Perusrahoitusoperaatiot ovat keskeisessä osassa pyrittäessä vaikuttamaan korkoihin ja hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta sekä viestittäessä rahapolitiikan mitoituksista.

5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Näissä operaatioissa vastapuolille tarjotaan pitempiaikaista rahoitusta. Vuonna 2014 pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita toteutettiin yhden pitoajanjakson mittaisina sekä kolmen, kuuden, kahdentoista, 36 ja 48 kuukauden mittaisina. Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

5.3 Käänteiset hienosäästöoperaatiot

Käänteisillä hienosäästöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta ja vaikuttamaan korkoihin. Niiden tarkoituksena on erityisesti tasoittaa markkinoiden odotamattomien heilahtelujen vaikutusta korkoihin. Näitä operaatioita toteutetaan tarvittaessa.

5.4 Rakenteelliset käänteisoperaatiot

Eurojärjestelmä toteuttaa rakenteellisia käänteisoperaatioita vakiohuutokauppoina halutesaan tarkistaa likviditeettiasemaansa rahoitussektoriin nähden.

5.5 Maksuvalmiusluotot

Maksuvalmiusluoton avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli -likviditeettiä hyväksyttynä vakuuksia vastaan.

5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot

Erä sisältää vastapuolille suoritetut käteismaksut tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo ylittää määritetyn kynnysarvon eli avoinna olevista rahapolitiittisista operaatioista aiheutuvan tarpeen.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	15,0	–	15,0
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	707,0	2 475,0	–1 768,0
Käänteiset hienosäästöoperaatiot	–	–	–
Käänteiset rakenteelliset operaatiot	–	–	–
Maksuvalmiusluotot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	–	–	–
Yhteensä	722,0	2 475,0	–1 753,0

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa. Tase-erän loppusumma tilikaudella 2014 oli 36,7 milj. euroa. Vuonna 2013 vastaava summa oli 0,1 milj. euroa.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

Jotta rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit voidaan ilmoittaa erikseen, erä ”Euromääräiset arvopaperit euroalueelta” on jaettu kahteen osaan: ”Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit” ja ”Muut arvopaperit”.

7.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Erään sisältyvät arvopaperit, jotka Suomen Pankki on hankkinut osana kolmea katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa ja arvopaperimarkkinoita koskevaa ohjelmaa sekä suoraan valtioiden joukkolainojen jälkimarkkinoilta (ns. rahapoliittisissa suorissa kaupoissa) hankitut arvopaperit.

Näiden arvopapereiden markkina-arvoa ei kirjata taseeseen eikä tuloslaskelmaan, mutta esitetään alla vertailun vuoksi.

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

	31.12.2014 Milj. EUR		31.12.2013 Milj. EUR		Muutos Milj. EUR	
	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo
Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	253,9	259,0	623,7	637,9	-369,7	-378,9
Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	264,1	278,1	285,3	294,7	-21,1	-16,6
Kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	685,0	692,2	—	—	685,0	692,2
Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma	2 365,4	2 621,5	2 808,1	2 977,8	-442,7	-356,3
Rahapolittiset suorat kaupat	—	—	—	—	—	—
Omaisuusvakuudellisten arvo-papereiden osto-ohjelma	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	3 568,5	3 850,8	3 717,0	3 910,4	-148,5	-59,5

Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma

Ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euromääräisiä katettuja joukkolainoja euroalueelta. Ohjelman ostot saatiin päätökseen ennen kesäkuun 2010 loppua.

Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma

Ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euromääräisiä katettuja joukkolainoja euroalueelta tarkoituksenaan helpottaa rahoituslaitosten ja yritysten rahoituksen hankintaa ja kannustaa luottolaitoksia luotonantoon. Ohjelma päättyi 31.10.2012.

Kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma

EKP:n neuvosto kertoi 2.10.2014 kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman teknisestä toteutuksesta. Ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostavat euromääräisiä katettuja joukkolainoja euroalueelta tarkoituksenaan helpottaa luottolaitosten rahoituksen hankintaa. Ohjelma kestää vähintään kaksi vuotta.

Toukokuussa 2010 käynnistetyssä arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euroalueen julkisen ja yksityisen sektorin velkapapereita. Pyrkimyksenä oli palauttaa tiettyjen euroalueen velkapaperimarkkinalohkojen toimintakyky ja saada

rahopolitiikan välittymismekanismi toimimaan taas asianmukaisesti. Neuvosto päätti lopettaa osto-ohjelman syyskuussa 2012.

Lokakuussa 2014 käynnistetyssä omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelmassa eurojärjestelmä voi ostaa sekä ensi- että jälkimarkkinoilta omaisuusvakuudellisia arvopapereita, jotka luetaan joko ylimpään etuoikeusluokkaan tai taattuihin mezzanine-luokan arvopapereihin. EKP on jo aloittanut ostot. Ohjelma on ainakin kaksivuotinen.

EKP:n neuvosto arvioi arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmien mukaisesti hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti.

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostettujen arvopaperien määrä on yhteensä 134 162,4 milj. euroa. Tästä Suomen Pankin taseessa on 2 365,4 milj. euroa.

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaisesti ostettujen arvopaperien määrä on yhteensä 27 333,2 milj. euroa. Tästä Suomen Pankin taseessa on 685,0 milj. euroa. Näissä kahdessa ohjelmassa eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti hallussa pidetyistä arvopapereista aiheutuvat riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n pääoman jakoperusteessa.

EKP:n neuvosto päätti rahapolitiikan arvopapereille tehtyjen arvonalentumistestien (tilanne 31.12.2014) pohjalta, että arvopapereista saadaan odotettavasti kaikki niihin liittyvät tulevat kassavirrat.

7.2 Muut arvopaperit

Tase-erä sisältää euroalueella liikkeeseen lasketut kuponki- ja diskonttopaperit.

Muiden euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä

	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Kuponkipaperit	7 505,7	6 177,3	1 328,4
Diskonttopaperit	231,9	168,4	63,5
Osakerahastot	10,1	–	10,1
Yhteensä	7 747,7	6 345,7	1 402,0

Muiden euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2014 Milj. EUR	%	31.12.2013 Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	2 050,6	26,5	1 149,1	18,1
Yli 1 vuosi	5 686,9	73,5	5 196,6	81,9
Yhteensä	7 737,5	100,0	6 345,7	100,0

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

8.1 Osuus EKP:n pääomasta

EKPJ:n perussäännön artiklan 28 nojalla ainoastaan EKPJ:n kansalliset keskuspankit voivat merkitä EKP:n pääomaa. Merkinnässä sovellettavat osuudet määritetään EKPJ:n perussäännön artiklan 29.3 mukaisesti, ja ne tarkistetaan joka viides vuosi.

Eurojärjestelmän kunkin keskuspankin osuus EKP:n pääomasta määräytyy ns. pääoma-avaimen mukaan. Pääoma-avaimen vaikuttavat maan asukasluku ja bruttokansantuote. Pääoma-avain tarkistetaan viiden vuoden välein ja kun uusia jäseniä liittyy EU:hun. Suomen prosentuaalinen osuus EKP:n pääomasta on ollut 1.1.2014 alkaen 1,2564 %.

8.2 Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän

valuuttavaranto-osuuden, 728,1 milj. euroa (721,8 milj. euroa vuonna 2013). Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. Saaminen on euromääräinen, ja sen arvo perustuu saamisen arvoon siirtohetkellä. Saamiselle maksetaan viimeimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa lukuun ottamatta kultaa, jolle ei makseta korkoa.

8.3 Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset

Nettosaaminen, joka liittyy euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, käsittää pääoman merkitsemiseen liittyvän mekanismin mukaisen CSM-erän (Capital Share Mechanism) vähennettynä ns. ECB issue -luvulla. CSM-luvulla liikkeessä olevan setelistön määrä oikaistaan keskuspankin taseessa pääoma-avaimen mukaiseksi. ECB issue -luku taas kertoo EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista seteleistä. Kummankin luvun vastakirjaus on taseen vastattavaapuolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.⁶

Tase-erän koko oli tilikaudella 3 962,3 milj. euroa (3 521,9 milj. euroa vuonna 2013). Erän kasvu johtui siitä, että Suomen Pankin liikkeeseen laskemien setelien määrä kasvoi 4,9 %, sekä siitä, että liikkeessä olleiden eurosetelien kokonaismäärä kasvoi 6,6 % vuodesta 2013. Näille saamisille kertyy viimeimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

⁶ Euroseteleiden liikkeeseenlaskua koskevien eurojärjestelmän tilinpäätöskäytäntöjen mukaan liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta kohdistetaan kuukausittain EKP:lle 8 %. Jäljelle jäävä 92 prosentin osuus kohdistetaan kansallisille keskuspankeille niin ikään kuukausittain siten, että kukin keskuspankki esittää taseessaan liikkeeseen lasketuista euroseteleistä osuuden, joka vastaa pankin maksamaa osuutta EKP:n pääomasta. Kansalliselle keskuspankille tämän käytännön mukaisesti kohdistettujen euroseteleiden arvon ja liikkeeseen laskettujen euroseteleiden arvon välinen erotus kirjataan erään ”Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat”.

Kansallisten keskuspankkien osuudet merkitystä ja maksetusta pääomasta:-

	Merkitty pääoma 1.1.2014 alkaen	Maksettu pääoma 1.1.2014 alkaen
Belgian keskuspankki	268 222 025	268 222 025
Saksan keskuspankki	1 948 208 997	1 948 208 997
Viron keskuspankki	20 870 614	20 870 614
Irlannin keskuspankki	125 645 857	125 645 857
Kreikan keskuspankki	220 094 044	220 094 044
Espanjan keskuspankki	957 028 050	957 028 050
Ranskan keskuspankki	1 534 899 402	1 534 899 402
Italian keskuspankki	1 332 644 970	1 332 644 970
Kyproksen keskuspankki	16 378 236	16 378 236
Latvian keskuspankki	30 537 345	30 537 345
Luxemburgin keskuspankki	21 974 764	21 974 764
Maltan keskuspankki	7 014 605	7 014 605
Alankomaiden keskuspankki	433 379 158	433 379 158
Itävallan keskuspankki	212 505 714	212 505 714
Portugalin keskuspankki	188 723 173	188 723 173
Slovenian keskuspankki	37 400 399	37 400 399
Slovakian keskuspankki	83 623 180	83 623 180
Suomen Pankki	136 005 389	136 005 389
Euroalueen kansalliset keskuspankit yhteensä*	7 575 155 922	7 575 155 922
Bulgarian keskuspankki	92 986 811	3 487 005
Tšekin keskuspankki	174 011 989	6 525 450
Tanskan keskuspankki	161 000 330	6 037 512
Kroatian keskuspankki	65 199 018	2 444 963
Liettuan keskuspankki	44 728 929	1 677 335
Unkarin keskuspankki	149 363 448	5 601 129
Puolan keskuspankki	554 565 112	20 796 192
Romanian keskuspankki	281 709 984	10 564 124
Ruotsin keskuspankki	246 041 586	9 226 559
Englannin pankki	1 480 243 942	55 509 148
Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansalliset keskuspankit yhteensä*	3 249 851 147	121 869 418
Yhteensä*	10 825 007 070	7 697 025 340

*Pyöristysten vuoksi kaikki väli- ja loppusummat eivät välttämättä täsmää.

8.4 Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto) tai vastattavaa-puolen erä muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
TARGET2-järjestelmään liittyvät velat EKP:lle / saamiset EKP:ltä (ml. eurojärjestelmässä pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot)	19 732,5	22 240,2	-2 507,7
Rahoitustulon netto-osuus	1,3	-110,5	111,9
EKP:n ennakkovoi-tonjakoon liittyvät saamiset EKP:ltä	15,1	24,5	-9,4
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)	—	—	—
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä yhteensä (netto)	19 748,92	22 154,2	-2 405,3

Erän suuruus oli 19 748,9 milj. euroa 31.12.2014, ja se koostui kolmesta tekijästä: 1) EKP:n ja EKP:n kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmän kautta toimittamiin ja vastaanottamiin maksuihin liittyvät Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden sekä eurojärjestelmän keskuspankeissa pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot, 2) rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmässä aiheutuvat saamiset/velat EKP:hen nähden sekä 3) ne Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden, jotka johtuvat euroseteleiden liikkeeseenlaskusta EKP:n osuudelle kertyneestä setelitulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista sekä mahdollisista muista saamisista tai palautettavista määristä.

TARGET2-järjestelmän kautta toimitettuihin nettomääräisiin maksuihin liittyvä nettosaaminen vuoden lopussa oli 19 732,5 milj. euroa. Erälle kertyvä korko perustuu viimeisimpään saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoon, ja se lasketaan päivittäin. Vuotuisesta rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken aiheutui vuoden lopussa 1,3

milj. euron saaminen EKP:ltä (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Rahoitustulon netto-osuus”).

Vuodelta 2014 EKP:n neuvosto päätti jakaa 841 milj. euroa EKP:n osuudelle liikkeessä olevista seteleistä kertyneestä tulosta, EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista saadusta tulosta, omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman tulosta ja kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman tulosta (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Ennakkovoi-tonjako”). Suomen Pankin osuus jaettavasta summasta oli 15,1 milj. euroa.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet ja kalusto) ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät myös eläkerahaston omaisuus- ja sijoituserät, taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät sekä siirtosaamiset ja muut saamiset.

Aineellinen käyttöomaisuus

	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Kirjanpitoarvo			
Maa-alueet	8,5	8,5	0,0
Rakennukset	112,9	121,2	-8,3
Koneet ja kalusto	8,0	8,2	-0,2
Taide ja numismaattinen kokoelma	0,5	0,4	0,0
Yhteensä	129,9	138,3	-8,4

Aineeton käyttöomaisuus

	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Kirjanpitoarvo			
Tietojärjestelmät	13,2	10,8	2,4
Yhteensä	13,2	10,8	2,4

Muu omaisuus ja saamiset

	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Euroalueen metalliraha			
Osakkeet ja osuudet	28,8	23,5	5,3
Eläkerahaston sijoitukset	24,9	24,9	—
Siirtosaamiset	673,0	616,2	56,8
Muut saamiset	205,4	231,6	-26,2
Yhteensä	939,2	903,0	36,2

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä.

Vuonna 2014 liikkeessä olleiden eurosetelien yhteenlaskettu arvo kasvoi 6,6 %. Jakoperusteen mukaan Suomen Pankin osuus liikkeessä olevista euroseteleistä oli vuoden 2014 lopussa arvoltaan 16 793,2 milj. euroa (vuoden 2013 lopussa 15 753,1 milj. euroa). Suomen Pankin liikkeesen laskemien eurosetelien kokonaisarvo kasvoi 4,9 % eli 12 830,9 milj. euroon vuonna 2014 (edellisvuonna 12 231,3 milj. euroa). Määrä oli pienempi kuin jakoperusteen mukaan kohdistetun osuuden kokonaisarvo, ja erotus eli 3 962,3 milj. euroa (3 521,9 milj. euroa vuonna 2013) on kirjattu vastaavaa-puolen alaerään ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset”.

Liikkeessä olevat setelit	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR
5 euroa	93,1	101,4
10 euroa	-26,8	-5,8
20 euroa	2 665,1	2 556,0
50 euroa	7 641,3	6 904,1
100 euroa	-605,2	-477,9
200 euroa	407,5	398,1
500 euroa	2 655,9	2 755,4
Eurosetelit yhteensä	12 830,9	12 231,3
ECB issue -luku	-1 460,1	-1 369,8
CSM-luku	5 422,3	4 891,7
Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä oleva setelistö	16 793,2	15 753,1

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Tämä tase-erä muodostuu korkoa sisältävistä velvoitteista luottolaitoksille, ja siihen sisältyvät luottolaitosten vähimmäisvarantotilien saldot sekä luottolaitosten yötalletukset ja määräaikaistalletukset. Tase-erä syntyy sen rahamarkkinapolitiikan seurauksena, jota Suomen Pankki toteuttaa osana eurojärjestelmää. Vähimmäisvarantojärjestelmän avulla pyritään tasaamaan rahamarkkinakorkoja sekä lisäämään rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Luottolaitosten vähimmäisvarantotilien päivittäisten saldojen keskiarvon on seurantajakson aikana oltava vähintään varantovelvoitteen suuruinen.

2.1 Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)

Sekkitileillä ovat vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantotalletuksista koostuvat saamiset. Vähimmäisvarantotalletuksille on 1.1.1999 lähtien maksettu kulloiseenkin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa. Kesäkuusta 2014 lähtien vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävillä pankkien varantotalletuksille on maksettu joko nollakorkoa tai talletusmahdollisuuden korkoa sen mukaan, kumpi näistä on alhaisempi.

2.2 Yli yön -talletukset (talletusmahdollisuus)

Talletusmahdollisuus on eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän likviditeettiä vähentävä osa, johon pankit voivat tehdä yön yli -talletuksia ennalta määrätyllä korolla.

2.3 Määräaikaistalletukset

Likviditeettiä vähentäviä hienosäätöoperaatioita voidaan toteuttaa mm. keräämällä määräaikaistalletuksia.

2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään tasaamaan suuria likviditeetin yli- tai alimääriä.

2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset

Erä sisältää vastapuolten talletukset tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo jää alle määritetyn kynnyksarvon.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	20 232,6	14 302,7	5 929,9
Yötalletukset	75,0	–	75,0
Määräaikaistalletukset	–	9 500,0	–9 500,0
Käänteiset hienosäästöoperaatiot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	–	–	–
Yhteensä	20 307,6	23 802,7	–3 495,1

3. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa sekä reposopimukset euroalueen ulkopuolisten vastapuolien kanssa.

5. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2014 valuuttamääräisiä velkoja euroalueelle.

Vuonna 2013 erään sisältyi valuuttamääräisiä varoja, jotka Valtiokonttori oli tallettanut omia maksujaan varten.

6. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Valuuttavarannon hallinnoimiseksi tehdyt valuuttamääräiset reposopimukset on kirjattu tähän tase-erään.

7. Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaa-puolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena

Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2014 lopussa pienemmät kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 1 189,5 milj. SDR. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostettuna vuoden viimeisen päivän kurssiin (1 418,4 milj. euroa).

8. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Tase-erä sisältää nettomääräisenä muiden keskuspankkitilien ja TARGET2-maksujärjestelmän EKP-tilin saldon, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut velka suhteessa eurojärjestelmään. Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa. Tilikauden 2014 lopussa Suomen Pankilla ei ollut eurojärjestelmän sisäisiä velkoja.

9. Muut velat

Muut velat	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Siirtovelat	14,7	14,5	0,2
Ostovelat	0,2	0,5	–0,3
Muut velat	7,0	5,8	1,2
Yhteensä	22,0	20,8	1,1

10. Arvonmuutostilit

Tase-erässä ovat valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Lisäksi tase-erä sisältää maa-alueiden ja rakennusten arvonorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitoikäntönnön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot.

Arvonmuutostilit	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Kulta	1 168,2	984,5	183,7
Valuutat:			
USD	622,3	130,6	491,7
GBP	137,0	87,4	49,5
JPY	38,2	39,7	–1,5
SDR	2,8	–	2,8
Muut valuutat	0,2	0,2	–0,0
Arvopaperit	145,0	115,7	29,2
Muut arvonorotukset	190,2	197,8	–7,6
Yhteensä	2 303,9	1 556,1	747,9

11. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2014 lopussa varausten yhteismäärä on 4 163,5 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovarauksesta, eläkevarauksesta sekä valuuttakurssi- ja hintaerovarauksesta. Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on

581,2 milj. euroa, ja tästä on katettu 105,9 % eli 615,7 milj. euroa. Eläkevarauksen muutos tilikauden aikana koostuu tehdystä arvонkorotusrahaston purusta -0,4 milj. euroa.

Perussäännön artiklan 32.4 nojalla tehdyn EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti vuonna 2008 perustettu varaus rahamarkkinaoperaatioista johtuvia vastapuoliriskejä varten jaettiin euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden osuuksiin EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta tappionaiheutumisvuonna. Varausta tarkistettiin vuosittain. EKP:n neuvosto päätti lakkauttaa varauksen vuoden 2013 lopussa.

Varaukset (milj. EUR)	Varausten määrä 1.1.2013	Varausten muutos 2013	Varaukset yhteensä 31.12.2013	Varausten muutos 2014	Varaukset yhteensä 31.12.2014
Kurssi- ja hintaerovaraus	647	31	678	50	728
Yleisvaraus	1 495	50	1 545	50	1 595
Reaaliarvovaraus	978	122	1 100	125	1 225
Eläkevaraus	582	34	616	0	616
Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin	6	-6	-	-	-
Yhteensä	3 708	231	3 939	224	4 163

12. Oma pääoma

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

Oma pääoma (milj. EUR)	31.12.2014	31.12.2013
Kantarahasto	840,9	840,9
Vararahasto	1 660,3	1 601,5
Oma pääoma yhteensä	2 501,2	2 442,4

13. Tilikauden voitto

Tilikauden 2014 voitto oli 150,2 milj. euroa.

Tilikauden tulos (milj. EUR)	2014	2013
Voitonjako valtiolle	137,5	180,0
Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)	12,7	58,8
Yhteensä	150,2	238,8

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 319,1 milj. euroa, ja niistä 59,5 milj. euroa oli valuuttamääräisiä korkotuottoja ja 259,6 milj. euroa euromääräisiä korkotuottoja.

EKPJ-erien korkotuotot, 34,6 milj. euroa, kertyivät seuraavasti: 1,0 milj. euroa valuuttavarantojen siirtoja vastaavista saamisista EKP:ltä. EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvasta saamisesta ja velasta syntyvä korkotuotto, 5,9 milj. euroa, on esitetty nettomääräisenä. TARGET2-saldoihin liittyviä korkotuottoja syntyi 27,8 milj. euroa.

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2014			2013		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kultasijoituksista	–	0,4	0,4	–	0,4	0,4
Korkotuotot kuponkipapereista	13,4	43,4	56,7	18,7	34,7	53,5
Korkotuotot diskonttopapereista	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2
Korkotuotot talletuksista	0,3	0,6	0,9	–0,4	1,1	0,7
Muut korkotuotot	–	1,4	1,4	–	1,2	1,2
Yhteensä	13,6	45,9	59,5	18,4	37,6	56,0

Korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2014			2013		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kuponkipapereista	59,4	5,0	64,4	86,9	6,2	93,1
Korkotuotot diskonttopapereista	1,4	–	1,4	1,2	0,0	1,2
Korkotuotot talletuksista	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
EKPJ-erien korkotuotot	34,6	–	34,6	198,5	–	198,5
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	158,9	–	158,9	216,4	–	216,4
Muut korkotuotot	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	254,4	5,2	259,6	503,0	6,3	509,2

Korkotuotot yhteensä (milj. EUR)	2014			2013		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	13,6	45,9	59,5	18,4	37,6	56,0
Korkotuotot euroalueelta	254,4	5,2	259,6	503,0	6,3	509,2
Yhteensä	268,0	51,1	319,1	521,4	43,9	565,3

2. Korkokulut

Korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2014			2013		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolisista talletuksista	–0,1	–0,2	–0,3	–0,4	–0,6	–0,3
Muut korot euroalueen ulkopuolelle	–	–1,2	–1,2	–	–1,1	–1,1
Yhteensä	–0,1	–1,3	–1,4	–0,4	–1,7	–1,4

Korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2014			2013		
	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä
Korkokulut EKPJ-eristä	0,0	–	0,0	–	–	–
Korkokulut rahapolitiikan eristä	–0,3	–	–0,3	–21,7	–	–21,7
Muut korot euroalueelle	0,1	–0,2	–0,2	–0,1	–0,2	–0,3
Yhteensä	–0,2	–0,2	–0,5	–21,8	–0,2	–22,0

Korkokulut yhteensä (milj. EUR)	2014			2013		
	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolelle	–0,1	–1,3	–1,4	0,3	–1,7	–1,4
Korkokulut euroalueelle	–0,2	–0,2	–0,5	–21,8	–0,2	–22,0
Korkokulut yhteensä	–0,3	–1,6	–1,9	–21,5	–1,9	–23,4

Sekä euroalueelle että sen ulkopuolelle maksetut korot olivat yhteensä 1,9 milj. euroa. Niistä –6 milj. euroa on vähimmäisvarantotalletuksiin ja vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävien talletusten korkoja ja 6,2 milj. euroa määräaikaistalletuksille maksettua korkoa; yön yli-talletuksille ei ole maksettu korkoja.

3. Korkokate

Korkokate	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR
Korkotuotot		
Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta	125,6	150,4
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	158,9	216,4
Korkotuotot EKPJ-saamisista	34,6	198,5
Yhteensä	319,1	565,3
Korkokulut		
Korkokulut rahoitusvarallisuudesta	–1,6	–1,7
Korkokulut rahapolitiikan eristä	–0,3	–21,7
Korkokulut EKPJ-veloista	0,0	–
Yhteensä	–1,9	–23,4
KORKOKATE	317,2	541,9

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot sekä arvostustappiot. Vuonna 2014 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneet voitot olivat 15,8 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot sekä arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2014 arvopapereista realisoitui hinnanmuutosten johdosta 34,2 milj. euroa voittoa.

6. Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista realisoituneilla nettovoitoilla, yhteensä 50,0 milj. euroa, kartutettiin varauksia tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

7. Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista

Erä sisältää sijoitustoiminnasta aiheutuneet palkkiot ja maksut.

8. Rahoitustulon netto-osuus

Rahoitustulo	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR
Suomen Pankin pooliin lähettämä rahoitustulo	189,3	409,6
Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen rahoitustulo	178,6	298,8
Pääoma-avaimen mukainen rahoitustulon netto-osuus	-10,7	-110,9
Korjaukset aiempina vuosina jaettuun rahoitustuloon	12,1	0,3

Eurojärjestelmän kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulo lasketaan käyttämällä sen velkapohjaa vastaan yksilöitävistä saamisista kertynyttä todellista vuosituloa. Velkapohja koostuu pääasiassa seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit, rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat luottolaitoksille, EKP:n velkasitoumuksien liikkeeseenlaskusta aiheutuvat kansallisten keskuspankkien velat eurojärjestelmän sisällä, TARGET2-transaktioista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat sekä eurojärjestelmän sisäiset nettovelat, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä. Velkapohjaan sisältyville veloille maksetut korot vähennetään yhteenlaskettavan rahoitustulon määrästä.

Yksilöidyt varat koostuvat pääasiassa seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta, rahapoliittisista syistä hallussa pidettävät arvopaperit, valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset EKP:ltä, TARGET2-järjestelmään liittyvät nettosaamiset sekä nettosaamiset, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, ja pääoman jakoperusteen avulla laskettu osuus kansallisen keskuspankin kullan määrästä.

Kullasta ei katsota kertyvän tuottoa. Katettujen joukkolainojen osto-ohjelman toteutuksesta 2.7.2009 annetun päätöksen (EKP/2009/16) ja katettujen joukkolainojen toisen osto-ohjelman toteutuksesta 3.11.2011 annetun päätöksen (EKP/2011/17) mukaisesti rahapoliittisista syistä hallussa pidettävistä arvopapereista katsotaan kertyvän tuottoa, joka on eurojärjestelmän viimeisimmän saatavilla olevan perusrahoitusoperaation marginaalikoron mukainen. Jos kansalli-

sen keskuspankin yksilöityjen varojen arvo ylittää tai alittaa keskuspankin velkapohjan arvon, ero kompensoidaan soveltamalla siihen viimeisintä saatavilla olevaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoa.

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin rahoitustulon netto-osuus on yhtä kuin Suomen Pankin pooliin lähettämä osuus yhteenlaskettavasta rahoitustulosta (189 milj. euroa) miinus Suomen Pankille jakoperusteen mukaisesti kuuluva osuus rahoitustulosta (179 milj. euroa).

9. Osuus EKP:n voitosta

EKP jakoi tilikaudelta 2013 voittoa 61 milj. euroa. Tästä tilikaudelle 2014 kirjattu Suomen Pankin osuus oli 1,1 milj. euroa.

10. Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin

Perussäännön artiklan 32.4 nojalla tehdyn EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti vuonna 2008 perustettu varaus rahamarkkinaoperaatioista johtuvia vastapuoliriskejä varten jaettiin euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden osuuksiin EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta tappionaiheutumisvuonna. EKP:n neuvosto päätti lakkauttaa varauksen vuoden 2013 lopussa.

11. Muut keskuspankkitoiminnan tuotot

Erä sisältää Suomen Pankin osuuden EKP:n ennakkoitojakona tilikaudelta 2014 jakamasta setelituotosta ja arvopaperimarkkinoita koskevaan ohjelmaan liittyvän arvopaperisalkun (ns. SMP-salkun), kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (CBPP3) ja omaisuusvakuumellisten arvopapereiden osto-ohjelman (ABSPP) tuotoista, 15,1 milj. euroa. Lisäksi erä sisältää saadut osingot, 2,6 milj. euroa, jotka koostuvat pääasiassa BIS:n osakkeista.

12. Muut tuotot

Erä sisältää Finanssivalvonnan valvonta- ja toimenpidemaksut, 26,1 milj. euroa, kiinteistöjen tuotot, 5,3 milj. euroa, sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

13. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR
Palkat ja palkkiot	40,0	40,8
Työnantajakorvaukset eläke- rahastolle	7,7	7,9
Muut henkilösivukulut	2,7	2,9
Yhteensä	50,4	51,7

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2014 Henkeä	2013 Henkeä
Suomen Pankki	389	398
Finanssivalvonta	193	208
Yhteensä	582	606

Johtokunnan jäsenille maksetut peruspalkat	2014 Euroa
Erkki Liikanen	259 996
Pentti Hakkarainen	234 664
Seppo Honkapohja	191 320
Yhteensä	685 980

Johtokunnan jäsenille maksetut luontoisedut (ateria-, puhelin- ja autoetu) olivat yhteensä 41 343 euroa.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenen eläke-etuudet määräytyvät vuodesta 2005 alkaen Suomen Pankin eläkesäännön mukaisesti ilman erityisehtoja ja samoin edellytyksin ja ehdoin kuin muulle henkilöstölle on eläkesäännössä vahvistettu. Suomen Pankin eläkesääntö on soveltuvin osin valtion eläkelain (VaEL) mukainen. Toimikautensa päättäneelle johtokunnan jäsenelle voidaan maksaa tulonmenetyksen korvausta, jos henkilö ei voi karenssisäännöksen perusteella vastaanottaa työtehtävää muualta tai jos Suomen Pankista saatu eläke on pienempi kuin tulonmenetyksen korvaus. Tulonmenetyksen täysimääräinen korvaus on 60 % palkasta, ja sitä maksetaan yhden vuoden ajan yhteen sovittaen Suomen Pankista maksettavan eläkkeen kanssa siten, että nämä yhdessä eivät ylitä 60:tä prosenttia palkasta.

14. Eläkerahastomaksun palautus

Tilikaudella 2014 Suomen Pankin eläkerahasto palautti eläkerahastomaksuja Suomen Pankille 57,2 milj. euroa.

15. Hallinnolliset kulut

Hallinnolliset kulut	2014 Milj. EUR	2013 Milj. EUR
Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut	0,6	0,6
Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut	2,9	3,5
Kiinteistöistä aiheutuvat kulut	9,3	10,5
Henkilöstösidonnaiset kulut	3,8	3,7
Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut	11,8	9,2
Muut hallinnolliset kulut	2,1	1,9
Yhteensä	30,5	29,4

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet. Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

16. Poistot käyttöomaisuudesta

Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR
Maa-alueet	–	–
Rakennukset	2,5	2,4
Koneet ja kalusto	2,5	2,6
Taide ja numismaattinen kokoelma	–	–
Yhteensä	5,0	5,0

Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR
Tietojärjestelmät	2,9	2,7
Yhteensä	2,9	2,7

Poistot eivät sisällä maa-alueiden ja rakennusten arvonorotuksista tehtyjä poistoja.

17. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 11,3 milj. euroa.

18. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

19. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotot, 75,1 milj. euroa. Lisäksi erässä ovat Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus mak-
sutulosta, 10,4 milj. euroa.

20. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahas-
ton sijoitusten kulut, 0,1 milj. euroa, makse-
tut eläkkeet, 26,6 milj. euroa, hoitokulut sekä
poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttö-
omaisuudesta.

21. Varausten muutos

Erään sisältyvät reaaliarvovarauksen lisäys, 125
milj. euroa, ja yleisvarauksen lisäys, 50 milj. eu-
roa. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastatta-
vaa-puolen liitetiedoissa.

22. Tilikauden tulos

Tilikauden 2014 tulos oli 150,2 milj. euroa. Joh-
tokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta
siirretään 137,5 milj. euroa käytettäväksi valtion
tarpeisiin.

Taseen ulkopuoliset vastuut

Tämä erä sisältää Suomen Pankin johdannaissopimukset. Niistä valtaosa on tehty valuuttakurs-
siriskiltä suojautumiseksi.

Johdannaissopimukset	31.12.2014 Milj. EUR	31.12.2013 Milj. EUR
Valuuttamääräisten futuurisopimusten nimellisarvo		
Ostosopimukset	–	–
Myyntisopimukset	–	–
FX-swapsopimusten markkina-arvo	7,9	3,7
GIRS-sopimusten markkina-arvo	–	0,0
IRS-sopimusten markkina-arvo	–	–
FX-forward-sopimusten markkina-arvo	–	–
Yhteensä	7,9	3,7

